
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA
KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

**MIASTO KOSTRZYN NAD ODRĄ
POWIAT GORZOWSKI
WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	MIASTO KOSTRZYN NAD ODRĄ
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	WESTMOR CONSULTING KAROLINA DRZEWIECKA

KOSTRZYN NAD ODRĄ 2019

Wykaz skrótów

BAT – Najlepsza dostępna technika

B(a)P – Benzo(a)piren

BEiŚ – Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

BIO-PAK – oczyszczalnie biologiczne wykorzystujące osad czynny

CBDH – Centralny Bank Danych Hydrologicznych

CO₂ – dwutlenek węgla

CRFOP – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

c.o. – centralne ogrzewanie

c.w.u. – ciepła woda użytkowa

EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza

GHz – gigaherc

GSM – ogólnosiwiatowy system łączności bezprzewodowej

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPZ – Główny punkt zasilania

GSM – ogólnosiwiatowy system łączności bezprzewodowej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny zbiornik wód podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

ISO – Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna

JCWP – jednolite części wód podziemnych

KPGO – Krajowy Program Gospodarowania Odpadami

KPOP – Krajowy Program Ochrony Powietrza

kV – kilowolt

kW – kilowat

kWh – kilowatogodzina

LGD – Lokalne grupy działania

MEW – Małe Elektrownie Wodne

Mg – megagram

MW – megawat

MWh – megawatogodzina

nN – niskie napięcie

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

NMP – Najświętszej Marii Panny

NO_x – (x)tlenek azotu

OCK – Obszar Chronionego Krajobrazu

OSN – Obszary szczególnie narażone
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PCB – Polichlorowane bifenyle
PEM – Promieniowanie Elektromagnetyczne
PGN – Program Gospodarki Niskoemisyjnej
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
PM – pył zawieszony
PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
POIiŚ – Program operacyjny infrastruktura i środowisko
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna
RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RP – Rzeczpospolita Polska
RW – Region wodny
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SN – średnie napięcie
SO₂ – dwutlenek siarki
SWOT – popularna heurystyczna technika służąca do porządkowania i analizy informacji
ŚOR – Środki Ochrony Roślin
UE – Unia Europejska
UMTS – standard telefonii komórkowej trzeciej generacji
u.p.o.ś. – ustawa prawo ochrony środowiska
WE – Wspólnoty Europejskie
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Spis treści

Wykaz skrótów	2
Spis treści.....	4
1. Wstęp	6
1.1 Cel opracowania programu	6
1.2 Podstawa wykonania pracy.....	6
1.3 Metodyka opracowania programu	6
1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu.....	9
2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	26
3. Ocena stanu środowiska	45
3.1 Charakterystyka miasta.....	45
3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne.....	47
3.1.3 Demografia.....	47
3.1.4 Gospodarka.....	49
3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport.....	52
3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną	53
3.1.7 Odnawialne źródła energii	55
3.1.7.1 Energia wiatru	55
3.1.7.2 Energia wody	57
3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu	57
3.1.7.4 Energia geotermalna	58
3.1.7.5 Energia słoneczna.....	60
3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Miasta	61
3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych	64
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego Miasta	69
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	69
3.2.2 Zagrożenia hałasem	81
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	83
3.2.4 Gospodarowanie wodami	85
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	100
3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby	103
3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	107
3.2.8 Zasoby przyrodnicze	110
3.2.8.1 Szata roślinna	110
3.2.8.2 Świat zwierząt.....	111
3.2.8.3 Formy ochrony przyrody.....	112
3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami.....	178

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii	179
3.4 Zagadnienia horyzontalne	182
3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu	182
3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	184
3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	185
3.4.4 Monitoring środowiska	186
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	186
4.1 Nadrzędny cel programu	186
4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	187
4.3 Instrumenty realizacji programu	196
5. System realizacji programu ochrony środowiska	197
5.1 Struktura zarządzania środowiskiem	197
5.2 Struktura zarządzania programem	199
5.3 Monitoring programu ochrony środowiska	200
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	202
7. Spis tabel	204
8. Spis rysunków	205
9. Spis wykresów	205

1. Wstęp

1.1 Cel opracowania programu

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026*, który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. *Program Ochrony Środowiska* definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2019-2026), opisuje monitoring realizacji *Programu* oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń *Programu*.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r.

1.2 Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 30.04.2019 r., której przedmiotem jest opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026*, zawartej pomiędzy Miastem Kostrzyn nad Odrą, z siedzibą ul. Graniczna 2, 66-470 Kostrzyn nad Odrą a firmą WESTMOR Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, z siedzibą we Włocławku przy ul. Królewieckiej 27.

1.3 Metodyka opracowania programu

Program Ochrony Środowiska dla Miasta (POŚ) jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. POŚ zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie miasta oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju miasta.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 opracowany został na zlecenie Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą, zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396) w którym czytamy - „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych,

o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz.1295)” oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Projekt *Programu Ochrony Środowiska* zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Gorzowskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Burmistrz Miasta Kostrzyn nad Odrą zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2018 poz. 2081 z późn. zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie *Programu Ochrony Środowiska*.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, *Program* ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, uchwała Rada Miasta. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania *Programu* i przedstawienia go Radzie Miasta. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy miasta do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym dokumencie uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji POŚ stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019 poz. 506);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2018 poz. 2081 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2018 poz. 1454 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2019 poz. 701, 730);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. 2019 poz. 542);

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2018 poz. 1932);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2017 poz. 2119);
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U. 2018 poz. 2268 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. 2018 poz. 1259 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. 2017 poz. 1161);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2018 poz. 1945 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2018 poz. 2129 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2019 poz. 1437);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 868 z późn. zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Miasta w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Miasta w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Miasta;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Miasta oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

W *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026* uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Miasta, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji *Programu Ochrony Środowiska* na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Miasta wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Miasta Kostrzyn nad Odrą wraz z harmonogramem ich realizacji;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania *Programu*.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta odnosi się do dokumentu wyższego szczebla, a więc do powiatowego, a następnie wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska. Programy te są wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego do gminnych. Wdrożenie założeń *Programu Ochrony Środowiska* przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Miasta Kostrzyn nad Odrą zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

1.4 Efekty realizacji dotychczasowego programu

Dotychczas obowiązującym dokumentem dotyczącym ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą był Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kostrzyn nad Odrą na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021. Wiele zaplanowanych zadań zawartych w tym *Programie Ochrony Środowiska* zostało wykonanych. Poniższa tabela przedstawia efekty realizacji dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska. Szczegółowe informacje znajdują się w Raportach z wykonania Programu Ochrony Środowiska za lata 2014-2015 oraz 2016 – 2018.

Tabela 1. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony w latach 2014-2015

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
<p>Ochrona i pielęgnacja terenów i obiektów cennych przyrodniczo: pomników przyrody w tym na terenach Parku Narodowego „Ujście Warty”.</p> <p>Pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie Miasta terenów i obiektów przyrodniczo cennych (parków, lasów komunalnych i terenów zieleni)</p>	<p>Miasto Kostrzyn nad Odrą w latach 2014-2015 utrzymuje tereny zielone i cenne przyrodniczo, zlecając prace wyspecjalizowanym firmom. Zakres robót w okresie sprawozdawczym obejmował powierzchnie ok. 70 ha, w tym m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koszenie formowanie i pielęgnacja trawników, żywopłotów i krzewów, - pielęgnacja kwietników, klombów i gazonów, - jesienne grabienie, - zabezpieczenie na okres zimowy krzewów i drzew - zbieranie, wywóz i utylizacja odpadów, opróżnianie koszy na śmieci, - utrzymanie czystości terenów zieleni, ciągów komunikacyjnych, schodów i placów, - likwidacja śliskości schodów, alejek i ciągów komunikacyjnych, - odśnieżanie i zapobieganie śliskości utwardzonych alejek i ciągów komunikacyjnych. <p>Prace związane z ochroną i pielęgnacją terenów położonych w granicach Parku Narodowego muszą zostać podporządkowane zadaniom ochronnym określonym w zarządzeniu. W 2014 r. Minister Środowiska wydał Zarządzenie nr 3 z dnia 9 stycznia 2014 r. w sprawie zadań ochronnych dla Parku Narodowego „Ujście Warty”.</p> <p>W 2014 r. ze względu na utratę przez drzewo wartości przyrodniczych. Rada Miejska w Kostrzynie nad Odrą pozbawiło statusu pomnika przyrody: pojedyncze drzewo gat. dąb szypułkowy, którego obwód mierzony na wysokości 130 cm wynosi: 454 cm, rosnącego na działce o nr ewidencyjnym 1284 obręb 2, stanowiącej własność Skarbu Państwa- Nadleśnictwo Dębno.</p>
<p>Odra dla turystów 2014 - rozwój turystyki wodnej na transgranicznym obszarze Doliny Środkowej Odry oraz Lubuskie przystanie</p>	<p>W ramach udostępniania i promowania obszarów turystycznych w okresie sprawozdawczym na terenie powiatu gorzowskiego i Miasta Kostrzyn nad Odrą realizowano następujące projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Transgraniczny turystyczny system informacyjny Hoppegarten – Gorzów Wlkp – Drezdenko. Powiat Märkisch-Oderland i Powiat Gorzowski oraz wybrane polskie i niemieckie miasta i gminy leżące wzdłuż Kolei Wschodniej (linia kolejowa Hoppegarten - Drezdenko), zamierzają w ramach niniejszego projektu stworzyć wspólnie transgraniczny, jednolity turystyczny system oznakowania i informacji w bezpośrednim otoczeniu dworców kolejowych. - Odra i Warta dla turystów. W ramach projektu zorganizowano w 2014 r. niemiecko – polski spływ kajakowy, dofinansowanego ze środków ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska (Województwo Lubuskie) – Brandenburgia 2007-2013. Spływ został podzielony na dwa etapy: dłuższy - który trwał ok. 7 godzin oraz krótszy dla osób zaczynających przygodę z kajakami trwający ok. 2 godziny. Podczas całej wyprawy towarzyszył uczestnikom spływu przewodnik, który przedstawiał walory przyrodnicze rzek Euroregionu Pro Europa Viadrina.
<p>Rewitalizacja obszaru zdegradowanego w rejonie ulic Niepodległości - Fabryczna (dokumentacja projektowa)</p>	<p>W kwietniu 2015 r. wykonano opinię o stanie technicznym budynku przy ul. Niepodległości 15 po pożarze jaki miał miejsce w budynku w dniu 09.02.2014r. wraz z projektem zmiany zniszczonej pożarem konstrukcji stropu na parterze budynku oraz kosztorysy inwestorskie wraz z przedmiarami robót w celu dochodzenia roszczeń od TUW w zakresie powstałej szkody. W dniu 14.11.2015r. rozesłano zapytania ofertowe na wykonanie dokumentacji projektowej do 4 pracowni projektowych pn „Rewitalizacja obszaru zdegradowanego w rejonie ulic Niepodległości-Fabryczna w Kostrzynie nad Odrą” Przedmiot zamówienia: Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dotyczącej Rewitalizacji kamienic przy ul. Niepodległości nr 13-15 wraz z zagospodarowaniem terenu w Kostrzynie nad Odrą Najkorzystniejszą ofertę złożyła pracownia AKWADRAT Sp. z o.o. z która w dniu 30.01.2015r. podpisano umowę w kwocie 94.710,00 zł</p>
<p>Rewitalizacja pozostałych obszarów</p>	<p>Rewitalizacja Przystani Żeglarskiej "Delfin" w Kostrzynie nad Odrą. W ramach realizacji zadania „Przebudowa przystani jachtowej Delfin" wykonano przyłącze wodociągowe PE o średnicy 160mm o długości ok. 55 mb wraz ze studnią wodomierzową i wpięcie w istniejącą sieć wodociągową ul. Sikorskiego.</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	<p>Miasto Kostrzyn nad Odrą W celu zapewnienia lepszej gospodarki drzewostanem Miasta wykonało inwentaryzację drzew i plan nasadzeń w pasach drogowych dróg gminnych i powiatowych o łącznej długości 53,6 km oraz parkach i zieleni osiedlowej o powierzchni 13,07ha. W latach 2014-2015 Miasto przyjęło 141 wniosków o wydanie zezwolenia na usunięcie drzew. Łącznie wnioskowano o usunięcie 512 szt. drzew oraz 2 wnioski na usunięcie krzewów. Na podstawie wniosków Miasto wydało 129 decyzji na usunięcie drzew i krzewów, w tym 3 decyzje na usunięcie krzewów. Ponadto wydano jedną decyzję odmowną, oraz jedno postanowienie o zawieszeniu postępowania. Łącznie w decyzjach liczba drzew do usunięcia wynosiła 617 szt.</p> <p>Inni zarządcy dróg W latach 2014-2015 nie prowadzono przebudowy i wymiany składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.</p>
Promocja działań proekologicznych dla właścicieli ogrodów działkowych	<p>Działania proekologiczne na terenie Miasta prowadził również administrator ogródków działkowych ROD „Celuloza”. W okresie sprawozdawczym polegały one głównie na informowaniu i promocji zadań związanych z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowaniem usuwania wyrobów azbestowych z terenów działek przez gminę, - zakazie spalania odpadów, który wynika zarówno z prawa miejscowego, jak i regulaminu ROD, - organizowania konkursu „Moja działka”, - organizowaniem szkoleń. Osoba ubiegająca się o członkostwo w Polskim Związku Działkowców kierowana jest na obowiązkowe szkolenie, gdzie omawiane są najważniejsze kwestie dotyczące funkcjonowania ogrodów i prawidłowych zasad zagospodarowania i użytkowania działki.
Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urzędowania lasów państwowych	<p>Corocznie Nadleśnictwo Dębno pielęgnuje ok. 480 ha upraw leśnych. Polega to na wykaszaniu chwastów wśród drzewek. Równocześnie wykonuje się cięcia pielęgnacyjne, które w zależności od wieku drzewostanu mają inny charakter i noszą inną nazwę: czyszczeń wczesnych w okresie uprawy, czyszczeń późnych w okresie młodnika, trzebieży wczesnych w okresie dojrzwania drzewostanu oraz trzebieży późnych w okresie dojrzałości drzewostanu. Czyszczenia wczesne wykonuje corocznie na obszarze ok. 250 ha, czyszczenia późne – na 150 ha, trzebieże wczesne – na 290 ha, a trzebieże późne – na ok. 1085 ha.</p>
Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń	<p>W dniu 26 sierpnia 2016 roku pracownicy Nadleśnictwa Dębno dokonali oceny stanu sanitarnego drzewostanów z wykorzystaniem samolotu Cessna. Z „lotu ptaka” zdecydowanie wyraźniej widoczne są wszelkiego rodzaju uszkodzenia koron drzew i wydzielający się posusz. Lot ukierunkowany był przede wszystkim na newralgiczne ostępy leśne, gdzie w ostatnim czasie mieliśmy do czynienia z działaniem szkodliwych czynników abiotycznych, m.in. z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradobicie z roku 2014; - huraganowymi wiatrami z roku 2016; - długotrwałymi okresami suszy w latach 2014-2015; - znacznymi wahaniami poziomu wód gruntowych; <p>oraz czynników biotycznych, w tym zwłaszcza korników, których liczebność w ostatnim czasie wzrosła i mogą stanowić zagrożenie dla osłabionych czynnikami abiotycznymi drzewostanów sosnowych (Kornik ostrozębny, Cetyniec mniejszy) i świerkowych (Kornik drukarz). Przeprowadzona ocena wskazuje, że stan sanitarno – higieniczny lasu jest dobry, co potwierdza, że podejmowane działania są właściwe i skuteczne.</p>
Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów zdegradowanych	<p>Racjonalna gospodarka leśna i ochrona przyrody ściśle powiązana jest z wielkością i kształtem kompleksu leśnego. Jednym ze sposobów ochrony szaty roślinnej jest planowanie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zalesień i zadrzewień. Na terenie Nadleśnictwa Dębno nie planuje się zalesień.</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Promocja agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe, a także promocyjne Miasta	Zadanie to realizowane we współpracy z Powiatowym Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Gorzowie Wielkopolskim, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - Edukacja w gospodarstwach agroturystycznych i ekologicznych, - Projekt ogólnopolskiej sieci gospodarstw edukacyjnych, - utworzenie bazy gospodarstw agroturystycznych województwa lubuskiego
Ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalni ze złóż	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze w 2015 r. opracował dokument „Analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalni o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego
Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w mieście	Działania edukacyjne dotyczące nadmiernej emisji hałasu są prowadzone przy okazji innych prelekcji i konkursów ekologicznych
Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	W wyniku kontroli przeprowadzonej w 2015 r. przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, Delegatura w Gorzowie Wlkp., ujawniono nieprawidłowości w zakresie dopuszczalnego poziomu hałasu w Market-Detal Sp. z o.o. sp. j. Sklep „Mila” ul. Kopernika 3-5 66-470 Kostrzyn nad Odrą. Zakład przekroczył dopuszczalny poziom hałasu określony w decyzji znak: BŚ-OŚ.6241.2.2014 z dnia 07.01.2015 r. wydanej przez Starostę Gorzowskiego. Zostało wszczęte postępowanie w sprawie wymierzenia kary administracyjnej.
Dalszy, systematyczny monitoring poziomu hałasu komunikacyjnego, w tym zwiększenie liczby punktów oraz doskonalenie metod pomiarów	<p>Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (art. 117 ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony Środowisk). W myśl tej ustawy badaniem monitoringowym należy objąć przede wszystkim miasta o liczbie mieszkańców mniejszej niż 100 tysięcy oraz drogi o regionalnym znaczeniu.</p> <p>Podstawowym elementem systemu monitoringu hałasu środowiskowego jest baza danych EHALAS – System kontrolowania i ewidencji obiektów emitujących hałas. W bazie tej ewidencjonowane są źródła hałasu komunikacyjnego i przemysłowego.</p> <p>W ramach monitoringu hałasu komunikacyjnego w 2015 r. nie prowadzono pomiarów. Takie pomiary przeprowadzono na terenie województwa lubuskiego w miejscowościach: <u>Nowiny Wielkie – powiat gorzowski</u>, Krzeszyce, Słońsk – powiat sulęciński, Chwalim, Smolno Małe, Kargowa – powiat zielonogórski, Przyczyna Górna, Wschowa, Stare Strącze – powiat wschowski.</p> <p>Na podstawie badań przeprowadzonych w 2015 roku stwierdzono wystąpienie przekroczeń poziomu LAeqD i LAeqN zarówno w porze dziennej, jak i nocnej – w 5 punktach pomiarowych: w Krzeszycach, Smolnie Małym, Chwalimiu i Przyczynie Górnej oraz w jednym punkcie w porze nocnej w Nowinach Wielkich. Tylko w miejscowości Stare Strącze nie odnotowano przekroczenia dla tych wskaźników.</p> <p>W przypadku pomiarów długookresowych, w dwóch punktach pomiarowych: w Kargowej i we Wschowie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych zarówno dla wskaźnika LDWN, jak i LN. Najniższy wyznaczony poziom długookresowy dla wskaźnika LDWN wyniósł 66,1 dB, a dla wskaźnika LN - 58 dB, w punkcie pomiarowym w Słońsku (pow. sulęciński).</p> <p>W 2014 r. nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta, jak również brak pomiarów na terenie powiatu gorzowskiego. Dlatego pominięto wyniki pomiarów WIOŚ w Zielonej Górze przeprowadzone w województwie lubuskim wykonane w 2014 r.</p> <p>Ostatnie pomiary poziomu dopuszczalnego hałasu komunikacyjnego były przeprowadzone w 2011 r., a ich wyniki przedstawiono w obowiązującym Programie ochrony środowiska z 2014 r.</p>
Kontrola indywidualnych posesji pod kątem szczelności zbiorników bezodpływowych i wywozu ścieków	Jest to zadanie ciągle. Miasto Kostrzyn nad Odrą na bieżąco aktualizuje ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.
Identyfikacja i ujawnianie nielegalnych odpływów ścieków do wód i ziemi w celu ich likwidacji	W okresie lat 2014-2015 nie ujawniono nielegalnych odpływów ścieków do wód i ziemi.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYŃ NAD ODRAŃ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Uzbrojenie terenów od ulicy Drzewickiej do terenów po poligonowych - etap II	<p>W 2014 r. ruszyła realizacja projektu pn. Uzbrojenie terenów od ul. Drzewickiej do terenów po poligonowych w Kostrzynie nad Odrą – etap II. W wyniku realizacji projektu, polegającego na budowie kolektora sanitarnego dn 400 i deszczowego dn1200 na odcinku od ul. Jana Pawła II do terenów po poligonowych przy Alei Milenijnej w Kostrzynie nad Odrą nastąpił wzrost aktywności podmiotów gospodarczych zarówno tych istniejących już w pobliżu nowych terenów inwestycyjnych jak i nowych.</p> <p>Przedsięwzięcie stanowi kontynuację projektu pn. „Uzbrojenie terenów od ul. Drzewickiej do terenów po poligonowych w Kostrzynie nad Odrą - I etap” realizowanego w latach 2009-2011 i dofinansowanego w ramach Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach działania 1.2 „Tworzenie obszarów aktywności gospodarczej i promocja gospodarcza”, w wyniku, którego wybudowano kolektor kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej od ul. Drzewickiej do ul. Jana Pawła oraz przebudowano ciąg komunikacyjny wraz z odwodnieniem terenu w obrębie ulic Chopina i Moniuszki w Kostrzynie nad Odrą.</p> <p>Prace przy budowie kolektorów mają także za zadanie odwodnienia terenów podstrefy KSSSE SA oraz odbiór ścieków kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Beneficjentem bezpośrednim projektu jest Miasto Kostrzyn nad Odrą. Realizacja projektu oprócz korzyści lokalnych przyczyni się również do rozwoju regionu, mierzonego wartościami ekonomicznymi. Koszt inwestycji to ponad 7 mln. zł., zakończenie prac nastąpiło w 2015 roku.</p>
Budowa muru zabezpieczającego przed powodzią na nabrzeżu rzeki Warty	<p>Prace projektowe obejmowały dwa etapy: koncepcję projektu, uzgodnioną z zamawiającym i Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Poznaniu, która została wykonana w 2013r. oraz projektu budowlano wykonawczego wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę. Ze względu na długotrwałą procedurę uzgodnień dokumentacji projektowej z wieloma instytucjami, wymaganych przed uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, termin wykonania przedłużony został do 2016r.</p> <p>Zakres inwestycji będzie obejmował budowę muru przeciwpowodziowego o dł. 212,09 mb biegnącego położonego w ciągu drogi krajowej nr 31 (ul. Gen. Sikorskiego) w Kostrzynie nad Odrą. Zakres robót budowlanych obejmuje min: Roboty przygotowawcze i drogowe, wbicie stalowych ścianek szczelnych, wykonanie przegrody metodą iniekcji ciśnieniowej, wykonanie muru żelbetowego, wykonanie okładziny z kamienia na ścianie betonowej, połączenie z istniejącymi nasypami ziemnymi, montaż grodzic wodnych.</p>
Inne	<p>Inwestycje w gospodarkę ściekową Budowa kolektorów kanalizacji sanitarnej i deszczowej w ulicy M. Reja w Kostrzynie nad Odrą - etap I. Zakres robót obejmował: budowę kolektorów kanalizacji sanitarnej o śr. 200mm i długości 356 mb oraz kanalizacji deszczowej o śr. 315 mm i długości 273 mb wraz z robotami odtworzeniowymi. Termin zakończenia robót 01.10.2014r.</p> <p>Ochrona przed powodzią W dniu 7.02.2014 w Urzędzie Miasta odbyło się spotkanie związane z ryzykiem powodziowym na terenie województw zachodniopomorskiego i lubuskiego. W spotkaniu udział wzięli wojewoda zachodniopomorski, wojewoda lubuski, dyrektorzy wydziałów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego z obu województw, dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie, szefowie komend wojewódzkich Policji, Straży Pożarnej. Dyrektorzy wydziałów zarządzania kryzysowego przedstawili prezentacje, które obrazowały aktualny stan na rzekach Odra i Warta, podkreślając, że obecnie nie ma zagrożenia powodziowego. Przedstawiono procedury zarządzania kryzysowego, siły i środki będące w dyspozycji obu Wojewodów na wypadek wystąpienia powodzi.</p> <p>Ochrona ujęcia wody podziemnej W 2014 r. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu wydał Rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych przy ul. Prostej w Kostrzynie nad Odrą. Ochroną objęto strefę ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych dla ujęcia wody zlokalizowanego przy ul. Prostej w Kostrzynie nad Odrą na wniosek Miejskich Zakładów Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w Kostrzynie nad Odrą. Strefę ochronną dzieli się na teren ochrony:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpośredniej, o powierzchni 3,41 ha, przedstawiony na mapie stanowiącej załącznik nr 1 oraz załącznik nr 2 do rozporządzenia; - pośredniej, o powierzchni 494 ha, przedstawiony na mapie stanowiącej załącznik nr 1 i załącznik nr 3 do rozporządzenia oraz opisany w załączniku nr 4 do rozporządzenia. <p>Wyznaczenie aglomeracji Kostrzyn nad Odrą W 2015 r. Sejmik Województwa Lubuskiego podjął uchwałę w sprawie wyznaczenia aglomeracji Kostrzyn nad Odrą (Uchwała Nr</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	IV/36/15). Wyznaczono aglomerację Kostrzyn nad Odrą o równoważnej liczbie mieszkańców 21 278, z oczyszczalnią ścieków zlokalizowaną w mieście Kostrzyn nad Odrą, której obszar obejmuje miasto Kostrzyn nad Odrą, z wyłączeniem: Starego Kostrzyna (część Miasta Kostrzyn nad Odrą), osiedla Szumiłowo, części osiedla Drzewice, osiedla Warniki i terenów przyległych do osiedla Warniki wchodzących w zakres obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
Warniki – Witnica I – przebudowa z rozbudową wału przeciwpowodziowego rzeki Warty od km 16+900 do km 22+760 (5,86 km) ¹	Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Inwestycja polegająca na przebudowie wraz z rozbudową wału przeciwpowodziowego rzeki Warty w km wału 16+900 do 22+760, na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą i gminy Witnica. Zadanie zrealizowano poprzez wykonanie niżej wymieniony zakres robót: przebudowa prawostronnego odcinka wału rz. Warty w km 16+900 do 21+508, 4608 m polegająca na podwyższeniu korony wału odpowiednio rzędu 1,0 – 0,0 m zmiana jego przekroju poprzecznego / obecny przekrój poprzeczny to trapez złożony z ławą wałową, zaś przekrój projektowany to trapez bez ławy przywałowej/, korekta niwelety wału bez rozbudowy i zmiany przekroju poprzecznego w km wału 21+945 do 22+760 na długości 815 m; uszczelnienie korpusu wału bentomatą SP na długości 5104 m, utwardzenie korony wału tłucznem kamiennym na całej długości, rozbiórka przejazdu wałowego w km wału 19+280, wykonanie budowli związanych z projektowanym remontem wału w ilości 23 sztuk przejazdu, zjazdu, mijanki, schody na skarpie. Koszt całkowity - 20 297 029,97 zł, w tym dofinansowanie z PROW - 12 129 166,65 zł
Górzycza – Kostrzyn: Zadanie I Górzycza – Ługi Górzyckie – rozbudową wału rzeki Odry w km rzeki 604,3-609,3 Zadanie II Ługi Górzyckie – rozbudowa wału rzeki Odry w km rzeki 609,3 – 614,2 ²	Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Przedsięwzięcie wpłynęło na poprawę ochrony gruntów rolnych przed powodzią poprzez rozbudowę prawobrzeżnego wału rzeki Odry na długości 9,96 km. Roboty obejmowały: ujednoczenie przekroju wału, poprawę szczelności korpusu i podłoża wału, umocnienie skarp i dostosowanie wysokości wału do rzędnej min. 1,0 m nad wodą miarodajną. Koszt całkowity - 24 465 388,26 zł w tym dofinansowanie z PROW - 13 936 598,51 zł
Konservacja urządzeń melioracyjnych i rowów	Miasto Kostrzyn nad Odrą w 2015 r. zleciło firmie wykonanie konserwacji rowów melioracji szczegółowych na długości około 10 km, w tym rowu R-1 przy ul. Północnej-Milenijnej, R-B przy ul. Kościelnej w obrębie Os. Szumiłowo, ul. Gorzowskiej i ul. Kostrzyńskiej na Os. Szumiłowo.
Przebudowa ul. Wodnej wraz z sygnalizacją świetlną na skrzyżowaniu ulic Wodnej - Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Kostrzynie nad Odrą	Zakres robót obejmował: – wykonanie odcinków przykrawężnikowych o szerokości 20 cm z kostki betonowej i poszerzenie pasów jezdnych do 2,8 m, – wykonanie wyprowadzenia sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej poza pas drogowy do działki 383/11, – wymiana istniejącego kolektora kanalizacji deszczowej, będącego w złym stanie technicznym, na nowy, na odcinku o długości ok. 240 m, – wykonanie poszerzenia istniejącego parkingu w miejscu wyciętych drzew przy budynku ul. Wodna 16A-16D.
Budowa drogi, chodnika i miejsc postojowych na Os. Mieszka I	Z powodu braku zgody wspólnoty mieszkaniowej będącej właścicielem terenu umowa nie została zrealizowana.
Budowa drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą w ul. Turkusowej wraz z łącznikiem do ul. Akacjowej	Zakres robót obejmował min: Przebudowa dróg ul. Turkusowej, ul. Kwiatowej, ul. Akacjowej, ul. Zielonej - roboty przygotowawcze, roboty ziemne, odwodnienie korpusu drogowego, nawierzchnie jezdni z kostki brukowej betonowej szarej gr. 8 cm na odcinku o szerokości 5,00 m, długości km 0+117,658 oraz na długości km 0+87,063 na podbudowie z kruszywa łamanego oraz kruszyw ulepszonych, nawierzchnie z kostki brukowej betonowej kolorowej gr. 8 cm obejmującej chodniki, zjazdy oraz skrzyżowanie wyniesione i próg zwalniający na podbudowie z kruszywa łamanego oraz kruszyw ulepszonych, roboty wykończeniowe. Budowa linii oświetlenia drogowego na trasie o długości 370 mb, montaż 11 słupów.
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 4 w Kostrzynie nad Odrą	Remont pomieszczeń w Szkole Podstawowej Nr 4 (wymiana stolarki drzwiowej, instalacji elektrycznej, montaż wiatrolapów)

¹ Uchwała Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie zatwierdzenia aktualizacji „Planu inwestycji planowanych do realizacji w zakresie melioracji wodnych podstawowych w Województwie Lubuskim na lata 2014-2020”

² j.w.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
<p>Działania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wraz z pełnym zakresem w ramach w ramach działania 9.3 konkursu nr 2/POLIŚ/9.3/2013 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej</p>	<p>Modernizacja instalacji elektrycznej w Przedszkolu Miejskim Nr 2. Zakres robót budowlanych obejmował min: montaż rozdzielnic głównej (RG) wraz z zasilaniem, instalacje elektryczne gniazd wtyczkowych, instalacje oświetleniowe w poszczególnych pomieszczeniach oraz na zewnętrznych ścianach budynku. Ponadto zadanie rozszerzono o zakres obejmujący Montaż oświetlenia zewnętrznego w postaci wymiany 12 słupów oświetleniowych wraz z oprawami, montaż 6 szt. projektorów LED na budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 w Kostrzynie nad Odrą.</p> <p>Modernizacja instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz instalacji centralnego ogrzewania w Przedszkolu Miejskim Nr 4. Zakres robót obejmował min: wymianę i montaż instalacji centralnego ogrzewania w postaci grzejników stalowych płytowych w ilości 107 szt. wraz z zaworami z głowicą termostatyczną, wymianę i montaż instalacji wodno-kanalizacyjnej wraz z armaturą sanitarną.</p>
<p>Ograniczenie emisji przez modernizację sieci i infrastruktury ciepłowniczej</p>	<p>Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą koncesję na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję ciepła posiadają następujące podmioty gospodarcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arctic Paper Kostrzyn S.A.: - Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. <p>Podmioty prowadzące działalność ciepłowniczą na terenie Miasta posiadają własne jednostki wytwarzania ciepła, przy czym źródło Arctic Paper S.A. posiada największą moc wytwórczą i jako jedyne zasila miejski system ciepłowniczy. Źródła ciepła należące do MZK Sp. z o.o. to kotłownie gazowe o małej mocy zasilające pojedynczych odbiorców.</p> <p>Właścicielem sieci ciepłych na terenie Miasta jest MZK Sp. z o.o.. ZEC MZK Sp. z o.o. zajmuje się przesyłem i dystrybucją ciepła wytworzonego w źródle Arctic Paper Kostrzyn S.A.. Łączna długość ciepłociągów eksploatowanych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą (stan na 2015 rok) wynosi około 13 km, przy czym udział sieci preizolowanej wynosi ok. 79%.</p> <p>Głównym elementem układu sieci ciepłowniczej Miasta są dwie magistrale o średnicach 150 i 250 wyprowadzone niezależnie, w dwóch kierunkach z elektrociepłowni Arctic Paper S.A..</p> <p>Dla opisywanej części sieci ciepłowniczej w ostatnim czasie przeprowadzono następujące prace związane z rozbudową i modernizacją:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa odcinka sieci ciepłowniczej wraz z przyłączami do budynków na Osiedlu Leśnym o dł. 2 000 m (II półrocze 2014r), - budowa przyłącza do budynku Gimnazjum nr I (IV kwartał 2014r.).
<p>Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki</p>	<p>W 2015 r. Miasto Kostrzyn nad Odrą zleciło firmie zewnętrznej opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej, w którym jednym z głównych działań będzie wsparcie mieszkańców, podmiotów gospodarczych i osób prawnych, w zakresie wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</p>
<p>Inne (drogi i chodniki)</p>	<p>2014 rok</p> <p>Budowa drogi wewnętrznej do Szkoły Ponadgimnazjalnej w Kostrzynie nad Odrą, Budowa chodnika wraz z oświetleniem przy ul. Prostej Budowa chodnika od ronda Papierników Kostrzyńskich do budynku ECSSiON oraz remont schodów zewnętrznych Budowa parkingu ul. Wędkarska Budowa wjazdu przy ul. Saperskiej (od ul. Wyszyńskiego) Budowa chodnika przy ul. Chrobrego Przebudowa ulicy Cmentarnej w Kostrzynie nad Odrą Budowa drogi tymczasowej na Osiedlu Szumilowo – ul. Piaskowa Budowa dróg na terenie Osiedla Południe – Budowa ulicy Wschodniej w Kostrzynie nad Odrą Przebudowa ul. Jana Pawła II wraz z infrastrukturą towarzyszącą w Kostrzynie nad Odrą (wnętrze kwartału ulic: Jana Pawła II, Niepodległości, Jagiellońska, Orła Białego) Budowa nawierzchni i miejsc postojowych na terenie Miasta (ul. Wschodnia, ul. Akacyjowa oraz ul. Kwiatowa, ul. Działkowa) Budowa odcinka drogi przy ul. Strzeleckiej Budowa brakującego chodnika do Gimnazjum nr 2 od ul. Szkolnej do ul. Leśnej</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Inne	Przebudowa ul. Cmentarnej w Kostrzynie nad Odrą

Źródło: Raport z Wykonania Programu Ochrony Środowiska za lata 2014-2015

Tabela 2. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony w latach 2016-2018

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
<p>Ochrona i pielęgnacja terenów i obiektów cennych przyrodniczo: pomników przyrody w tym na terenach Parku Narodowego „Ujście Warty”.</p> <p>Pielęgnacja i konserwacja istniejących na terenie Miasta terenów i obiektów przyrodniczo cennych (parków, lasów komunalnych i terenów zieleni)</p>	<p>Stałym utrzymaniem i konserwacją zieleni na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą zajmują się Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o., które działają w oparciu o umowę dotyczącą utrzymania dwóch wyodrębnionych rejonów Miasta oraz umowę na utrzymanie Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego i skweru przy ul. Kopernika.</p> <p>Wyżej wymienione umowy obejmują utrzymanie i pielęgnację skwerów, terenów zieleni miejskiej, w tym w pasach dróg powiatowych i gminnych. Tereny zieleni podzielone zostały na 2 rejonu rozliczane na podstawie krotności rzeczywiście wykonanych prac. Wartość umowy dot. Utrzymania Rejonu 1 w 2016r to 484.121,16 zł, z czego wydano 431.649,58 zł. Wartość umowy dot. Utrzymania Rejonu 2 to 344.805,39 zł, z czego wydano 297.192,06 zł. Zakres realizowanych prac obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pielienie kwietników i klombów, - oczyszczanie stawików, - usuwanie odrostów przy drzewach, - koszenie trawy wraz z jej zgrabieniem i wywiezieniem, - systematyczne opróżnianie pojemników na odpady usytuowanych na terenach objętych umową, - przycinanie krzewów i żywopłotów, - usuwanie zanieczyszczeń z terenów zieleni wraz z ich utylizacją, - w okresie od stycznia do kwietnia odśnieżanie i zapobieganie śliskości alejek. <p>W okresie sprawozdawczym podpisano umowę na nasadzenia kwiatów sezonowych, w tym obejmującą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dwukrotne obsadzenie ronda im. Kostrzyńskich Papierników, 2 wysepek na skrzyżowaniu ul. Drzewicka i Narutowicza, 6 konstrukcji kwietnikowych na Placu Wojska Polskiego oraz 11 wiszących kwietników przy ul. Piastowskiej i ul. Dworcowej, - trzykrotne obsadzenie 71 donic zlokalizowanych na terenie Miasta w tym także na Targowisku Miejskim oraz klombów przy dworcu PKP. <p>Wartość umowy wynosiła 52.930,80 zł.</p> <p>W okresie sprawozdawczym podpisano ze Stowarzyszeniem Rozwoju Regionalnego „Rozwój” z siedzibą w Gorzowie Wlkp. umowę na utrzymanie Targowiska Miejskiego przy ul. Mickiewicza na kwotę 12.000 zł. W ramach umowy wykonywano: koszenie trawników, jesienne wygrabienie trawników, pielęgnacja gazonów wraz z podlewaniem w razie konieczności, zbieranie odpadów, ręczne wycieranie chodników, ciągów pieszo-jezdnych i placów, opróżnianie śmietniczek oraz utrzymanie tablicy ogłoszeniowej w czystości.</p> <p>Przeгляд i inwentaryzacja zagrożonych szkodnikiem drzew - pismem z dnia 19.07.2016 r. nr zn. spr. ZG.712.3.16 Nadleśnictwo Dębno wystąpiło do Burmistrza Miasta Kostrzyna nad Odrą o uporządkowanie stanu sanitarnego drzew sosnowych występujących na gruntach miasta i podjęcie natychmiastowych działań ze strony Miasta z powodu pojawienia się „ogniska” groźnego szkodnika drzew (kornika ostrozębnego) oraz olbrzymie potencjalne zagrożenie wynikające z możliwości migracji kornika z terenu „Przystanku Woodstock”. Nadleśnictwo Dębno zadeklarowało jednocześnie pomoc Służb Leśnych w powyższych działaniach, w tym zwłaszcza w wyznaczeniu drzew koniecznych do usunięcia.</p> <p>W 2016 roku Miasto Kostrzyn nad Odrą podpisało Umowę nr A.GK.145.2016 ze Skarbem Państwa PGL LP Nadleśnictwo Dębno na wyznaczenie i oznakowanie drzew do wycinki w terenie, sporządzenie ich inwentaryzacji z podaniem gatunku, ilości oraz ich pierśnicy na wys. 130cm oraz wykonanie szacunku brakarskiego. W ramach umowy pracownicy Nadleśnictwa mieli uczestniczyć w odbiorze prac polegających na usunięciu drzew, podczas którego mieli określić klasę jakościowo-wymiarowych surowców, dokonać</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	<p>jego pomiaru oraz oszacować wartości rynkowe drewna. Z uwagi na niewystarczające środki wygospodarowane w roku 2016 na wykonanie wycinki przedmiotowych drzew zadanie nie zostało zrealizowane, a tym samym środki przewidziane na pokrycie kosztów jego realizacji nie zostały wydatkowane.</p> <p>W roku 2016 podpisano umowę z MZK Sp. z o.o. na likwidację skutków niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych z terenów komunalnych polegających na usuwaniu wiatrołomów. Wartość umowy to kwota 15.000 zł, wydano z niej 12.028,50 zł. Ponadto w ramach ww. środków pokryto koszty usunięcia z terenu Miasta 57 szt. drzew i wykonania zabiegów pielęgnacyjnych 13 szt. drzew na kwotę 25.790,40 zł brutto oraz koszty interwencyjnego usunięcia 5 szt. drzew gat. topola przy ul. Promiennej.</p> <p>W ramach środków zaplanowanych, w rozdziale Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska (253.113,66 zł) pokryto część kosztów związanych z utrzymaniem Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego oraz skwer przy ul. Kopernika. Zakres prac przewidzianych do wykonania obejmował całoroczne utrzymanie ww. terenów, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pielęgnację szaty roślinnej obejmującej między innymi: <ul style="list-style-type: none"> a) oczyszczanie drzew z odrostów, b) cięcie pielęgnacyjne drzew, c) odmładzanie skupin krzewów, d) grabienie liści, e) utrzymanie nasadzeń w konstrukcjach kwiatowych, f) nawożenie, usuwanie chwastów, przycinanie i kształtowanie żywopłotów, g) zdjęcie po okresie zimowym zabezpieczeń z drzew i krzewów oraz zabezpieczenie ich na <ul style="list-style-type: none"> 1. kolejny okres zimowy, h) zebranie, usunięcie i utylizacja odpadów, w tym odpadów biodegradowalnych, - utrzymanie czystości obejmujące między innymi: <ul style="list-style-type: none"> a) całoroczne utrzymanie ciągów pieszych w tym także odśnieżanie i likwidacja gołoledzi, b) uprzątnięcie pozimowe ciągów pieszych c) systematyczne opróżnianie koszy na śmieci, d) systematyczne zbieranie odpadów z terenu Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego oraz skweru przy ul. Kopernika. - kontrola stanu technicznego małej architektury, w tym w szczególności urządzeń zabawowych na placach zabaw. <p>W 2017 r. również pokryto część kosztów związanych z utrzymaniem Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego oraz skwer przy ul. Mikołaja Kopernika. Wartość umowy na utrzymanie Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego i skweru przy ul. Kopernika wyniosła 286.819,02 zł. W 2018 r. W ramach ww. zadania wydatkowano 163 000,00 zł</p> <p>Miasto w 2016 r. zrealizowało projekt „Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez renowację i rozwój wybranych terenów zieleni w Gorzowie Wlkp., Kostrzynie nad Odrą i Dębnie.” Na realizację zadania w grudniu 2016 r. złożono wnioski o dofinansowanie do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w partnerstwie z miastem Gorzów Wlkp. i Dębno. Zadanie obejmowało wykonanie prac pielęgnacyjnych istniejącej zieleni oraz wykonanie nowych nasadzeń zieleni na terenie Parku Lwa, Parku Miejskiego oraz Parku przy ul. Fabrycznej a także wykonanie skweru przy ul. Jana Pawła w Kostrzynie nad Odrą. W 2016 r. poniesiono wydatki na zakup map i wykonanie dokumentacji 19.738,00 zł.</p> <p>W związku z tym, że w dniu 5 października 2017 r. na terenie Miasta wystąpiły silne wiatry orkanu KSAWERY, które spowodowały wiele szkód i zniszczeń w drzewostanie miasta (połamane i powalone drzewa), została uruchomiona rezerwa celowa Burmistrza na zdarzenia kryzysowe. W/w środki finansowe zostały wydane na usuwanie skutków orkanu KSAWERY (usuwanie wiatrołomów). 40.770,00 zł</p> <p>W 2017 r. stałym utrzymaniem i konserwacją zieleni na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą zajmowały się Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o., które działają w oparciu o umowę dotyczącą utrzymania dwóch wyodrębnionych rejonów Miasta oraz umowę na utrzymanie Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego i skweru przy ul. Kopernika.</p> <p>Wyżej wymienione umowy obejmowały utrzymanie i pielęgnację skwerów, terenów zieleni miejskiej, w tym w pasach dróg powiatowych i gminnych. Tereny zieleni podzielone zostały na 2 rejonu rozliczane na podstawie krotności rzeczywiście wykonanych</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	<p>prac. Wartość umowy dot. Utrzymania Rejonu 1 w 2017r to 494.068,20 zł, z czego w 2017 wydano 369.961,46 zł. Wartość umowy dot. utrzymania Rejonu 2 to 368.896,81 zł, z czego w 2017 wydano 198.663,17 zł. Zakres realizowanych prac jak w 2016r. Ponadto podpisano umowę na nasadzenia kwiatów sezonowych obejmującą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednokrotne obsadzenie kwietników wiszących przy Piastowskiej i ul. Dworcowej, - dwukrotne obsadzenie 6 konstrukcji kwietnikowych na Placu Wojska Polskiego, - trzykrotne obsadzenie 71 donic zlokalizowanych na terenie Miasta (w tym także na Targowisku Miejskim oraz klombów przy dworcu PKP) oraz ronda im. Kostrzyńskich Papierników, 2 wysepek na skrzyżowaniu ul. Drzewicka i Narutowicza. <p>Wartość umowy wynosiła 131.539,68 zł. Zagospodarowano rondo Unii Europejskiej oraz rondo Woodstock za kwotę 53.784 zł, w tym</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymieniono ziemię w ilości ok. 6.000 l, - wyłożono geowłókninę w ilości 600m², - nasadzono bukszpan o średnicy 100 cm w ilości 9 szt. oraz średnicy 25 szt. w ilości 177 szt. – nawieziono łupki granitowe w ilości 110m³. <p>Podpisano ze Stowarzyszeniem Rozwoju Regionalnego „Rozwój” z siedzibą w Gorzowie Wlkp. umowę na utrzymanie Targowiska Miejskiego przy ul. Mickiewicza na kwotę 10.663,92 zł. W ramach umowy wykonywano: koszenie trawników, jesienne wygrabienie trawników, pielęgnacja gazonów wraz z podlewaniem w razie konieczności, zbieranie odpadów, ręczne wyciąganie chodników, ciągów pieszo-jezdnych i placów, opróżnianie śmietniczek oraz utrzymanie tablicy ogłoszeniowej w czystości.</p> <p>W 2017 r. usunięto drzewa zagrażające bezpieczeństwu osób i mienia, na które Miasto posiadało decyzję Starosty na kwotę 53.569,08 zł brutto. Do dnia 30 czerwca 2017 r. zrealizowano część umowy na kwotę 15.419,16 zł. Ponadto pokryto koszty usunięcia 2.084 szt. drzew suchych (zarażonych szkodnikiem – kornikiem ostrozębny) na kwotę 106.047,36 zł brutto.</p> <p>W 2018 r. usunięto 69 szt. drzew oraz wykonano zabiegi pielęgnacyjne na 9 szt. drzew. W związku z ubytkami drzew na terenie Miasta nasadzono 255 szt. drzew. Wartość umowy 94.122,00 zł brutto. Stałym utrzymaniem i konserwacją zieleni na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą zajmują się Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o., które działają w oparciu o umowę dotyczącą utrzymania dwóch wyodrębnionych rejonów Miasta oraz umowę na utrzymanie Parku Miejskiego, Placu Wojska Polskiego i skweru przy ul. Kopernika. Wyżej wymienione umowy obejmują utrzymanie i pielęgnację skwerów, terenów zieleni miejskiej, w tym w pasach dróg powiatowych i gminnych. Tereny zieleni podzielone zostały na 2 rejony rozliczane na podstawie krotności rzeczywiście wykonanych prac. Wartość umowy dot. utrzymania Rejonu 1 w 2018 r. to 514.287,71 zł. Wartość umowy dot. utrzymania Rejonu 2 to 401.809,73 zł. Zakres realizowanych prac obejmuje: - pielnie kwietników i klombów, - oczyszczanie stawiku, -usuwanie odrostów przy drzewach, -koszenie trawy wraz z jej zgrabieniem i wywiezieniem, -systematyczne opróżnianie pojemników na odpady usytuowanych na terenach objętych umową, -przycinanie krzewów i żywopłotów, -usuwanie zanieczyszczeń z terenów zieleni wraz z ich utylizacją, - w okresie od stycznia do kwietnia odśnieżanie i zapobieganie śliskości alejek. Ponadto podpisano umowę na wykonanie nasadzeń kwiatów sezonowych obejmującą: - jednokrotne obsadzenie kwietników wiszących przy Piastowskiej i ul. Dworcowej oraz 6 konstrukcji kwietnikowych na Placu Wojska Polskiego, - dwukrotne obsadzenie 77 donic zlokalizowanych na terenie Miasta (w tym także na Targowisku Miejskim oraz cmentarzu wojennym Stalagu IIIC), 2 wysepek na skrzyżowaniu ul. Drzewicka i Narutowicza oraz klombów przy dworcu PKP. Dodatkowo umowa obejmuje podlewanie i plewienie wykonanych nasadzeń. Ponadto wykonano Aktualizację inwentaryzacji terenów zieleni miejskiej. Zakres prac obejmował część opisową terenów, karty inwentaryzacyjne każdego terenu oraz część graficzną, tj. poglądowy podkład graficzny w skali 1:1000. Usługa wykonana zastała za kwotę 29.160 zł. Łączna kwota w 2018 r. za utrzymanie zieleni to 1.547.292,65 zł.</p>
<p>Odra dla turystów 2014 - rozwój turystyki wodnej na transgranicznym obszarze Doliny Środkowej Odry oraz Lubuskie przystanie</p>	<p>Odra dla turystów 2020 - Lubuskie przystanie. Inwestycja prowadzona przez Gminę Nową Sól, która została zrealizowana przy współfinansowaniu Miasta Kostrzyn nad Odrą w kwocie 15 700,00 zł.</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYŃ NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Rewitalizacja pozostałych obszarów	Rewitalizacja Przystani Żeglarskiej "Delfin" w Kostrzynie nad Odrą. Prace budowlano-montażowe zakończono w dniu 30.11.2016 r. 54.456,00 zł. W ramach zadania poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez renowację i rozwój wybranych terenów zieleni w Gorzowie Wlkp., Kostrzynie nad Odrą i Dębnie w 2018 r. zagospodarowano teren skweru u zbiegu ulic Solidarności, Jana Pawła II i Orła Białego w Kostrzynie nad Odrą – labirynt. Na skwerze zamontowano ekrany dekoracyjne z cortenu, rzeźbę kinetyczną- przestrzenna bryła będąca połączeniem mozaiki i cortenu a także nasadzono roślinność: pnącza, które posłużą za stworzenie „zielonych ścian” oddzielających użytkowników placu od ulicy i parkingu, byliny, służące wizualnemu uatrakcyjnieniu placu swoimi kwiatami, krzewy spełniające funkcję roślin oddzielających plac od ulicy oraz trawy i zioła w formie „łąki miejskiej”, nie wymagające częstego koszenia, będące doskonałym schronieniem dla owadów oraz pożywieniem dla ptaków – 189 m ² trawnika. Dodatkowo w ramach zadania usunięto 109 drzew stwarzających zagrożenie oraz wykonano nasadzenia uzupełniające na terenach parków miejskich tj. Parku Lwa, Parku Miejskiego i Parku przy ul. Fabrycznej. Łącznie na terenie parków nasadzono 73 drzewa.
Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	GDDKIA Oddział Zielona Góra Wykonano wycinkę 10 szt. drzew, w tym 2 szt. w 2018 r. i 8 szt. w 2016 r. Koszt 5.005,32 zł brutto. Zarządcy dróg powiatowych i wojewódzkich W latach 2016-2018 nie prowadzono przebudowy i wymiany składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych.
Promocja działań proekologicznych dla właścicieli ogrodów działkowych	Działania proekologiczne na terenie Miasta prowadził również administrator ogródków działkowych ROD „Celuloza”. W okresie sprawozdawczym polegały one głównie na informowaniu i promocji zadań związanych z: <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowaniem usuwania wyrobów azbestowych z terenów działek przez gminę, - zakazie spalania odpadów, który wynika zarówno z prawa miejscowego, jak i regulaminu ROD, - organizowania konkursu „Moja działka”, - organizowaniem szkoleń. Osoba ubiegająca się o członkostwo w Polskim Związku Działkowców kierowana jest na obowiązkowe szkolenie, gdzie omawiane są najważniejsze kwestie dotyczące funkcjonowania ogrodów i prawidłowych zasad zagospodarowania i użytkowania działki.
Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Powierzchnia lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo Dębno na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wynosi 1 820,20 ha. W okresie sprawozdawczym odnowienia, czyli wprowadzanie nowego pokolenia lasu stanowiła 86,04 ha, natomiast pielęgnacja polegająca na stworzeniu lepszych warunków wzrostowych w celu poprawienia żywotności i stabilności drzew obejmowała 279,74 ha. Nadleśnictwo Dębno zutilizowało znaczną ilość śmieci znajdujących się na gruntach leśnych w pobliżu miasta Kostrzyn nad Odrą. Kwota przeznaczona na zebranie oraz uporządkowanie odpadów to ponad 120.00,00 złotych.
Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń	Nadleśnictwo Dębno na terenie lasów Miasta Kostrzyn nad Odrą wykonało następujące ochrony przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzyne: <ul style="list-style-type: none"> - zakładanie nowych grodzień, jako metoda upraw leśnych przed szkodami powodowanymi przez roślinożerne ssaki – 25,15 ha, - wykładanie drzew do spalowania, czyli pozostawienie w lesie drzew po ścięciu na ziemi w celu zapobiegania ogryzania drzew stojących a w konsekwencji ich osłabiania czy zamierania – 29 430 drzew na powierzchni 147,36 ha, - rysakowanie – nacinanie kory do warstwy łyka, w wyniku czego następuje wyciek żywicy a w konsekwencji zniechęcanie zwierzyny do spalowania – 5,38 ha, - ochrona przed owadami, przede wszystkim zwalczanie pojawiającego się kornika drukarza w drzewostanach świerkowych oraz kornika ostrozębnego w sosnowych na powierzchni 21,19 ha polegała na pilnym usunięciu zasiedlonych przez szkodniki drzew a następnie terminowym wywozie oraz rozdrobieniu lub spaleniu pozostałości po wycince.
Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów zdegradowanych	Racjonalna gospodarka leśna i ochrona przyrody ściśle powiązana jest z wielkością i kształtem kompleksu leśnego. Jednym ze sposobów ochrony szaty roślinnej jest planowanie w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictwa Dębno	oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zalesień i zadrzewień. Nadleśnictwo Dębno wykonało 9 spotkań z uczniami szkół podstawowych z zakresu edukacji przyrodniczo-leśnej. Zajęcia dotyczyły m. in. ochrony p. poź., bezpieczeństwa i zasad zachowania się w lesie, ochronę przyrody, specyfiki zawodu leśnika, zaśmiecania lasu i jego konsekwencji oraz dokarmiania zwierząt w okresie zimowym.
Promocja agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe, a także promocyjne Miasta	Zadanie to realizowane we współpracy z Powiatowym Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Gorzowie Wielkopolskim, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – edukacja w gospodarstwach agroturystycznych i ekologicznych, – projekt ogólnopolskiej sieci gospodarstw edukacyjnych, – utworzenie bazy gospodarstw agroturystycznych województwa lubuskiego.
Rekultywacja terenów zdegradowanych, wymagających rewitalizacji i przekształceń (około 5 obiektów i terenów)	<ul style="list-style-type: none"> – Rewitalizacja terenu obok amfiteatru wraz z budową skateparku, – Opracowanie koncepcji funkcjonalno – przestrzennej zagospodarowania terenu obok Amfiteatru w Kostrzynie nad Odrą w rejonie ulic: Sikorskiego (droga krajowa nr 31) i Sybiraków, o powierzchni ok. 3 ha, położonego na działkach, określonych numerami ewidencyjnymi: 390/7, 390/6, 390/2, 390/8, 390/1, 390/9 Koszt opracowania dokumentacji to kwota 44.649,00 zł, – Zagospodarowanie terenu obok amfiteatru wraz z budową skateparku.
Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w mieście	Działania edukacyjne dotyczące nadmiernej emisji hałasu są prowadzone przy okazji innych prelekcji i konkursów ekologicznych.
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	W 2017 roku Rada Miejska w Kostrzynie nad Odrą uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie Osiedla Drzewice w Kostrzynie nad Odrą (Uchwała Rady Miasta nr XXVII/200/17 z dnia 23 lutego 2017 r.), w którym ustalono, że wszystkie tereny oznaczone symbolami MN, a także tereny oznaczone symbolami U1, U2, U3, U4 i U5 są objęte ochroną przed hałasem, pod względem akustycznym kwalifikując się odpowiednio jako tereny zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej, a dopuszczalne poziomy hałasu określają przepisy odrębne.
Dalszy, systematyczny monitoring poziomu hałasu komunikacyjnego, w tym zwiększenie liczby punktów oraz doskonalenie metod pomiarów	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w lutym 2018 r. wykonała analizy w ramach edycji map akustycznych dla punktu pomiarowego 31205 „GR. PAŃSTWA – KOSTRZYN”, w którym natężenie ruchu wyniosło powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie. Mapy akustyczne posłużyły następnie do uchwalenia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla odcinków dróg krajowych województwa lubuskiego, dla których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny” (Uchwała nr III/31/19 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dn. 11.02.2019 r. Analizowany punkt pomiarowy obejmował odcinek drogi krajowej nr 22 na terenie Kostrzyna nad Odrą o długości 1,393 km i powierzchni 2,711km ² . Wyniki badań hałasu komunikacyjnego wykazały brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu zarówno dla pory dnia jak i pory nocnej.
Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych	W 2017 roku Rada Miejska w Kostrzynie nad Odrą uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie Osiedla Drzewice w Kostrzynie nad Odrą (Uchwała Rady Miasta nr XXVII/200/17 z dnia 23 lutego 2017 r.), w którym przewidziano lokalizację linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia. Aby zmniejszyć potencjalną ingerencję w krajobraz, linia została zaplanowana wzdłuż torów kolejowych i najważniejszej planowanej drogi (KDZ), co pozwoli skupić ww. obiekty w jednym paśmie.
Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Do kompetencji Burmistrza należy preferowanie i kontrolowanie zgodności lokalizacji nowych instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne z Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. W okresie sprawozdawczym nie wyznaczono stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.
Gromadzenie i analiza danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Rejestr źródeł promieniowania prowadzi zgodnie z obowiązującymi przepisami Starosta na podstawie zgłoszenia. W okresie sprawozdawczym odnotowano 26 aktualizacji zgłoszeń i 11 zgłoszeń instalacji wytwarzającej pola elektromagnetyczne.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze przeprowadził w 2017 roku badania poziomów pól elektromagnetycznych (PEM) w 45 punktach pomiarowych na obszarze województwa lubuskiego. Pomiarami objęto tereny miast powyżej 50 tys. mieszkańców, pozostałych miast i tereny wiejskie, ustalając na każdym z wymienionych obszarów badawczych po 15 punktów pomiarowych, zlokalizowanych w miejscach dostępnych dla ludności (zgodnie z definicją zawartą w art. 124 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z dnia 27 listopada 2007 r., Nr 221, poz. 1645), badania pól elektromagnetycznych prowadzi się cyklicznie, powtarzając pomiary dla tych samych lokalizacji, co trzy lata. Zgodnie z ww. rozporządzeniem tutejszy Inspektorat powtórzył pomiary w tych samych punktach na terenie województwa, co w roku 2014, a tym samym na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą wykonał pomiar przy Osiedlu Leśnym 1. Uzyskany wynik 0,92 V/m stanowi 13,1% wartości dopuszczalnej.
Kontrola indywidualnych posesji pod kątem szczelności zbiorników bezodpływowych i wywozu ścieków	Z posiadanych danych wynika, że w wielu przypadkach nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej nie są regularnie opróżniane zbiorniki przeznaczone do gromadzenia nieczystości ciekłych. Wzorem lat ubiegłych prawidłowość pozbywania się nieczystości ciekłych była w okresie sprawozdawczym przedmiotem kontroli. Na bieżąco był aktualizowany wykaz właścicieli nieruchomości wyposażonych w bezodpływowe zbiorniki do gromadzenia nieczystości ciekłych i w przydomowe oczyszczalnie ścieków. Podjęte działania przyczyniły się do zwiększenia ilości odbieranych nieczystości ciekłych, które są zagospodarowywane na oczyszczalni ścieków. Czynności kontrolne w tym zakresie muszą być powtarzane w każdym roku kalendarzowym.
Identyfikacja i ujawnianie nielegalnych odpływów ścieków do wód i ziemi w celu ich likwidacji	W okresie lat 2016-2018 nie ujawniono nielegalnych odpływów ścieków do wód i ziemi.
Budowa muru zabezpieczającego przed powodzią na nabrzeżu rzeki Warty	Na terenie miasta znajduje się wał p. powodziowy rz. Warty (odcinek IIa Warniki – 500 m, odcinek IIb Warniki – Świerkocin 1000m o łącznej wydajności pompowania 18,69 m ³ /s.
Inne	Inwestycje w gospodarkę ściekową Budowa kanalizacji na Os. Drzewice w kwocie 4 000,00 zł, 2017 r., 10 824,00 zł 2018 r. Na terenie miasta czynnych jest pięć studni publicznych, które zlokalizowane są w następujących miejscach: ul. Niepodległości, ul. Orła Białego, ul. Narutowicza, Os. Mieszka I oraz Plac Wojska Polskiego. Przegląd i dezynfekcje studni wykonano w 2018 r. na kwotę 3. 993,84 zł. W 2018 r. wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową obejmującą przebudowę kanalizacji ogólnospławnej przy ul. Prostej w Kostrzynie nad Odrą w kwocie 6.396,00 zł.
Konserwacja urządzeń melioracyjnych i rowów	W 2016 r. wykonano konserwację rowów przydrożnych i melioracji szczegółowej. Rowy przydrożne zlokalizowane były wzdłuż: – ul. Gorzowskiej (dł. ok. 2300 m, szer. dna rowów: 0,25 m, 0,5 m, 1,0 m dł. obu skarp od 3,0 do 6,0 m), – ul. Kostrzyńskiej na Os. Szumiłowo (dł. 4648 m, szer. dna rowów: 0,3 m, 0,4 m, 0,5 m, 1,4 m, dł. Obu skarp od 3,0 do 6,0 m), – ul. Asfaltowej (dł. ok. 500 m, szer. dna rowów: 0,3 m, 0,4 m, 0,5 m, 1,4 m, dł. obu skarp od 3,0 do 6,0 m), Rowy szczegółowe zlokalizowane były: – przy ul. Północnej-Milenijnej (rów R-1, dł. 478 m), – przy ul. Kościelnej (rów R-B, dł. 83 0m), – przy ul. Kościelnej (rów R-B1, dł. 150 m), kwota 18.450zł br. - w tym za rowy przydrożne łączna kwota 14.760 zł brutto, za rowy melioracji szczegółowej 3.690 zł brutto. Z uwagi na warunki atmosferyczne sprzyjające wzrostowi roślinności zlecono w 2016 r. zewnętrznej firmie wykonanie na przełomie czerwca i lipca dodatkowej konserwacji rowów przydrożnych na kwotę 6.000 zł netto (7380 zł brutto). W trakcie wykonania konserwacji rowów szczegółowych stwierdzono konieczność wykonania naprawy faszyny 400 mb rowu melioracji szczegółowej przy ul. Północnej-Milenijnej (wymiana kołków, wyrównanie skarpy, wyprofilowanie dna, uprzątnięcie i utylizacja odpadów). Wartość zadania 11.000 zł. netto. W 2016 r. Państwowe Gospodarstwo Wodne, Wody Polskie przeprowadziły konserwację Kanału Małego w granicach miasta a

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYŃ NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	<p>także konserwację kanału wylotowego ze stacji pomp Warniki I na długości 100 m. W latach 2016-2018 wykonano prace konserwacyjne w postaci wykaszania skarp.</p> <p>W 2017 r. na kwotę 17.041,45 brutto, przeprowadzono prace konserwacyjne rowów przydrożnych przy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ul. Gorzowskiej w Kostrzynie nad Odrą o łącznej dł. ok. 2300 m, - ul. Kostrzyńskiej na Os. Szumiłowo w Kostrzynie nad Odrą o łącznej dł. 4648 m, - ul. Asfaltowa w Kostrzynie nad Odrą o łącznej dł. ok. 500 m, - ul. Sosnowa w Kostrzynie nad Odrą o łącznej dł. ok. 216 m. <p>i rowów melioracji szczegółowej przy ul. Północnej (rów R-1, dł. 478m).</p> <p>Miasto Kostrzyn nad Odrą w 2018 r. zleciło firmie wykonanie konserwacji rowów melioracji szczegółowych na kwotę 20 000,00 zł</p>
Inne	W okresie sprawozdawczym Starosta Gorzowski wydał 12 pozwoleń wodnoprawnych na realizację inwestycji w przedmiotowym zakresie na terenie Kostrzyna nad Odrą.
Działania w zakresie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wraz z pełnym zakresem w ramach w ramach działania 9.3 konkursu nr 2/POLiŚ/9.3/2013 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	<p>2016 r.</p> <p>Termomodernizacja budynków Urzędu Miasta w Kostrzynie nad Odrą (ul. Graniczna 2, Graniczna 1). Termin zakończenia prac projektowych 28.02.2017 r. 20.000,00 zł</p> <p>Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 3 w Kostrzynie nad Odrą. Dokumentacja projektowa 5.000,00 zł</p> <p>2017 r.</p> <p>Termomodernizacja budynków Urzędu Miasta (budynek Urzędu Miasta Graniczna 2, budynek Muzeum Twierdzy Graniczna 1). Prace projektowe zakończono 28.02.2017 r. 59 827,40 zł</p> <p>Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 3 (ocieplenie ściany fundamentu z wykonaniem wtórnej izolacji poziomej i pionowej z uwzględnieniem tarasu oraz wykonanie tynków renowacyjnych w pomieszczeniu piwnicznym i termomodernizacja budynku). Prace projektowe zakończono 28.02.2017 r. 20 453,30 zł</p> <p>Wymiana pokrycia dachowego z opierzeniami i rynnami w Gimnazjum Nr 2 w kwocie 436.808,98 zł, nadzór inwestorski 8.610,00 zł. Termin zakończenia robót budowlanych 25.08.2017 r.</p>
Ograniczenie emisji przez modernizację sieci i infrastruktury ciepłowniczej	<p>Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą koncesję na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję ciepła posiadają następujące podmioty gospodarcze:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arctic Paper Kostrzyn S.A.: - Miejskie Zakłady Komunalne Sp. z o.o. <p>Podmioty prowadzące działalność ciepłowniczą na terenie Miasta posiadają własne jednostki wytwarzania ciepła, przy czym źródło Arctic Paper S.A. posiada największą moc wytwórczą i jako jedyne zasila miejski system ciepłowniczy. Źródła ciepła należące do MZK Sp. z o.o. to kotłownie gazowe o małej mocy zasilające pojedynczych odbiorców.</p> <p>Właścicielem sieci ciepłych na terenie Miasta jest MZK Sp. z o.o. ZEC MZK Sp. z o.o. zajmuje się przesyłem i dystrybucją ciepła wytworzonego w źródle Arctic Paper Kostrzyn S.A.</p> <p>MZK Sp. z o.o. jest właścicielem sześciu kotłowni gazowych, których technologia oparta jest na kotłach wodnych kondensacyjnych. Sumaryczna moc zamówiona przez odbiorców na kotłowniach wynosi 0,649 MW.</p> <p>Łączna długość ciepłociągów eksploatowanych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wynosiła:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w 2018 r. – 14,602 km - w 2017 r. – 14,268 km - w 2016 r. – 14,018 km. <p>Głównym elementem układu sieci ciepłowniczej Miasta są dwie magistrale o średnicach 150 i 250 wyprowadzone niezależnie, w dwóch kierunkach z elektrociepłowni Arctic Paper S.A.</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	Ilość ciepła dostarczonego odbiorcom [GJ/rok]: W 2018 r. gospodarstwa domowe 74.953,6; handel i usługi 3.387,7; użyteczność publiczna 6.701,2; pozostali 2.748,9 W 2017 r. gospodarstwa domowe 78.618,0; handel i usługi 3.193,3; użyteczność publiczna 6.658,2; pozostali 2.816,1 W 2016 r. gospodarstwa domowe 80.706,6; handel i usługi 3.446,8; użyteczność publiczna 7.432,1; pozostali 2.972,8
Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	W dniu 27 października 2016 r. Rada Miasta Kostrzyn nad Odrą podjęła uchwałę Nr XXIII/173/16 w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Gminy Miasto Kostrzyn nad Odrą na zadania służące poprawie jakości powietrza. W związku z dużym zainteresowaniem mieszkańców wymianą piecy węglowych na kotły gazowe w 2017 r. ogłoszono cztery nabory wniosków o udzielanie dotacji celowej z budżetu Miasta i podpisano 30 umów. W wyniku realizacji zadania zlikwidowano 21 piece kaflowe, 12 piece węglowych, 1 kominek oraz podłączono jeden budynek mieszkalny 22 lokalowy do sieci ciepłowniczej. Z danych zawartych we wnioskach o udzielenie dotacji wynika, że w wymienianych piecach spalano ok. 90 ton/ rok paliwa stałego w postaci węgla i w minimalnych ilościach również drewna. W związku z dużym zainteresowaniem mieszkańców wymianą piecy węglowych na kotły gazowe w 2018 r. ogłoszono dwa nabory wniosków o udzielanie dotacji celowej z budżetu Miasta i podpisano 13 umów. W wyniku realizacji zadania w 2018 r. zlikwidowano 3 piece kaflowe i 10 piece węglowych. Wartość zadania 40.632,25 zł
Inne (drogi i chodniki)	2016 r. Na podstawie Porozumienia z dnia 30.12.1999 r. zawartego pomiędzy Zarządem Powiatu Gorzowskiego a Burmistrzem Miasta Kostrzyn nad Odrą w sprawie „powierzenia funkcji zarządu nad drogami powiatowymi położonymi na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą oraz upoważnienia do wydawania związanych z tym decyzji administracyjnych” Zarząd Powiatu Gorzowskiego przekazał w 2016 r kwotę 80.000,00zł. Środki te wydatkowano na bieżące utrzymanie, remont i oznakowanie dróg powiatowych. Wykonano remont cząstkowy następujących ulic: Asfaltową, Drzewicką, Narutowicza, Os. Warniki, Os. Szumiłowo. Ponadto odnowiono oznakowanie poziome dróg powiatowych - wykonawca firma Dajana ze Stargardu Szczecińskiego. W ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych wykonano niezbędne remonty nawierzchni gruntowych i bitumicznych, odnowiono oznakowanie poziome oraz na bieżąco utrzymywano pionowe znaki drogowe. Ponadto realizowano prace mające na celu poprawę odwodnienia jezdni - remontowano i oczyszczano wpusty uliczne tzw. studzienki burzowe. 2.416.782,99 zł Budowa drogi tymczasowej przy ul. Kościelnej. Koszt 198.000,62 zł, Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy drogi w ulicy Olczaka wraz z budową chodnika Koszt 34.440,00 zł Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę drogi – Turyńska - II etap. Koszt 23.616,00 zł, Wykonanie chodnika na Os. Szumiłowo. Koszt 19.500,00 zł, Remont chodnika łączącego Plac Wojska Polskiego z ulicą Osiedlową Koszt 39.976,06 zł, Budowa dróg na Osiedlu Kostrzyn Południe (WPI) (ulice Jaworowa i Na Skarpie. Koszt 1.106.887,18 zł, Wykonanie chodnika przy budynku ul. Orła Białego 29 Koszt 9.643,00 zł, Naprawa dróg na Os. Leśnym. Koszt 49.972,00 zł, Remont drogi do budynku ul. Gen. T. Kutrzeby 2A-B. Koszt 43.438,83 zł, Przebudowa drogi powiatowej nr 2905F (ul. Narutowicza) w Kostrzynie nad Odrą – opracowanie dokumentacji projektowej (dotacja celowa) Inwestycja wspólna z powiatem gorzowskim. Koszt 43.585,00 zł, Budowa promenady nad Wartą wzdłuż granic Parku Narodowego Ujście Warty w Kostrzynie nad Odrą – WPI wykonanie koncepcji programowo-przestrzennej Koszt 46.494,00 zł, Budowa pochylni na dojeździe do kładki wraz z remontem kładki i schodów łączącej Os. Leśne z ul. Jana Pawła II - budowa i remonty dróg, chodników miejskich. Koszt 330 805,18 zł 2017 r. W 2017 r. na podstawie Porozumienia z dnia 30.12.1999r. zawartego pomiędzy Zarządem Powiatu Gorzowskiego a Burmistrzem Miasta Kostrzyn nad Odrą w sprawie „powierzenia funkcji zarządu nad drogami powiatowymi położonymi na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą oraz upoważnienia do wydawania związanych z tym decyzji administracyjnych” Zarząd Powiatu Gorzowskiego przekazuje co roku kwotę 80.000,00zł na utrzymanie dróg powiatowych. Środki te wydatkowane zostały na remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych jezdni (ul. Asfaltowa, ul. Drzewicka przy skrzyżowaniu z ul. Belgijską, ul. Narutowicza – odcinek w lesie,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	<p>ul. Kard. S. Wyszyńskiego i os. Warniki), oczyszczanie dróg, odnowienie oznakowania poziomego jezdni. Prace te wykonały firmy, które tego rodzaju roboty wykonywały na drogach gminnych.</p> <p>W 2017 roku, w ramach bieżącego utrzymania dróg wykonywane były niezbędne remonty nawierzchni gruntowych i bitumicznych, na bieżąco utrzymywane były pionowe znaki drogowe.</p> <p>Ponadto realizowane były prace mające na celu poprawę odwodnienia jezdni obejmujące oczyszczenie wpustów ulicznych tzw. studzienek burzowych.</p> <p>Remont cząstkowy objął min. ulice: Jana Pawła II (las), Gorzowską, Sosnową, Reja, Gorzyńską, Rzemieślniczą, Fabryczną, Mickiewicza, Olczaka.</p> <p>Ponadto przeprowadzono remonty dróg gruntowych. Polegały one głównie na wyrównaniu nawierzchni gruntowej ulic: m.in. Klonowej, Jodłowej, Dębowej, ks. F. Skałby, Łódzkiej, Południowej, garaże Targowa. Większe ubytki uzupełniono mieszanką tłucznią.</p> <p>Przebudowa drogi nr 101 453 F w ulicy Tadeusza Kościuszki w Kostrzynie nad Odrą w kwocie 1.221.181,75 zł, nadzór inwestorski w kwocie 10.824,00 zł brutto,</p> <p>Budowa dróg na Os. Kostrzyn Południe (ulica Na Skarpie) i budowa brakujących punktów oświetlenia (ulica Łódzka) w kwocie 445.217,57 zł, nadzór inwestorski w kwocie 6.888,00 zł,</p> <p>Budowa dróg tymczasowych na terenie miasta (ul. Świerkowa) w kwocie 149.445,00 zł, nadzór inwestorski w kwocie 3.900,00 zł,</p> <p>Przebudowa ulicy Jana Pawła II na odcinku od ulicy Chopina do ulicy Narutowicza w Kostrzynie nad Odrą w kwocie 44.157,00 zł,</p> <p>Budowa dróg tymczasowych na Os. Drzewice „Budowa dróg tymczasowych na Osiedlu Drzewice – ul. Tartaczna, ul. Nowa w Kostrzynie nad Odrą” w kwocie 198.756,71 zł,</p> <p>Budowa dróg na Osiedlu Warniki i w ulicy Witnickiej wraz z uzbrojeniem terenu Osiedla Warniki (WPI). Prace projektowe w kwocie 141.450,00 zł brutto,</p> <p>Przebudowa ulicy Jagiellońskiej w Kostrzynie nad Odrą w kwocie 899.134,12 zł nadzór inwestorski w kwocie 8.610,00 zł,</p> <p>Przebudowa drogi i chodnika w ulicy Olczaka w kwocie 265.155,29 zł nadzór inwestorski w kwocie 4.920,00 zł,</p> <p>Budowa drogi gminnej w ulicy Turyńskiej z budową skrzyżowania z drogą krajową DK 31 ulicą Sportową w Kostrzynie nad Odrą. W ramach zadania wykonano „Opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej budowy drogi – ul. Turyńskiej – II etap w Kostrzynie nad Odrą w kwocie 57 564,00 zł,</p> <p>Przebudowa drogi powiatowej nr 2905F (ul. Narutowicza) w Kostrzynie nad Odrą (dotacja dla Powiatu Gorzowskiego) w kwocie 861 569,03 zł.</p> <p>2018 r.</p> <p>Na podstawie Porozumienia z dnia 30.12.1999r. zawartego pomiędzy Zarządem Powiatu Gorzowskiego a Burmistrzem Miasta Kostrzyn nad Odrą w sprawie „powierzenia funkcji zarządu nad drogami powiatowymi położonymi na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą oraz upoważnienia do wydawania związanych z tym decyzji administracyjnych” Zarząd Powiatu Gorzowskiego przekazuje co roku kwotę 80.000,00zł na utrzymanie dróg powiatowych. Środki te wydatkowane na bieżące utrzymanie dróg powiatowych, w tym na: remonty cząstkowe nawierzchni bitumicznych jezdni dróg powiatowych (ul. Asfaltowa, ul. Drzewicka przy skrzyżowaniu z ul. Belgijską, ul. Narutowicza – odcinek w lesie, ul. Kard. S. Wyszyńskiego i os. Warniki), zimowe utrzymanie dróg, odnowienie oznakowania poziomego jezdni, przeglądy dróg, utrzymanie pionowych znaków drogowych. Prace te zlecane są w ramach jednej umowy zawieranej łącznie na drogi gminne i powiatowe.</p> <p>W 2018 roku, w ramach bieżącego utrzymania dróg gminnych wykonywane były prace: remont cząstkowy nawierzchni bitumicznych. Remont cząstkowy objął min. ulice: Gorzowską, Cmentarną, Drzewicką, Gorzyńską, Ogrodową, Fabryczną, Mickiewicza, Olczaka. Prowadzono remonty dróg gruntowych. Polegały one głównie na wyrównaniu nawierzchni gruntowej ulic: m.in. Klonowej, Jodłowej, Dębowej, ks. F. Skałby, Łódzkiej, Południowej itd. Większe ubytki uzupełniono mieszanką tłucznią.</p> <p>Ponadto realizowane były prace mające na celu poprawę odwodnienia jezdni obejmujące: oczyszczenie wpustów ulicznych tzw. studzienek burzowych i ich awaryjne naprawy. 4.818.993,50 zł</p> <p>Opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę ulic Asfaltowej i Reja Zakres obejmuje odcinek od skrzyżowania ul. Asfaltowej z ul. Drzewicką do skrzyżowania ul. Asfaltowej z ul. Energetyków, o długości ok. 550,00 m. Kwota wykonania zadania 34.500 zł brutto,</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2015
	<p>Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej obejmującej przebudowę ul. Reja w Kostrzynie nad Odrą. Zakres obejmował odcinek od skrzyżowania ul. Reja z ul. Drzewicką do skrzyżowania ul. Reja z ul. Łączną, o długości ok. 1.330,00 m. Łączna kwota to 91 500,00 zł,</p> <p>Przebudowa ulicy Jana Pawła II na odcinku od ulicy Chopina do ulicy Narutowicza w Kostrzynie nad Odrą Prace projektowe w kwocie 44.157,00 zł brutto. Inwestycja do realizacji po uzyskaniu środków zewnętrznych,</p> <p>„Utwardzenie miejsc postojowych przy ul. Kutrzeby, ul. Saperskiej, Os. Mieszka I w Kostrzynie nad Odrą”. Koszt 109 874,87 zł</p> <p>„Budowa dróg tymczasowych na ul. Willowej, ul. Jana Pawła II, ul. Jana Karskiego w Kostrzynie nad Odrą”. Zakres robót obejmował między innymi: przebudowę istniejących dróg miejskich w ul. Willowej, ul. Jana Pawła II, ul. Jana Karskiego w Kostrzynie nad Odrą o nawierzchni gruntowej poprzez wykonanie dróg dwuśladowych z płyt typu PDTP na długości dróg ok. 732 m i szerokości 4 m. Koszt 240 726,29 zł,</p> <p>„Remont chodnika na ul. Sienkiewicza przy Szkole Podstawowej nr 4 w Kostrzynie nad Odrą”. Koszt 24 613,53 zł,</p> <p>Przebudowa drogi i chodnika w ulicy Olczaka wraz ze skrzyżowaniem z ul. Fabryczną oraz oświetlenia ulicznego przy ul. Olczaka w Kostrzynie nad Odrą w kwocie 265.155,29 zł brutto. Nadzór inwestorski w kwocie 4.920,00 zł brutto. Przetarg na część drogową przewidziano w roku 2019,</p> <p>Budowa dróg na Osiedlu Warniki i w ulicy Witnickiej wraz z uzbrojeniem terenu Osiedla Warniki (WPI) Prace projektowe w kwocie 141.450,00 zł brutto,</p> <p>„Budowa dróg na Osiedlu Kostrzyn Południe – ul. Łódzka oraz kanalizacja deszczowa w ulicy Południowej w Kostrzynie nad Odrą”. Zakres robót obejmował min: roboty przygotowawcze, roboty ziemne, nawierzchnie jezdni z kostki brukowej betonowej szarej gr. 8 cm o powierzchni 2.139,00 m² na podbudowie z kruszywa łamanego, chodniki z kostki brukowej betonowej kolorowej/czerwony gr. 8 cm o powierzchni 1123,00 m² na podbudowie z kruszywa łamanego, zjazdy z kostki brukowej betonowej kolorowej/czarny gr. 8 cm o powierzchni 86,00 m² na podbudowie z kruszywa łamanego, budowa kanalizacji deszczowej, regulacja pionowa studzienek urządzeń podziemnych, montaż oznakowania drogowego, zagospodarowanie terenów zieleni. Kwota wykonania zadania wynosi 798.341,09 zł brutto,</p> <p>„Budowa dróg tymczasowych na ul. Willowej, ul. Jana Pawła II, ul. Jana Karskiego w Kostrzynie nad Odrą”. Zakres robót obejmuje między innymi: przebudowę istniejących dróg miejskich w ul. Willowej, ul. Jana Pawła II, ul. Jana Karskiego w Kostrzynie nad Odrą o nawierzchni gruntowej poprzez wykonanie dróg dwuśladowych z płyt typu PDTP na długości dróg ok. 732 m i szerokości 4 m. Koszt 48 992,96 zł.</p>
Inne	W latach 2016-2018 Starosta Gorzowski wydał 5 pozwoleń na wprowadzanie pyłów i gazów do powietrza dla zakładów zlokalizowanych w Kostrzynie nad Odrą oraz przyjął 4 zgłoszenia instalacji wprowadzających pyły i gazy na tym terenie.

Źródło: Raport z Wykonania Programu Ochrony Środowiska za lata 2016-2018

2. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU „EUROPA 2020”

Strategia UE została przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe).
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Opracowany *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026* jest zgodny z celami wskazanymi w dokumencie Strategia „Europa 2020”.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY DO 2020 R.

Pakiet ten został przyjęty przez Parlament Europejski 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin i miast są zgodne z wymienionymi dokumentami wyższego rzędu.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja Kpgo 2014). Dokument o charakterze strategicznym wyznacza kierunki działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywnie do 2030 roku).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytworzeniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła tak, aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Znaczna część dokumentu poświęcona jest gospodarce odpadami komunalnymi, która bezpośrednio dotyczy działalności jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Efektem wdrożenia Kpgo 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1. ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów),
2. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
3. Składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
4. Dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów,
5. Osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów,
6. Osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych,
7. Dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne,
8. Zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące m.in. edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie, jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

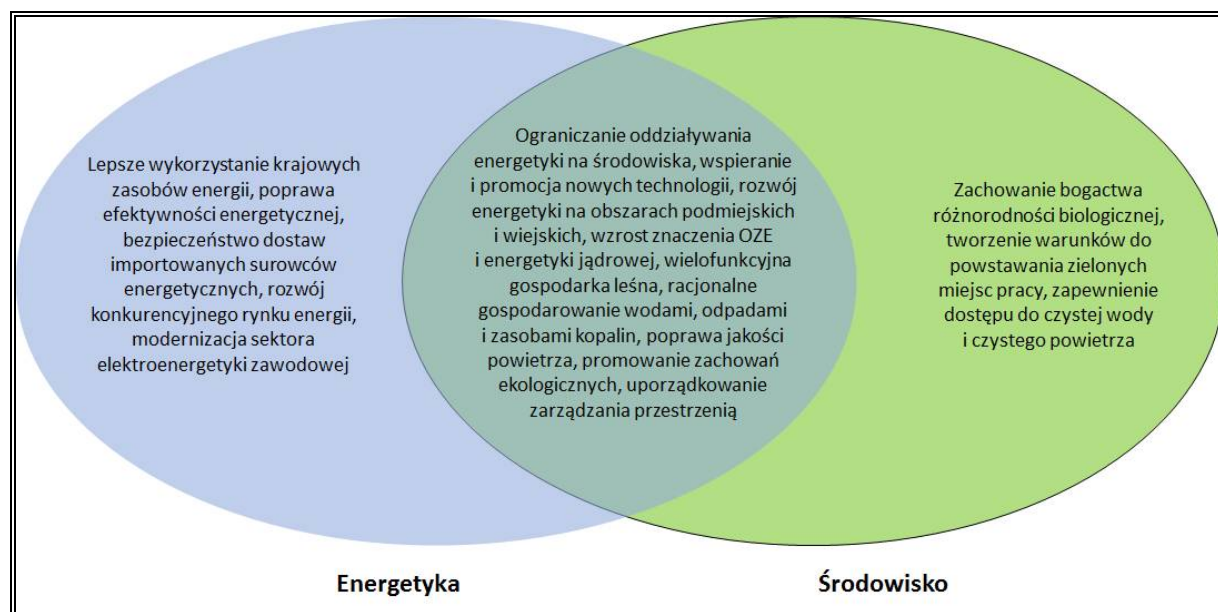
Uwarunkowania płynące z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022 zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą*.

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko została przyjęta uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Celem dokumentu jest ułatwienie „zielonego” (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony” wzrost.

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko- perspektywa do 2020 r.

Mimo że obszary energetyki i środowiska mają szereg punktów stykowych, to jednak część zagadnień jest charakterystyczna tylko dla jednego z nich. Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest *zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska*

oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cel główny BEiŚ realizowany będzie przez następujące cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1: Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;
- 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.

Cel 2: Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- 2.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- 2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych;
- 2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej;
- 2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy;
- 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii;
- 2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

Cel 3: Poprawa stanu środowiska

- 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
- 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;
- 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;
- 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;
- 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Cele zawarte w BEiŚ zostały uwzględnione w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą*. Niniejszy *Program* uwzględnia dobro środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym jednostki.

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013 poz. 121).

Strategia określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

W dokumencie, w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki wyznaczone zostały następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.

Cel strategiczny 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.

Cel strategiczny 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności i nauki.

Cel strategiczny 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.

Cel strategiczny 5. Stworzenie Polski Cyfrowej.

Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”.

Cel strategiczny 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

W ramach celu „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska” w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, kierunkiem interwencji jest zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Przedmiotowy *Program Ochrony Środowiska* wpisuje się zatem w cel strategiczny 7 Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju, gdyż przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym celem Planu „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu”. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna,

rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu;

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu;

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026* są spójne z celami i kierunkami priorytetowymi działań zawartymi w Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Przede wszystkim, przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*. Dokument zawiera następujące cele szczegółowe oraz kierunki interwencji:

Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną;

Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;

Kierunki interwencji:

- aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta,

- rozwój obszarów wiejskich,
- wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju,

Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu;

Kierunki interwencji:

- zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). W szczególności w zakresie założeń dla **celu**

szczęgółowego III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji - zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także **celu** **szczęgółowego II** – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji - aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

STRATEGIA INNOWACYJNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI GOSPODARKI „DYNAMICZNA POLSKA 2020”

Dokument stanowi załącznik do uchwały nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r.

Wyznaczona w ww. Strategii wizja brzmi: Otwarta i ekspansywna gospodarka, oferująca nowe miejsca pracy, oparta na wzajemnym zaufaniu i kooperacji uczestników życia gospodarczego, stabilnie rosnąca dzięki innowacjom i wysokiej efektywności wykorzystania zasobów, która zapewni wzrost standardów życia społeczeństwa oraz konkurencyjność przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej do 2020 r.

Celem głównym jest wysoce konkurencyjna gospodarka (innowacyjna i efektywna) oparta na wiedzy i współpracy.

Celami szczegółowymi są:

1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki;
2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy;
3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców;

4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

*Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą jest spójny ze Strategią innowacyjności i efektywności gospodarki. Wpływa na realizację celów szczegółowych z zakresu dostosowania otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki oraz wzrostu efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców, czym przyczynia się do osiągnięcia celu głównego *Strategii* oraz założonej wizji.*

STRATEGIA ROZWOJU TRANSPORTU DO 2020 ROKU (Z PESPEKTYWĄ DO 2030 ROKU)

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 6 z dnia 22 stycznia 2013 r.

Misją wyznaczoną w dokumencie jest: *tworzenie w Polsce, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, optymalnych warunków dla przewozu osób i rzeczy, sprzyjających podniesieniu konkurencyjności gospodarczej kraju i poprawie jakości życia obywateli.*

Cele *Strategii Rozwoju Transportu* zostały wyznaczone w oparciu o przeprowadzoną diagnozę aktualnego stanu. Główny cel to: *zwiększenie dostępności transportowej, oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.*

Cel główny realizowany będzie przez dwa cele strategiczne:

1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego;
2. Stworzenie warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą jest zgodny ze Strategią rozwoju transportu do 2020 roku. Część zaplanowanych zadań w Programie wpływa na realizację wyznaczonego celu strategicznego 1 i jego celów szczegółowych: 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej oraz 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU WSI, ROLNICTWA I RYBACTWA NA LATA 2012-2020

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 została przyjęta uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r.

Wizja obszarów wiejskich brzmi następująco: Obszary wiejskie w 2020 r. będą atrakcyjnym miejscem pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej, które w sposób komplementarny przyczyniają się do wzrostu gospodarczego. Tereny te będą dostarczały dóbr publicznych i rynkowych z zachowaniem unikalnych

walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń. Mieszkańcy obszarów wiejskich będą posiadać szeroki dostęp do wysokiej jakości edukacji, zatrudnienia, ochrony zdrowia, dóbr kultury i nauki, narzędzi społeczeństwa informacyjnego i niezbędnej infrastruktury technicznej. Obszary wiejskie zachowają swój unikalny charakter dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa.

Celem ogólnym jest: *Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.*

W strategii wyznaczono również cele szczegółowe:

1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej;**
- 3. Bezpieczeństwo żywnościowe;**
4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego;
- 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.**

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą wpisuje się w cele szczegółowe 2, 3 i 5. Zgodnie z tym, dokument jest spójny ze Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2030 ROKU

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r. uchwałą nr 202/2009. W ramach wskazanego dokumentu przewidziano:

- w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
  - dążenie do utrzymania zero energetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
  - konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15;
- w zakresie wzrostu bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
  - racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
  - dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;
  - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw ropy naftowej, rozumianej jako uzyskiwanie ropy naftowej z różnych regionów świata, od różnych dostawców z wykorzystaniem alternatywnych szlaków transportowych;

- budowę magazynów ropy naftowej i paliw płynnych o pojemnościach zapewniających utrzymanie ciągłości dostaw, w szczególności w sytuacjach kryzysowych;
- zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;
- w zakresie dywersyfikacji struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej:
  - przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych;
- w zakresie rozwoju wykorzystania OZE:
  - wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 r. oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
  - osiągnięcie w 2020 r. 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
  - ochronę lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
  - wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
  - zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;
- w zakresie rozwoju konkurencyjnych rynków:
  - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen;
- w zakresie ograniczenia oddziaływania energetyki na środowisko:
  - ograniczenie emisji CO₂ do 2020 r. przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
  - ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM10 i PM2,5) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
  - ograniczenie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;

- minimalizację składowania odpadów przez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
- zmianę struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Wobec powyższego, *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą* jest zgodny z Polityką energetyczną Polski do 2030, gdyż realizuje zaplanowane kierunki działań.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020

Celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski, w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności.

Celem głównym jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Program Ochrony Środowiska Miasta Kostrzyn nad Odrą wpływa na poprawę jakości powietrza, a co za tym idzie poprawę jakości życia mieszkańców. Jest więc spójny z Krajowym Programem Ochrony Powietrza do roku 2020 i wypełnia jego założenia.

AKTUALIZACJA KRAJOWEGO PROGRAMU OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

AKPOŚK 2017 zawiera wykaz aglomeracji oraz planowanych inwestycji w zakresie ich wyposażenia w systemy kanalizacji zbiorczej oraz oczyszczalnie ścieków. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Zakres rzeczowy planowanych przez aglomerację inwestycji obejmuje:

- budowę nowych sieci kanalizacyjnych,
- modernizację istniejących sieci kanalizacyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków komunalnych,
- modernizację oczyszczalni,
- rozbudowę oczyszczalni,
- rozbudowę i modernizację oczyszczalni,
- modernizację części osadowej w oczyszczalniach,
- likwidację oczyszczalni.

Prowadzone i planowane remonty infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Miasta mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego w zakresie oczyszczania ścieków, ich zrzutów oraz skutków, jakie wywierają na otoczenie. *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn*

nad Odrą jest zgodny Krajowym Programem Oczyszczania Ścieków Komunalnych, ponieważ oba dokumenty mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego w zakresie oczyszczania ścieków, ich zrzutów oraz skutków jakie wywierają na otoczenie.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO 2014-2020

Głównym celem *Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* jest: *Wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku spójności terytorialnej i społecznej.*

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą wpisuje się w następujące osie priorytetowe i założone w ich ramach cele:

- **Oś priorytetową I** Zmniejszenie emisyjności gospodarki;
- **Oś priorytetową II** Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu;
- **Oś priorytetowa IV:** Infrastruktura drogowa dla Miast;
- **Oś priorytetowa VI:** Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.

W związku z powyższym *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą* oraz *Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko* są ze sobą zgodne, gdyż dążą do poprawy stanu środowiska.

PROGRAM OCHRONY I ZRÓWNOWAŻONEGO UŻYTKOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2015-2020

Głównym celem *Programu* jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Cele strategiczne:

- Cel strategiczny A: Podniesienie poziomu wiedzy oraz kształtowanie postaw społeczeństwa związanych z włączaniem się do działań na rzecz różnorodności biologicznej;
- Cel strategiczny B: Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej;
- Cel strategiczny C: Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk;
- Cel strategiczny D: Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi;
- Cel strategiczny E: Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług;
- Cel strategiczny F: Ograniczenie presji gatunków inwazyjnych i konfliktowych;
- Cel strategiczny G: Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych;

- Cel strategiczny H: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez rozwój współpracy międzynarodowej.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą uwzględnia założenia Programu Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Planu Działań na lata 2015-2020. Dokumenty mają na celu ochronę bioróżnorodności na obszarze ich obowiązywania.

PROGRAM WODNO –ŚRODOWISKOWY KRAJU

Program zmierza do poprawy i utrzymania stabilnego stanu wód w określonych obszarach dorzeczy poprzez wyznaczone w dokumencie cele.

Cele Programu:

- Niepogarszanie stanu części wód,
- Osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polski prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie),
- Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą wpływa na realizację założeń Programu Wodno-Środowiskowego Kraju.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY

Celami *Planu Gospodarowania Wodami* jest:

- Określenie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych;
- Zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych;
- Zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW);
- Zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych;

- Wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą* uwzględniają założenia Planów Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry.

PLANY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM

Plany mają na celu powstrzymanie powodzi i ochronę przed powodzią. Zawierają także informacje dotyczące odpowiedniej organizacji w razie wystąpienia powodzi.

Wobec powyższego głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

Cele zawarte w dokumencie:

- Wyeliminowanie/unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- Określenie warunków możliwego zagospodarowywania obszarów chronionych obwałowaniami,
- Ograniczanie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- Ograniczanie wrażliwości obiektów i społeczności,
- Budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą jest spójny z Planami Zarządzania Ryzykiem Powodziowym i uwzględnia w swoich założeniach wyznaczone w nim cele.

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO 2020

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą jest spójny z osiami priorytetowymi zawartymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubuskiego 2020, które przedstawiono poniżej:

- Oś priorytetowa 3 – Gospodarka niskoemisyjna – głównym celem jest przejście na gospodarkę niskoemisyjną poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i wzrost efektywności energetycznej;
- Oś priorytetowa 4 – Środowisko i kultura – głównym celem jest poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu i ochrona dziedzictwa kulturowego;
- Oś priorytetowa 5 – Transport – głównym celem jest wzrost atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubuskiego poprzez poprawę przepustowości i sprawności infrastruktury transportowej w regionie.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą zawiera zadania, wpisujące się w wyznaczone cele w ramach wyżej wymienionych osi priorytetowych.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO DO ROKU 2020

Strategia rozwoju województwa lubuskiego do 2020 roku, została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Lubuskiego nr XXXII/319/12 z dnia 19 listopada 2012 r..

Głównym celem Strategii jest „Wykorzystanie potencjałów województwa lubuskiego do wzrostu jakości życia, dynamizowania konkurencyjnej gospodarki, zwiększenia spójności regionu oraz efektywnego zarządzania jego rozwojem”.

Cele strategiczne ujęte w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego:

1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna;
2. Wysoka dostępność transportowa i teleinformatyczna;
3. Społeczna i terytorialna spójność regionu;
4. Region efektywnie zarządzany.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą jest spójny ze *Strategią Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020*, ponieważ będzie realizował cele wymienione powyżej, głównie z zakresu środowiska przyrodniczego.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego został przyjęty Uchwałą Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej.

Jego celami strategicznymi są:

- Spójność terytorialna;
- Zrównoważony rozwój społeczny;

— Rozwój konkurencyjnej gospodarki.

Zapisy zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego zostały uwzględnione w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą*.

**PLAN GOSPODARKI ODPADAMI WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2012-2017
Z PERSPEKTYWĄ DO 2020 ROKU**

Sejmik Województwa Lubuskiego przyjął *Plan gospodarki odpadami województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku* Uchwałą Nr XXX/280/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 września 2012 r. Istnieją poszczególne Regiony gospodarki odpadami komunalnymi:

- Region centralny;
- Region północny;
- Region wschodni;
- Region zachodni.

Miasto Kostrzyn nad Odrą należy do regionu centralnego.

Główne cele, wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami:

- Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów przy wzroście gospodarczym województwa;
- Zwiększenie udziału recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
- Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Osiągnięcie powyższych celów będzie możliwe poprzez realizację wyznaczonych kierunków działań, jakimi są:

- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami,
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach w procesach termicznego ich przekształcenia,
- wyeliminowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026 wpłynie pozytywnie na realizację Planu Gospodarki Odpadami Województwa Lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku. Obydwa dokumenty są zgodne ponieważ stanowią bardzo istotny wpływ na poprawę stanu środowiska i dbają o nie poprzez odpowiednią gospodarkę odpadami.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO NA LATA 2017-2020

Program ochrony środowiska dla województwa lubuskiego został przyjęty Uchwałą nr XXIX/450/17 przez Sejmik Województwa Lubuskiego w dniu 10 kwietnia 2017 r. Jest to dokument, który realizuje krajową politykę ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi oraz stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa.

Poniżej przedstawiono cele strategiczne w poszczególnych obszarach interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza: Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji,
- Zagrożenia hałasem: Zmniejszenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie natężenia do poziomu obowiązujących standardów,
- Pola elektromagnetyczne: Ochrona przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- Gospodarka wodna: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa.
- Gospodarka wodno – ściekowa: Rozbudowa zbiorowego systemu oczyszczania ścieków,
- Zasoby geologiczne: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- Gleby: Ochrona powierzchni ziemi przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów: Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami, Zasoby przyrodnicze: Ochrona i odtwarzania i zrównoważone użytkowania różnorodności biologicznej i georóżnorodności,
- Odnawialne źródła energii: Ograniczenie zużycia energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Zagrożenie poważnymi awariami: Ograniczanie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami ekologicznymi określonymi przez Miasto Kostrzyn nad Odrą. *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą* uwzględnia cele zawarte w dokumencie wojewódzkim, co wpływa na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie Miasta i województwa lubuskiego.

**STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU GORZOWSKIEGO Z HORYZONTEM
CZASOWYM DO 2020 ROKU**

Strategia została przyjęta uchwałą nr 137/XX/2013 Rady Powiatu Gorzowskiego w dniu 26 lutego 2013 r. W dokumencie wyznaczono priorytety rozwoju powiatu:

Priorytet I Rozwój działań sprzyjających włączeniu zawodowemu i społecznemu;

Priorytet II: Kierowanie produktów markowych powiatu;

Priorytet III: Rozwój edukacji i bazy dydaktycznej;

Priorytet IV: Termomodernizacja i stosowanie alternatywnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej;

Priorytet V: Turystyka jako filar rozwoju społeczno – gospodarczego;

Priorytet VI: Rozwój gospodarczy oparty na wiedzy;

Priorytet VII: Poprawa i rozwój dostępności komunikacyjnej;

Priorytet VIII: Tworzenie i rozwój infrastruktury związanej z ochroną środowiska i bezpieczeństwem przeciwpowodziowym;

Priorytet IX: Rozwój kultury i sportu

Priorytet X: Ochrona praw konsumenta.

Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą wpisuje się w założenia i cele priorytetów: IV: Termomodernizacja i stosowanie alternatywnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej, VII: Poprawa i rozwój dostępności komunikacyjnej oraz VIII: Tworzenie i rozwój infrastruktury związanej z ochroną środowiska i bezpieczeństwem przeciwpowodziowym. Wobec powyższego przedmiotowy dokument jest spójny z założeniami Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Gorzowskiego z horyzontem czasowym do 2020 roku.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU GORZOWSKIEGO NA LATA 2017-2020
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024**

Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Gorzowskiego został uchwalony w dniu 26 kwietnia 2018 roku przez Radę Powiatu Gorzowskiego uchwałą nr 193/XXXVII/2018.

W dokumencie tym wyznaczono 13 celów ochrony Środowiska w 10 obszarach interwencji.

Obszar Interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cel: Poprawa jakości powietrza

Obszar Interwencji: Zagrożenia hałasem

Cel: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców powiatu

Obszar Interwencji: Pola elektromagnetyczne

Cel: Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko

Obszar Interwencji: Gospodarowanie wodami

Cel: Ochrona przed powodzią i suszą

Cel: Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód

Obszar Interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa

Cel: Optymalizacja zużycia wody

Cel: Racjonalna gospodarka ściekowa

Obszar Interwencji: Zasoby geologiczne

Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż

Obszar Interwencji: Gleby

Cel: Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi

Obszar Interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cel: Racjonalna gospodarka odpadami

Obszar Interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cel: Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz zachowanie funkcji ekosystemów i walorów przyrodniczych gminy

Cel: Zwiększenie lesistości

Obszar Interwencji: Zagrożenie poważanymi awariami

Cel: Zapobieganie ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą jest spójny z celami wyznaczonymi na szczeblu powiatowym w zakresie ochrony środowiska. Dokumenty regulują kwestie środowiskowe w zasięgu obszaru swojego oddziaływania i wpływają na poprawę stanu Środowiska.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2014-2023

W Strategii Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą wyznaczono następująca wizję tego obszaru:

„Kostrzyn nad Odra w roku 2023 łączy w sobie rozwój gospodarczy z jednoczesnym poszanowaniem Środowiska naturalnego oraz promocją walorów turystycznych i historycznych miasta i regionu.

Miasto jest przestrzenią bezpieczną, która stwarza warunki do życia rodzinnego i rozwoju zawodowego oraz zaspokaja potrzeby swoich mieszkańców.”

W dokumencie wyznaczono również misję Miasta: „Celem polityki rozwoju Kostrzyn nad Odrą jest dynamiczny rozwój miasta, zapewniający wysoka jakość życia mieszkańców poprzez efektywne wykorzystanie jego atrakcyjności gospodarczej i turystycznej.”

W celu urzeczywistnienia założonej misji i wizji Miasta sformułowano trzy obszary strategiczne, w ramach których z kolei wyznaczono cele zaplanowane do realizacji.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą wpisuje się w obszar Inwestycje w zasoby i cel: Zapewnienie spójności infrastrukturalnej miasta w wymiarze technicznym, gospodarczym i społecznym. W związku z tym, przedmiotowy dokument jest spójny z założeniami Strategii Rozwoju Miasta Kostrzyn nad Odrą.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ ORAZ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ

W SUIKZP wskazano:

- Kierunki kształtowania struktury przestrzennej i przeznaczenia terenów;
- Kierunki rozwoju infrastruktury,
- Kierunki ochrony środowiska i przyrody,
- Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- Kierunki realizacji inwestycji celu publicznego,
- Pozostałe obszary realizacji polityki przestrzennej.

W *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą* zostały wzięte pod uwagę ustalenia zawarte w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego. Program Ochrony Środowiska realizuje głównie kierunek dotyczący ochrony środowiska i przyrody.

3. Ocena stanu środowiska

3.1 Charakterystyka miasta

3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne

Miasto Kostrzyn nad Odrą jest gminą miejską w województwie lubuskim, w powiecie gorzowskim. Miasto posiada powierzchnię ponad 46 km², co stanowi 3,5% powierzchni powiatu gorzowskiego. Jednostka położona jest nad rzeką Odrą i graniczy z Niemcami.

Miasto graniczy z następującymi jednostkami terytorialnymi:

- od północy z gminami Boleszkowice i Dębno (województwo zachodniopomorskie, powiat myśliborski),
- od wschodu z gminą Witnica (powiat gorzowski),
- od południa z gminami Słońsk (powiat sulęciński) i Górzycza (powiat słubicki),
- od zachodu poprzez Odrę graniczy z niemieckim powiatem Märkisch-Oderland leżącym

w granicach landu Brandenburgia.

Rysunek 2. Położenie Miasta Kostrzyn nad Odrą na tle powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego

Źródło: www.gminy.pl

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego, Miasto Kostrzyn nad Odrą położone jest w obrębie dwóch makroregionów Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka oraz Pojezierze Południowopomorskie.

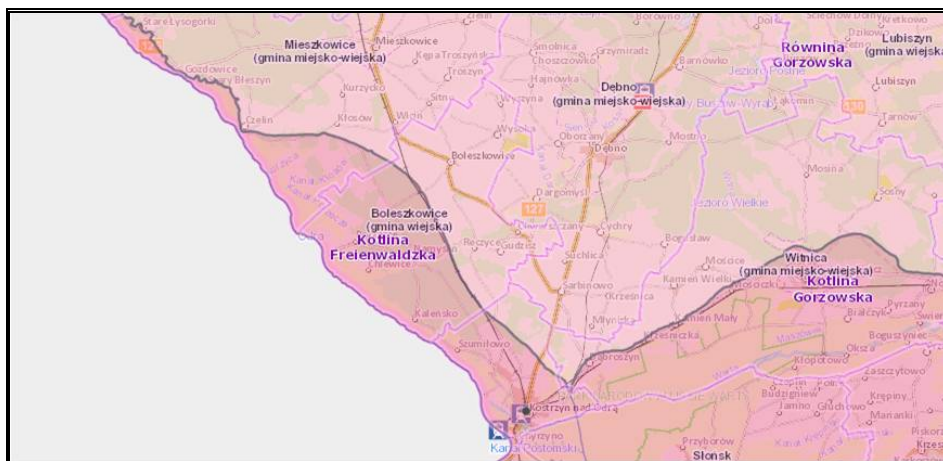
Tabela 3. Położenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Miasto Kostrzyn nad Odrą			
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski		
Podprowincja	Pojezierze Południowobałtyckie		
Makroregion	Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka		Pojezierze Południowopomorskie
Mezoregion	Kotlina Freienwaldzka	Kotlina Gorzowska	Równina Gorzowska

Źródło: <http://bazagis.pgi.gov.pl/>

Do mezoregionów na których położone jest Miasto Kostrzyn nad Odrą należą: Kotlina Freienwaldzka (obejmująca większą część Miasta), Równina Gorzowska (obejmująca wschodnią część Miasta), Kotlina Gorzowska (obejmujący niewielki południowo - wschodni fragment Miasta), których położenie przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne w obrębie Miasta Kostrzyn nad Odrą

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, <http://bazagis.pgi.gov.pl/>

3.1.2 Zagospodarowanie przestrzenne

Całkowita powierzchnia Miasta Kostrzyn nad Odrą wynosi 46 km². Największy obszar jednostki zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, następnie użytki rolne oraz grunty zabudowane i zurbanizowane. Szczegółowe informacje dotyczące struktury zagospodarowania gruntów Miasta Kostrzyna nad Odrą przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 4. Struktura zagospodarowania gruntów Miasta Kostrzyna nad Odrą

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Udział %
powierzchnia ogółem	4 614	100,00%
powierzchnia lądowa	4 372	94,75%
użytki rolne	1 055	22,87%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	1 853	40,16%
grunty pod wodami	242	5,25%
grunty zabudowane i zurbanizowane	975	21,13%
nieużytki	208	4,50%
inne	281	6,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

3.1.3 Demografia

Według danych z GUS obszar Miasta Kostrzyn nad Odrą w 2018 roku zamieszkiwało 17 776 mieszkańców. W analizowanych latach, tj. 2013-2018 liczba ludności spadała o ok. 2,09%. Spadek ten wystąpił zarówno u kobiet jak i u mężczyzn. Ponadto na terenie Miasta liczba kobiet przeważała nad liczbą mężczyzn. W 2019 roku kobiety stanowiły ok. 50,79% ogólnej liczby ludności na tym terenie.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Tabela 5. Liczba ludności na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018

2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ludność ogółem					
18 155	18 155	18 031	18 055	17 918	17 776
Mężczyźni					
8 938	8 931	8 864	8 876	8 816	8 748
Kobiety					
9 217	9 224	9 167	9 179	9 102	9 028

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

W analizowanych latach na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą do roku 2016 przyrost naturalny kształtował się na dodatnim poziomie. W ostatnich dwóch latach, tj. 2017-2018 odnotowano ujemny przyrost ujemny, świadczący o przewadze liczby zgonów nad urodzeniami. Szczegółowe informacje zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Przyrost naturalny na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia	183	196	184	178	178	169
Zgony	153	160	180	172	212	217
Przyrost naturalny	30	36	4	6	-34	-48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

Efektom ujemnego przyrostu naturalnego jest mniejsza liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. W kolejnej tabeli przedstawiono podział mieszkańców wg ekonomicznych grup wieku. Zgodnie z informacjami w GUS w analizowanych latach liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadła o 5,68%, liczba osób w wieku produkcyjnym spadła o ok. 5,70%, natomiast nastąpił wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, aż o 16,37%. Sytuacja ta wskazuje na występowanie na tym terenie zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Tabela 7. Liczba osób wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018 uwzględnieniem płci

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	3 608	3 569	3 503	3 696	3 457	3 403
Mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	1 932	1 912	1 864	1 877	1 867	1 834
Kobiety w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	1 676	1 657	1 639	1 819	1 590	1 569
Osoby w wieku produkcyjnym	11 579	11 486	11 329	11 257	11 081	10 919
Mężczyźni w wieku produkcyjnym	6 093	6 070	6 001	5 956	5 879	5 827
Kobiety w wieku produkcyjnym	5 486	5 416	5 328	5 301	5 202	5 092
Osoby w wieku poprodukcyjnym	2 968	3 100	3 199	3 302	3 380	3 454
Mężczyźni w wieku poprodukcyjnym	913	949	999	1 043	1 070	1 087
Kobiety w wieku poprodukcyjnym	2 055	2 151	2 200	2 259	2 310	2 367

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

Saldo migracji wewnętrznych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą przyjmował w analizowanych latach na ogół wartości ujemne. Wyjątek stanowi rok 2016. Ujemna wartość wskaźnika salda migracji świadczy o większej liczbie wymeldowani z tego terenu niż zameldowań. Zjawisko to ma niekorzystny wpływ na sytuację demograficzną na obszarze Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Tabela 8. Migracje wewnętrzne na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zameldowania	171	150	125	166	134	128
Wymeldowania	174	187	181	165	191	186
Saldo migracji	-3	-37	-56	1	-57	-58

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

Jedną z przyczyn zmiany sytuacji demograficznej w Kostrzynie nad Odrą może być położenie geograficzne. Miasto graniczy z Niemcami. Peryferyjna lokalizacja na terenie Polski i bliskość zachodnich sąsiadów może sprawiać, że ludzie w poszukiwaniu pracy wyjeżdżają do Niemiec.

3.1.4 Gospodarka

Liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018 ulegała wahaniom. W roku 2018 na tym obszarze funkcjonowało 2 245 podmiotów gospodarczych, co świadczy o wzroście ich liczby w stosunku do roku 2013

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

o ok. 0,36%. Dużo więcej podmiotów działa w sektorze prywatnym, który stanowi 97,55% podmiotów gospodarki ogółem. Wśród sektora prywatnego dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Szczegółowe informacje na temat podmiotów gospodarczych wg sektorów własnościowych przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 237	2 232	2 228	2 218	2 203	2 245
Sektor publiczny – ogółem	47	47	47	47	49	47
Sektor publiczny – państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	19	19	19	19	21	19
Sektor publiczny – spółki handlowe	5	5	5	5	5	4
Sektor prywatny – ogółem	2 190	2 185	2 176	2 166	2 149	2 190
Sektor prywatny – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1 669	1 644	1 627	1 610	1 590	1 673
Sektor prywatny – spółki handlowe	197	203	206	208	209	162
Sektor prywatny – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	113	115	115	112	109	66
Sektor prywatny – spółdzielnie	6	6	5	5	5	4
Sektor prywatny – fundacje	7	8	6	8	10	9
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	36	41	43	43	43	42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

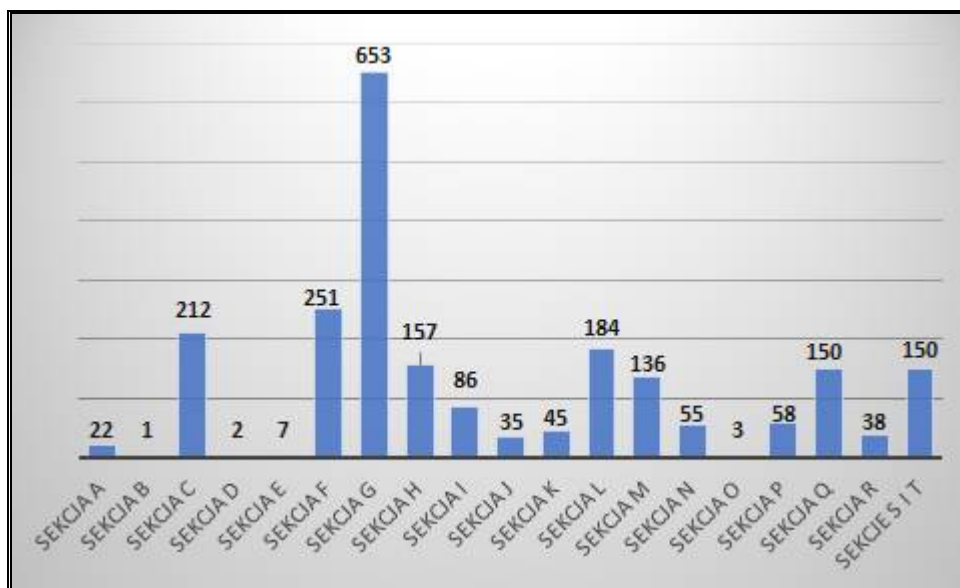
Na terenie Miasta występują duże zakłady produkcyjne, które głównie skupione są w specjalnej strefie ekonomicznej - Kostrzyńsko-Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna. Strefa wspiera i obsługuje inwestorów krajowych i zagranicznych oraz jest najszybciej rozwijającą się polską specjalną strefą ekonomiczną, zarówno pod względem finansowym, jak i terytorialnym. Strefa należy do jednej z największych w Polsce.

Inwestorzy są wspierani przez rząd RP i samorzady lokalne oraz mają zagwarantowane największe ulgi podatkowe i finansowe obowiązujące obecnie w Polsce. Na terenie Kostrzyna nad Odrą dla inwestorów dostępne są tereny w trzech kompleksach.

Ponadto na terenie Miasta działają również średnie i małe firmy.

Zgodnie z informacjami na poniższym wykresie w 2018 roku najwięcej podmiotów funkcjonowało w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (29,09%). Kolejnymi były podmioty z sekcji F – Budownictwo oraz C – Przetwórstwo przemysłowe. Szczegółowe informacje zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 1. Podmioty gospodarcze wg sekcji działów PKD 2007 w 2018 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://swaid.stat.gov.pl/>

Legenda sekcji

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

3.1.5 Infrastruktura drogowa i transport

INFRASTRUKTURA DROGOWA

Sieć dróg na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą stanowią drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne (ulice miejskie). Do głównych należą :

- droga krajowa nr 22: Kostrzyn Nad Odrą – Gorzów Wlkp./Skwierzyna (przez drogę krajową nr 24),
- droga krajowa nr 31: Słubice – Szczecin,
- droga wojewódzka nr 132: Kostrzyn nad Odrą – Gorzów Wlkp.

Układ drogowy miasta tworzą szlaki następujących poziomów hierarchicznych (zgodnie z administracją):

- drogi publiczne krajowe – 8,3 km,
- drogi publiczne wojewódzkie – 2,3 km,
- drogi publiczne powiatowe – 16,9 km,
- drogi publiczne gminne – 36,37 km (w tym gruntowe- 3,48 km, brukowcowe - 3,61 km, płyty, tłuczeń - 3,13 km, bitumiczne, betonowe- 27,23 km) oraz drogi gminne wewnętrzne o różnej nawierzchni.

Kostrzyn nad Odrą ze względu na przygraniczne położenie cechuje się stosunkowo dobrą dostępnością komunikacyjną w zakresie sieci drogowej. Układ komunikacji drogowej obsługującej ruch lokalny bazuje przede wszystkim na sieci ulic zbiorczych i lokalnych łączących tereny o zróżnicowanych funkcjach (mieszkaniowych, przemysłowych, usługowych itp.). Ulice te łączą się z trasami dróg tranzytowych wpływając na powiązania zewnętrzne.

Na terenie Miasta funkcjonuje komunikacja miejska.

LINIA KOLEJOWA

Na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą krzyżują się dwie linie kolejowe o dużym znaczeniu:

- Gorzów – Kostrzyn – Berlin, z istniejącymi mostami kolejowymi na Warcie i Odrze,

— Szczecin – Kostrzyn – Rzepin.

Dostępna komunikacja kolejowa obsługuje również przewozy tranzytowe na osi wschód-zachód, północ-południe. W zakresie linii kolejowych potrzebna jest modernizacja szlaków, szczególnie w miejscach, gdzie występuje niski stan torów, który wymusza niską prędkość eksploatacyjną pociągów.

KOMUNIKACJA WODNA

Miasto Kostrzyn nad Odrą leży na skrzyżowaniu dwóch dróg wodnych:

- rejon środkowej Europy, Śląska - zespół portowy Szczecin - Świnoujście,
- kraje zachodniej Europy - Bydgoszcz i Gdańsk.

Położenie to stwarza ogromne możliwości rozwojowe w zakresie gospodarczym dla Miasta, szczególnie w dziedzinie handlu. Port w Kostrzynie nad Odrą dysponuje: własną bocznicą kolejową, placami składowymi, żurawiami samojezdnymi i żelbetowym nadbrzeżem przeładunkowym.

3.1.6 Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Jest on zasilany z elektrociepłowni przemysłowej przedsiębiorstwa Arctic Paper Kostrzyn S.A. Przesyłem i dystrybucją wytworzonego ciepła zajmuje się natomiast MZK Sp. z o.o. Źródła ciepła należące do MZK Sp. z o.o. to kotłownie gazowe. Głównym elementem układu sieci ciepłowniczej na tym terenie są dwie magistrale o średnicach 150 (przebiega od źródła wzdłuż ul. Tysiąclecia, w kierunku ul. Asfaltowej, Drzewickiej i Słonecznej) oraz 250 (przebiega od źródła wzdłuż ul. Fabrycznej i Niepodległości, w kierunku ul. Orła Białego, Sikorskiego i Gorzowskiej).

W ostatnich latach długość sieci ciepłowniczej na terenie Miasta wzrosła. W 2017 wynosiła 14 268 m, co w porównaniu z rokiem 2015 daje wzrost o 10,97%.

Na terenie Miasta funkcjonują również kotłownie zakładów produkcyjnych oraz kotłownie lokalne obiektów użyteczności publicznej, opalane gazem lub paliwem stałym.

Ponadto na rok 2020 zaplanowano uruchomienie na terenie Miasta nowego źródła produkującego energię elektryczną i ciepłą w układzie kogeneracji. Instalacja ta będzie zlokalizowana w Kostrzyńsko – Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, a jej właścicielem będzie przedsiębiorstwo Eco Raven Sp. z o.o. W tym celu wykorzystywany będzie silnik gazowy zasilany gazem z procesu zgazowania odpadów drzewnych.

Źródło: <http://kostrzyn.nowoczesnagmina.pl>, Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Kostrzyn nad Odrą

ZAOPATRZENIE W GAZ SIECIOWY

Miasto Kostrzyn nad Odrą zaopatrywane jest w gaz ziemny z systemu krajowego. Odbiorcy zasilani są gazem ziemnym wysokometanowym typu E za pośrednictwem gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy DN150 relacji Kłodawa –Mościczki oraz gazociągu wysokiego ciśnienia o średnicy DN100 relacji Mościczki – Kostrzyn nad Odrą do stacji redukcyjno-pomiarowej o przepustowości 6400 m³/h znajdującej się na Os. Warniki.

Sieć wysokiego ciśnienia pracuje również na potrzeby dostaw gazu ziemnego, zaazotowanego do elektrociepłowni Arctic Paper S.A.

Odbiorcy gazu z terenu Miasta Kostrzyn nad Odrą zasilani są z sytemu przesyłowego poprzez SRP I^o. Stacja zaopatruje dalej odbiorców poprzez istniejącą sieć dystrybucyjną, w skład której wchodzi sieci gazowe rozdzielcze średnio i niskoprężne oraz stacje redukcyjno –pomiarowe.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Kostrzyn nad Odrą

Tabela 10. Sieć gazowa na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w sieć gazową w latach 2013-2017

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2013	2014	2015	2016	2017
długość czynnej sieci ogółem	m	85 873	86 439	94 423	95 120	95 518
długość czynnej sieci rozdzielczej	m	78 918	79 484	86 120	86 817	87 215
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	1 392	1 404	1 441	1 477	1 503
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	-	1 300	1 334	1 365	1 390
zużycie gazu	tys.m ³	3 602,7	2 784,4	2 685,7	2 954,4	-
zużycie gazu	MWh	-	30 760,0	29 796,2	33 432,3	33 032,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

W 2017 roku w porównaniu do roku 2013 nastąpił wzrost długości sieci gazowej o 11,23%. W związku z rozbudową sieci wzrosła również liczba przyłączy o 7,97%. Zużycie gazu w analizowanych latach ulegało wahaniom i zmianom.

ZAOPATRZENIE W ENERGIE ELEKTRYCZNA

Miasto Kostrzyn nad Odrą zasilane jest w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego, który bazuje na trzech liniach wysokiego napięcia 110 kV oraz na Głównym Punkcie Zasilania - GPZ Kostrzyn. Zasilanie odbiorców odbywa się na średnim napięciu 15 kV liniami napowietrznymi i kablowymi, zasilanymi ze stacji elektroenergetycznej WN/SN (GPZ) zlokalizowanej przy ul. Asfaltowej 39. Odbiorcy indywidualni zasilani są

bezpośrednio w energię poprzez linie kablowe i napowietrzne 0,4 kV ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

Line 110 kV występujące na terenie Miasta posiadają następujący przebieg:

- w kierunku północnym linia relacji Kostrzyn – Dębno,
- w kierunku północno – wschodnim linia relacji Kostrzyn – Witnica,
- w kierunku południowym linia relacji Kostrzyn – Górzycyca.

Infrastruktura zasilania w energię elektryczną Miasto jest w dobrym stanie technicznym, a zaopatrzenie odbywa się z zachowaniem odpowiedniej jakości.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Kostrzyn nad Odrą

3.1.7 Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia w energię terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie w województwie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczyni się również do redukcji emisji CO₂ oraz wpłynie na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności w opłatach za energię w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem.

3.1.7.1 Energia wiatru

Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące ośnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada

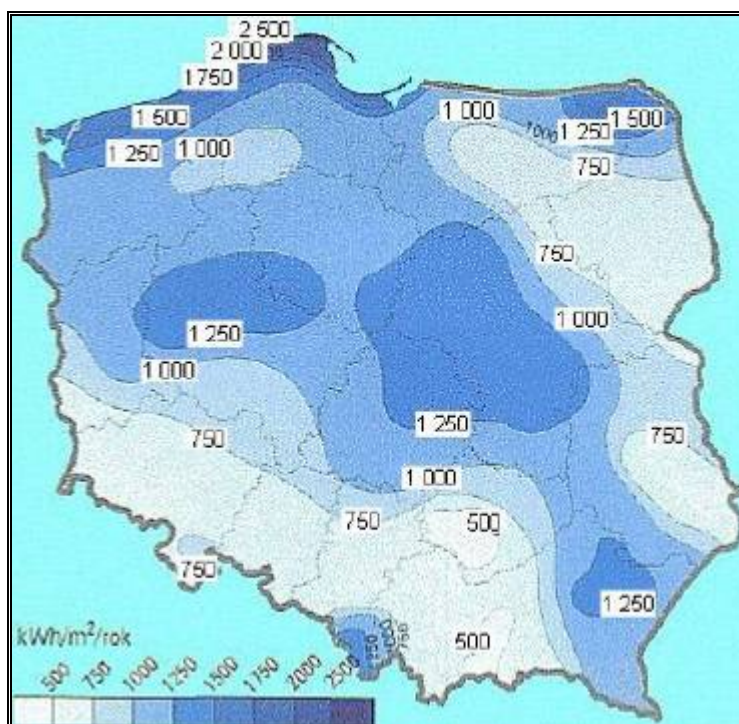
na okres jesienno - zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Zgodnie z raportem Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej, na koniec 2016 r., w województwie lubuskim zlokalizowano 14 sztuk instalacji farm wiatrowych, a ich łączna moc wynosi 192,0 MW.

Źródło: Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej, Stan energetyki wiatrowej w Polsce w 2016 roku

Poniższy rysunek przedstawia mezoskalową mapę wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.). Z analizy mapy wynika, że miasto Kostrzyn nad Odrą znajduje się w strefie warunków korzystnych dla rozwoju energetyki wiatrowej, bowiem na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 1 250 kWh/m²/rok.

Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

W związku z występowaniem w granicach Miasta ważnych obszarowych form ochrony przyrody takich jak: obszary NATURA 2000, Park Narodowy i Park Krajobrazowy wprowadzono zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych na całym jego obszarze. Wobec powyższego pomimo korzystnych warunków nie ma możliwości wykorzystywania na tym terenie tego rodzaju energii odnawialnej.

3.1.7.2 Energia wody

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Elektrownie wodne buduje się najczęściej na terenach górzystych lub w miejscach, gdzie jest możliwe piętrzenie wody. Czym wyższe spiętrzenie i większa masa przepływającej wody, tym większa ilość energii elektrycznej możliwa do wytworzenia. Małe elektrownie wodne (MEW) dzieli się dodatkowo na:

- mikro elektrownie wodne,
- mini elektrownie wodne,
- małe elektrownie wodne.

Na potencjał energetyczny rzek wpływ mają przede wszystkim dwa czynniki spadek koryta rzeki oraz przepływy wody. Kostrzyn nad Odrą leży w dorzeczu Odry, która przyjmuje tutaj swój największy prawobrzeżny dopływ – Wartę. Ponadto w okolicach Kostrzyna ma miejsce zbieg wielu mniejszych cieków wodnych.

Aktualnie na obszarze Kostrzyna nad Odrą nie funkcjonuje żadna mała elektrownia wodna (MEW) ani nie są zlokalizowane elektrownie wodne. Budowa tego typu obiektów jest ograniczona warunkami prawnymi, lokalizacyjnymi, wymogami terenowymi i geomorfologicznymi oraz potencjałem kapitałowym inwestora.

3.1.7.3 Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają

biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze” (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych. Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce.

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą biomasa jest wykorzystywana w małym stopniu w postaci drewna opałowego i odpadów drzewnych. Spalana jest w kotłowniach lokalnych i kotłowniach zakładów produkcyjnych.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów” (Art. 3 ust. 20a). Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych. Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

Na terenie Miasta w chwili obecnej nie funkcjonuje biogazownia rolnicza.

3.1.7.4 Energia geotermalna

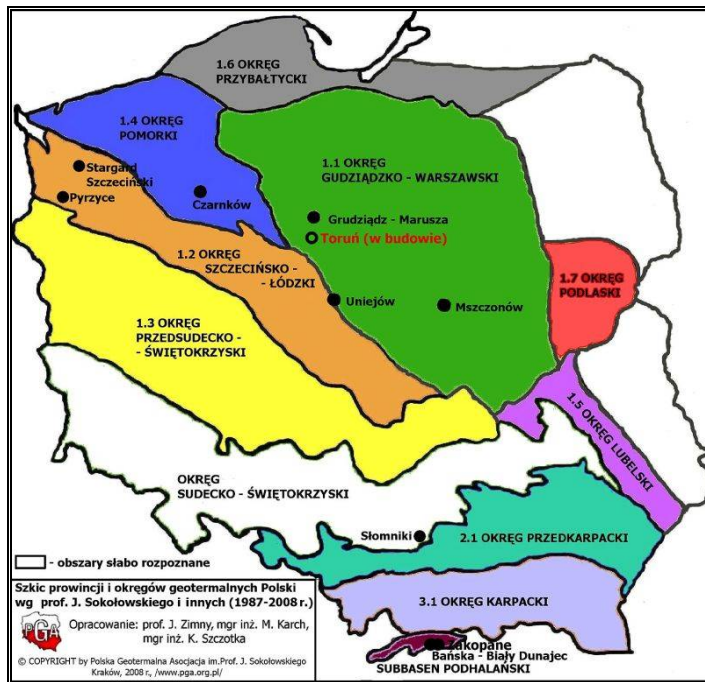
Energia geotermalna wykorzystuje ciepło wewnętrzne Ziemi, ogrzewając wody podziemne, które znajdując ujście, wydostają się na powierzchnię jako ciepła woda lub para wodna (uzależnione jest to od bliskości kontaktu z magmą). Woda geotermiczna wykorzystywana jest bezpośrednio (doprowadzana systemem rur), bądź pośrednio (oddając ciepło chłodnej wodzie i pozostając w obiegu zamkniętym). W celu uznania wód podziemnych za odnawialne źródło energii muszą być spełnione odpowiednie warunki ich użytkowania, tj. woda po oddaniu ciepła musi być włączana z powrotem, a tempo wydobywania i obniżania temperatury zbiornika nie powinno przekraczać szybkości ponownego ogrzania się wody we wnętrzu ziemi. Taki warunek spełniony jest wyłącznie w przypadku wód o wysokiej temperaturze.

W Polsce wody geotermalne mają na ogół temperatury nieprzekraczające 100°C, co wynika to z tzw. stopnia geotermicznego, który w Polsce waha się od 10 do 110 m, a na przeważającym obszarze kraju mieści się w granicach od 35 – 70 m. Wobec tego krajowe zasoby energii wód geotermalnych uznaje się za duże, jednakże nie oznacza to, że na całym tym obszarze istnieją obecnie warunki techniczno-ekonomiczne uzasadniające budowę instalacji geotermalnych.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

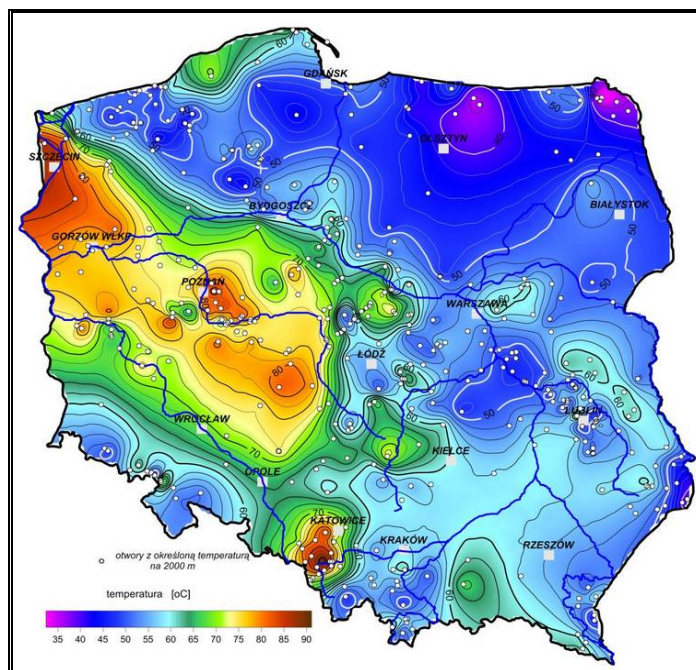
Miasto Kostrzyn nad Odrą znajduje się na terenie okręgu przedsudecko-świętokrzyskiego. Obszar ten stanowi najlepszy potencjał geotermalny w Polsce. Temperatura wód na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi ok. od 75°C do 90°C. Położenie takie stanowi bardzo korzystne źródło pozyskiwania energii.

Rysunek 5. Okręgi geotermalne Polski i mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pga.org.pl/>

Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikami są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny.

Źródło: Kapuściński J, Rodzoch A, Geotermia niskotemperaturowa w Polsce i na świecie. Stan aktualny i perspektywy rozwoju Uwarunkowania techniczne, środowiskowe i ekonomiczne, Warszawa 2010.

Na terenie Miasta nie rozpatrywano możliwości wykorzystania wód termalnych. Jednakże istnieje tu możliwość wykorzystania w celach grzewczych pomp ciepła.

3.1.7.5 Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.
- W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwa fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie lubuskim są korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 32-34% i należy do jednego z najwyższych w Polsce. Oznacza to, że miasto posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 7. Usłonecznienie względne na terenie Polski

Źródło: <http://maps.igipz.pan.pl/atlas/>

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji tego typu przedsięwzięć. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

Obecnie na terenie Miasta wykorzystywane są instalacje solarne i instalacje fotowoltaiczne. Ponadto przygotowana jest do realizacji inwestycja dotycząca budowy instalacji fotowoltaicznej o mocy nominalnej 99,84 kW (inwestor prywatny). Szacunkowa wielkość produkcji energii elektrycznej z tego typu układu może kształtować się na poziomie 110 –115 MWh/rok.

3.1.8 Walory turystyczno-rekreacyjne oraz promocja Miasta

Miasto Kostrzyn nad Odrą stanowi miejsce atrakcyjne turystycznie. Dużym jego atutem jest jego położenie wśród lasów, bogactwo przyrodnicze i historyczne. Na terenie tym znajduje się Park Narodowy „Ujście Warty”, Park Krajobrazowy „Ujście Warty”, obszary Natura 2000

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

oraz pomniki przyrody. Ochroną przyrody objęta jest duża część Miasta, co stwarza odpowiednie warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

W Mieście znajduje się początek międzynarodowej trasy rowerowej, o długości prawie 676 km, mającej swój koniec w Gronowie, przy granicy z Rosją.

Tabela 11. Szlaki turystyczne na terenie Kostrzyna nad Odrą

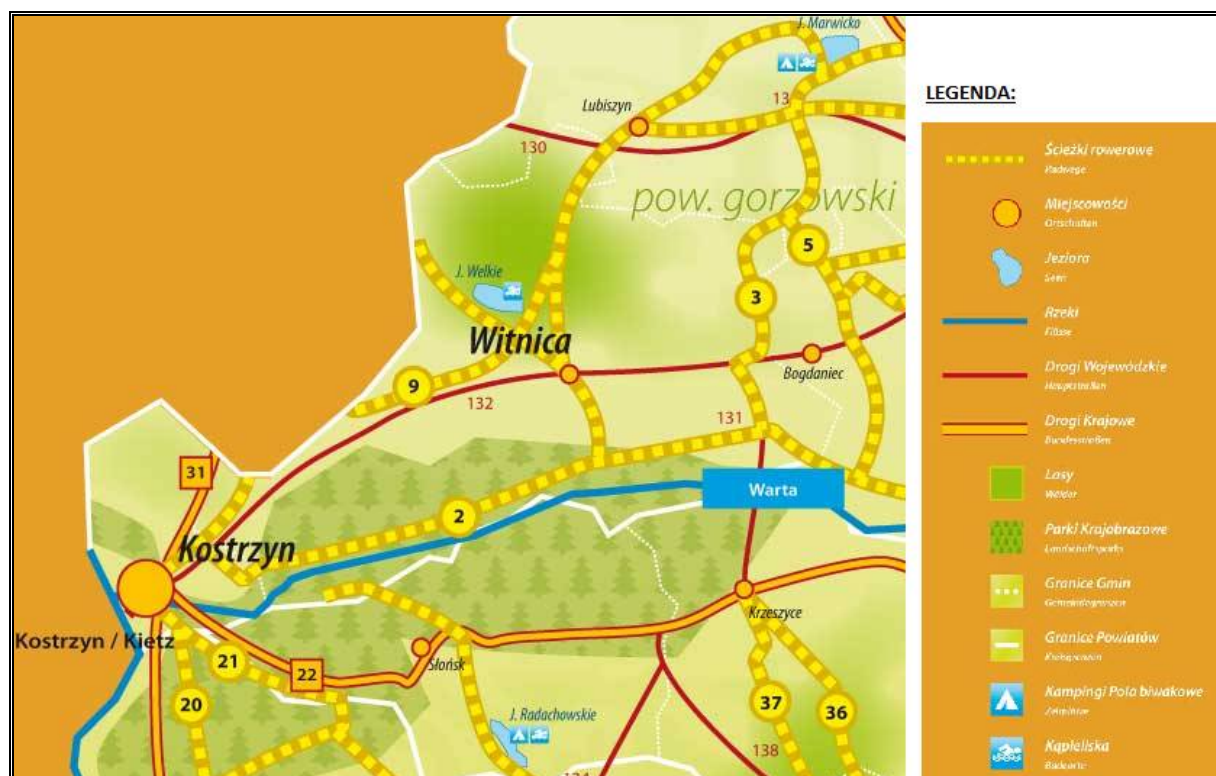
Wyszczególnienie	Rodzaj	Przebieg	Długość (km)
Szlak królewski	Szlak rowerowy	Kostrzyn nad Odrą, Witnica, Gorzów Wielkopolski	50
„Polsko-niemiecki szlak przyjaźni”	Szlak rowerowy	Wzdłuż Odry, przez Kostrzyn, do Szczecina	-
Międzynarodowy szlak R1	Szlak rowerowy, zielony	Francja, Belgia, Holandia, Niemcy, Polska, Kaliningrad, Litwa, Łotwa, Estonia i Rosja	676,5 (polska część)
„Zielona Odra”	Szlak rowerowy, zielony	Kostrzyn nad Odrą, Kaleńsko, Namysłin, Kłósów, Czelin, Gozdowice, Siekierki, Stara Rudnica, Stary Kostrzynek, Osinów Dolny, Cedynia, Lubiechów Dolny, Bielinek, Piasek, Zatoń Dolna, Krajnik Dolny, Ognica, Widuchowa, Marwice, Pniewo, Gryfino, Stare Brynki, Żydowce, Szczecin	-
Szlak nr 1	Szlak rowerowy, czerwony	Kostrzyn nad Odrą, Dąbroszyn, Krzeńnica, Kamień Wielki, Mościce, Dolina Witny Mosina, Lubiszyn, Ściechów, rezerwat „Bagno Chłopiny”, jezioro Marwice, dolina Kłodawki, Mironice, Kłodawa, Santoczno, rezerwat „Rzeka Przyłężek”, rezerwat „Wilanów”, Strzelce Krajeńskie	97,2

Źródło: www.wikipedia.pl

Znaczenie kolorów szlaków:

- kolor czerwony – główny i najważniejszy szlak na danym obszarze,
- kolor niebieski – szlak o długim dystansie, dalekobieżny,
- kolor żółty – oznacza się nim szlaki łącznikowe, czasem też dojściowe,
- kolor zielony – szlak doprowadzający do charakterystycznych miejsc,
- kolor czarny – szlak dojściowy.

Rysunek 8. Mapa szlaków turystycznych na terenie Kostrzyna nad Odrą

Źródło: www.ziemialubuska.pl

Kostrzyn położony jest na Międzynarodowej Drodze Wodnej łączącej Antwerpię (Belgia) z Kłajpedą (Litwa) śródlądowymi drogami wodnymi przebiegającymi przez Holandię, Niemcy i Rosję. W mieście znajduje się duży port rzeczny.

Dla turystów istotnym elementem są również obiekty zabytkowe. W tabeli poniżej przedstawiono ciekawsze obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie Miasta.

Tabela 12. Zabytki na terenie Kostrzyna nad Odrą

Zabytek	Informacje
Muzeum twierdzy Kostrzyn	ziemno-murowane fortyfikacje, budowane w latach 1537–1568, a przebudowane w XIX w.
Zamek w ruinie	zamek z połowy XVI wieku, przebudowany za czasu panowania władcy z dynastii Hohenzollern
Ruiny Kościoła Mariackiego	zabytek znajduje się na starym mieście, pochodzi z 1396 roku
Kaplica pw. Najświętszego Serca Pana Jezus	Cmentarna kaplica ewangelicka obecnie rzymskokatolicka z przełomu XIX/XX w.
Spichrze zbożowe	dwa spichrze z około 1930
Cmentarz żydowski	-
Stalag III C	teren obozu jenieckiego na os. Drzewice, cmentarz pomordowanych jeńców
Młyn zbożowy z silosem	z początku XX w.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Zabytek	Informacje
Brama Berlińska	pełni funkcję centrum informacji turystycznej
Budynek przepompowni	znajduje się na os. Warniki, pochodzi z początku XX w.
Dworzec kolejowy	dwupoziomowy, z XIX w.
Wieża ciśnień	nieczynna, z 1903 roku
Muzeum przyrodnicze	-
„Pomnik Lwa”	pomnik poległych w I wojnie światowej
Tablica z popiersiem św. Klemensa Marii Hofbauera	znajduje się w kościele pw. NMP Matki Kościoła, upamiętniająca uwięzienie w twierdzy w 1808 r.

Źródło: www.polskaniezwykla.pl

W Kostrzynie nad Odrą co roku odbywa się jeden z najbardziej znanych i największych festiwali muzycznych - Pol'and'Rock Festival, znany jako Przystanek Woodstock. Jest to festiwal kilkudniowy, który przyciąga turystów z Polski, a także obcokrajowców. Na scenie goszczą zespoły z całego świata. Udział w wydarzeniu jest całkowicie bezpłatny i stanowi podziękowanie dla wolontariuszy za ich pracę podczas Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Wobec powyższego, Miasto Kostrzyn nad Odrą stanowi miejsce atrakcyjne turystycznie, jednak należy zaznaczyć, iż jego potencjał nie jest w pełni wykorzystany. Dużym atutem jest położenie Miasta wśród lasów, bogactwo przyrodnicze i historyczne. Promocja Miasta odbywa się poprzez stronę internetową oraz lokalną prasę.

3.1.9 Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Do pożądaných, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,

— rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Rolnictwo ekologiczne jest ważnym czynnikiem zwiększającym zatrudnienie na wsi, dostarcza nowych miejsc pracy oraz daje rolnikom dodatkowe źródło dochodu. Jeśli jednak działalność rolnicza nie jest prowadzona z uwzględnieniem odpowiednich zasad środowiskowych może mieć negatywny wpływ na środowisko. Głównie dotyczy to emisji zanieczyszczeń do wód oraz gleb. Działalność rolnicza wpływa na potencjalnie zagrożenie zanieczyszczeniem azotanami. Szczególnie wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu są wody powierzchniowe.

PRZEMYSŁ

Przemysł jest sektorem odpowiedzialnym w głównej mierze za degradację środowiska. Wraz z rozwojem działalności gospodarczej człowieka, ośrodków przemysłowych, do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe pochodzące z fabryk i elektrowni. Najczęściej obserwuje się pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych, powierzchni ziemi (gleby) i krajobrazu. Dodatkowo emitowany jest hałas oraz istnieje ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą funkcjonuje specjalna strefa ekonomiczna, gdzie funkcjonują zakłady przemysłowe. W tym przypadku jak i w przypadku działalności rolniczej, konieczne jest dążenie do wdrożenia zrównoważonych i prośrodowiskowych modeli produkcji, zasad planowania przestrzennego oraz obowiązujących przepisów prawa. Będzie miało to wpływ na zapobieganie i minimalizację ewentualnych negatywnych oddziaływań produkcji. Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” zakłady powinny ponosić odpowiedzialność za prowadzone działania, które mogłyby pogorszyć i wpłynąć negatywnie na stan środowiska na terenie Miasta.

Zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”, przedsiębiorcy powinni ponosić całkowitą odpowiedzialność za podejmowane działania mogące pogorszyć stan środowiska przyrodniczego. Istotne jest, aby sprawcy zanieczyszczeń i przekształceń nie ograniczali się jedynie do naprawy zaistniałych szkód i spełniania wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale zmięrzali do zapobiegania i minimalizacji negatywnych oddziaływań

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,

2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

TRANSPORT

Rozwój transportu w ostatnich dekadach jest istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego, ale jednocześnie stanowi również źródło uciążliwości i problemów, które są szczególnie istotne w skali lokalnej.

Transport na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą przyczynia się do emisji pyłów do powietrza atmosferycznego. Zanieczyszczenie ze źródeł transportowych składa się głównie z emisji gazów z systemów wydechowych samochodów i pociągów. Na jakość powietrza istotny wpływ ma stan techniczny pojazdów, który nie zawsze jest zgodny z obowiązującymi normami, przez co emitowane są niebezpieczne dla ludzi i środowiska zanieczyszczenia.

Transport ma również negatywny wpływ na stan środowiska ze względu na emisję hałasu, która związana jest z niewystarczającym stanem technicznym dróg. Wpływa to również na uciążliwości podczas odpoczynku, pracy i snu.

Ponadto transport wpływa szkodliwie na zwierzęta poprzez bezpośrednie oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na ich organizmy, jak również pośrednio wskutek spożywania zanieczyszczonych roślin. Wśród innych aspektów należy tu wymienić wspomniany powyżej hałas komunikacyjny, możliwość przecinania szlaków migracyjnych i fragmentacji siedlisk, jak również wypadki komunikacyjne z udziałem zwierząt.

Stąd w wyniku niezadowalającego stanu dróg oraz występowania dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim obszar narażony jest na wzmożony hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, a także ewentualne wypadki drogowe. Są to zjawiska mające negatywne oddziaływania na stan środowiska na tym obszarze, stąd niezbędne jest podejmowanie działań minimalizujących ich występowanie.

Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

— poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

- uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
- doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory” transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),
- usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
- rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Działania prowadzone przez Miasto w zakresie gospodarki komunalnej mają m.in. na celu wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania wodą oraz odpadami. Gospodarka komunalna wywiera ogromny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, bezpośrednio wpływając na jego wszystkie elementy (m.in. powietrze atmosferyczne, wody, powierzchnię ziemi, faunę i florę). W związku z tym, należy nie tylko zapobiegać powstawaniu odpadów oraz nieczystości ale również wprowadzać działania dotyczące jego odzysk i unieszkodliwiania.

Budownictwo jest ważną gałęzią gospodarki tworzącą wiele miejsc pracy i mającą potencjał rozwoju całego kraju, jednocześnie jest źródłem wielu zanieczyszczeń i zagrożeń. Zrównoważone podejście umożliwi zachowanie wzrostu wartości budownictwa w ogólnym rachunku gospodarczym z zachowaniem równowagi ekologicznej.

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła.
2. Tworzenie bądź utrzymanie ładu przestrzennego w Mieście, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany,

zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek.

3. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej.
4. Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

TURYSTYKA I REKREACJA

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej, pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody.

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie organizacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie tworzenia szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej,
- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

Miasto Kostrzyn nad Odrą jest miejscem atrakcyjnym pod względem turystycznym, przy czym warto zaznaczyć, że obecnie jej potencjał turystyczny nie jest w pełni wykorzystany. Dlatego też istotny w przyszłości będzie rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz efektywna promocja Miasta. Działania wpływające pozytywnie na zrównoważony rozwój turystyki w Mieście to:

- wytyczenie obszarów chronionych i ich odpowiednie oznakowanie,
- promocja zwiedzania pieszego i wycieczek rowerowych; ograniczenie transportu samochodowego,
- wytyczenie ścieżek zwiedzania - pieszych i rowerowych, na obszarach o dużej wartości przyrodniczej,
- rozwój sektora turystyki w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju,
- uświadamianie społeczeństwa i edukacja ekologiczna.

Sektor turystyczno-rekreacyjny stanowi doskonały przykład dostosowania polityki zrównoważonego rozwoju w rozumieniu Unii Europejskiej, pozwala na zaspokojenie potrzeb obecnego, jak i przyszłych pokoleń z zachowaniem wartości kulturowych, obiektów i przyrody.

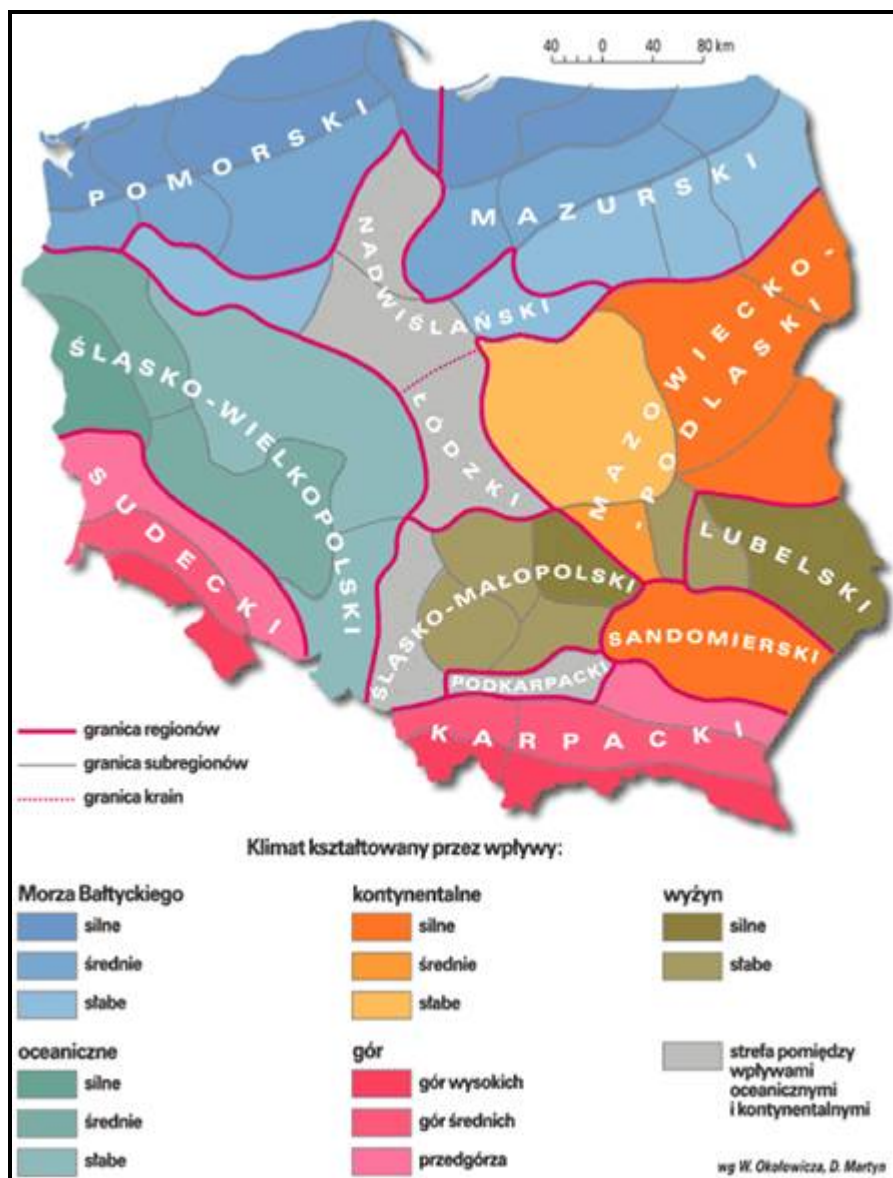
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego Miasta

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn, Kostrzyn nad Odrą położony jest w śląsko-wielkopolskim regionie klimatycznym. Region ten charakteryzuje się dominującym wpływem mas powietrza kontynentalnego. Klimat panujący w tej części Polski jest umiarkowanie ciepły. W porównaniu do innych regionów Polski, ilość dni z pokrywą śnieżną jest niewielka (30-40 dni). Zimy w Mieście Kostrzyn nad Odrą są łagodne oraz stosunkowo ciepłe i trwają od 50 do 60 dni. Wynika to z tego, że średnia temperatura powietrza w Polsce zimą zmniejsza się w kierunku od zachodu na wschód. Lata natomiast nie są upalne, ale zaliczane są do najdłuższych w kraju, gdyż trwają ponad 90 dni. Okres wegetacyjny trwa tu do 220 dni, liczba dni z przymrozkiem to ok. 100-120 dni, a opady wynoszą średnio 532 mm. Średnia roczna temperatura zachodniej części Polski to 8-9 stopni Celsjusza. Na obszarze tym przeważają wiatry zachodnie.

Rysunek 9. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 29 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. 2019 poz. 1447) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji za źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów

związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Na terenie Kostrzyna nad Odrą, największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg krajowych oraz dróg wojewódzkich. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza w wyniku emisji liniowej.

Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie Miasta przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem.

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą część gospodarstw ogrzewanych jest węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej

emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.

Sposobem ograniczenia niskiej emisji na terenie jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników. Głównym składnikiem spalin jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu (składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły), zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na miasto i zatrzuwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;

- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na nie dającą nie kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

Na zanieczyszczenia powietrza wpływ ma również prowadzona działalność gospodarcza. Na terenie Miasta funkcjonuje specjalna strefa ekonomiczna – Kostrzyńsko - Słubicka Specjalna Strefa Ekonomiczna. Strefa wspiera jest najszybciej rozwijającą się polską strefą ekonomiczną, zarówno pod względem finansowym, jak i terytorialnym. Strefa leżąca na terenie Miasta należy do jednej z największych w Polsce.

STAN POWIETRZA

Miasto Kostrzyn nad Odrą zlokalizowane jest przy dorzeczu Warty. Położone jest na zachodnich krańcach Polski i graniczy z Niemcami. Granicę tę stanowi rzeka Odra. Południową i północną części Miasta porastają lasy, które produkują tlen i przyczyniają się do zatrzymywania zanieczyszczeń powietrza napływających spoza jednostki administracyjnej.

Stan jakości powietrza w województwie lubuskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze. Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2019 r. poz. 1296) wojewódzki inspektor ochrony środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni, a następnie na podstawie tej oceny sporządza opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Lubuskim”, które niezwłocznie umieszcza na stronie internetowej www.zgora.pios.gov.pl

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,

— **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowe (zaliczenie strefy do tej gorszej klasy nie oznacza, że jakość powietrza na terenie całej strefy nie spełnia określonych kryteriów. Przypisanie strefie klasy C nie oznacza także konieczności prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze całej strefy. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie (z reguły o ograniczonym zasięgu) i dla określonych zanieczyszczeń).

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

— **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,

— **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

3. Dla PM_{2,5} dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

— **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

— **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w danym roku.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

Na terenie województwa lubuskiego wydzielono trzy strefy pomiarowe. Kostrzyn nad Odrą w pomiarze oceny jakości powietrza zakwalifikowany została do strefy lubuskiej (PL0803). W poniższej tabeli zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza dla ww. strefy.

Tabela 13. Wynikowa klasyfikacja roczna dla strefy lubuskiej w 2018 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy											
		SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀	PM _{2,5}	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
Strefa lubuska	PL0803	A	A	A	C	A ²	A	A	A	A	A	C	A ¹

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim, raport za 2018 r.

- 1) wg poziomu dopuszczalnego (faza I),
- 2) wg poziomu dopuszczalnego (faza II),
- 3) wg poziomu docelowego,
- 4) wg poziomu celu długoterminowego.

Ocena jakości powietrza na podstawie wyników badań imisji wykonanych w 2018 r. –

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

przeprowadzona z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia – wykazała, iż w strefie lubuskiej, do której zalicza się Miasto Kostrzyn nad Odrą, w 2018 r. stwierdzono:

- wystąpienie w ciągu roku ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10,
- przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10,
- został przekroczony poziom celu długoterminowego zawartości ozonu, którego termin osiągnięcia jest wyznaczony na 2020 r.,
- stwierdzono przekroczenie w dodatkowej ocenie wykonanej dla pyłu zawieszonego PM2,5, dotyczącej dotrzymania poziomu dopuszczalnego, tzw. II fazy, którego termin osiągnięcia wyznaczono na 2020 r.

Z wykonanych badań zanieczyszczenia powietrza wynika, że dla kryteriów określonych ze względu na ochronę zdrowia, stężenia: pyłu zawieszonego PM10 (średnia roczna), dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz zawartych w pyle zawieszonym PM10: kadmu, niklu oraz ołowiu, występowały w zakresie obowiązujących norm. Ocena jakości powietrza na obszarze województwa lubuskiego według kryteriów określonych pod kątem ochrony roślin wykazała brak przekroczeń stężeń normatywnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz ozonu. Dla ozonu stwierdzono jednak przekroczenie wartości poziomu celu długoterminowego (którego termin osiągnięcia wyznaczono na 2020 rok) dla obydwu kryteriów – pod kątem ochrony zdrowia oraz pod kątem ochrony roślin. W wyniku wykonanego modelowania rozprzestrzeniania zanieczyszczeń dla 2018 r. w Kostrzynie nad Odrą wykazano przekroczenie dla benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10 – obszar 18,9 km. W przypadku pozostałych parametrów wszystkie zostały sklasyfikowane jako A.

Źródło: dane z GIOŚ

W poniższej tabeli przedstawione zostały wartości stężeń średniorocznych poszczególnych substancji w Mieście Kostrzyn nad Odrą

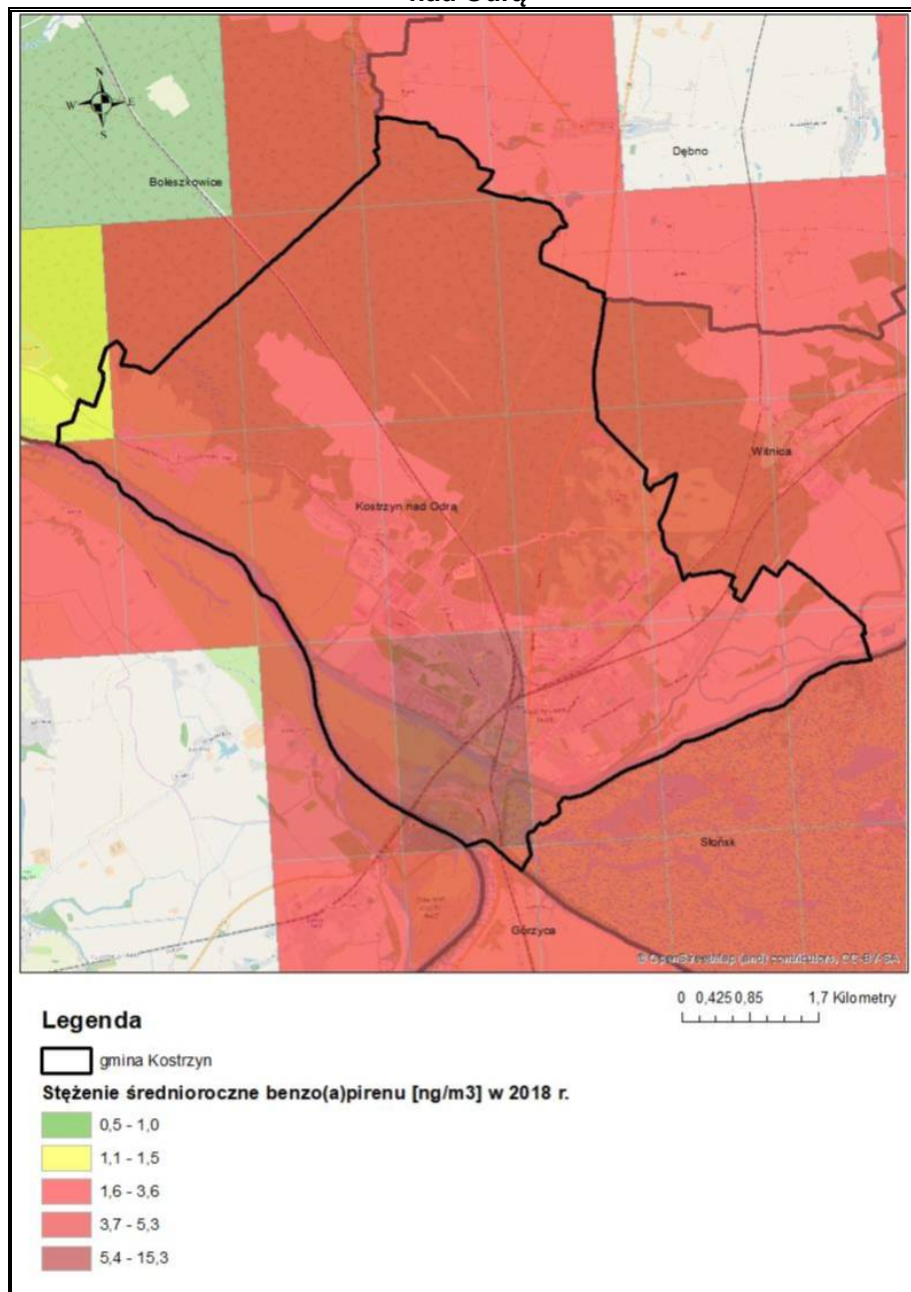
Tabela 14. Wartości stężeń średniorocznych poszczególnych substancji w Mieście Kostrzyn nad Odrą

Wartości stężeń średniorocznych w roku 2018					
NO ₂	SO ₂ *	PM10	PM2,5	Benzen	Ołów
S _a = 8-11 µg/m ³	S _a = 2-3 µg/m ³	S _a = 26-27µg/m ³	S _a = 19-20 µg/m ³	S _a = 1 µg/m ³	S _a = 0,01 µg/m ³

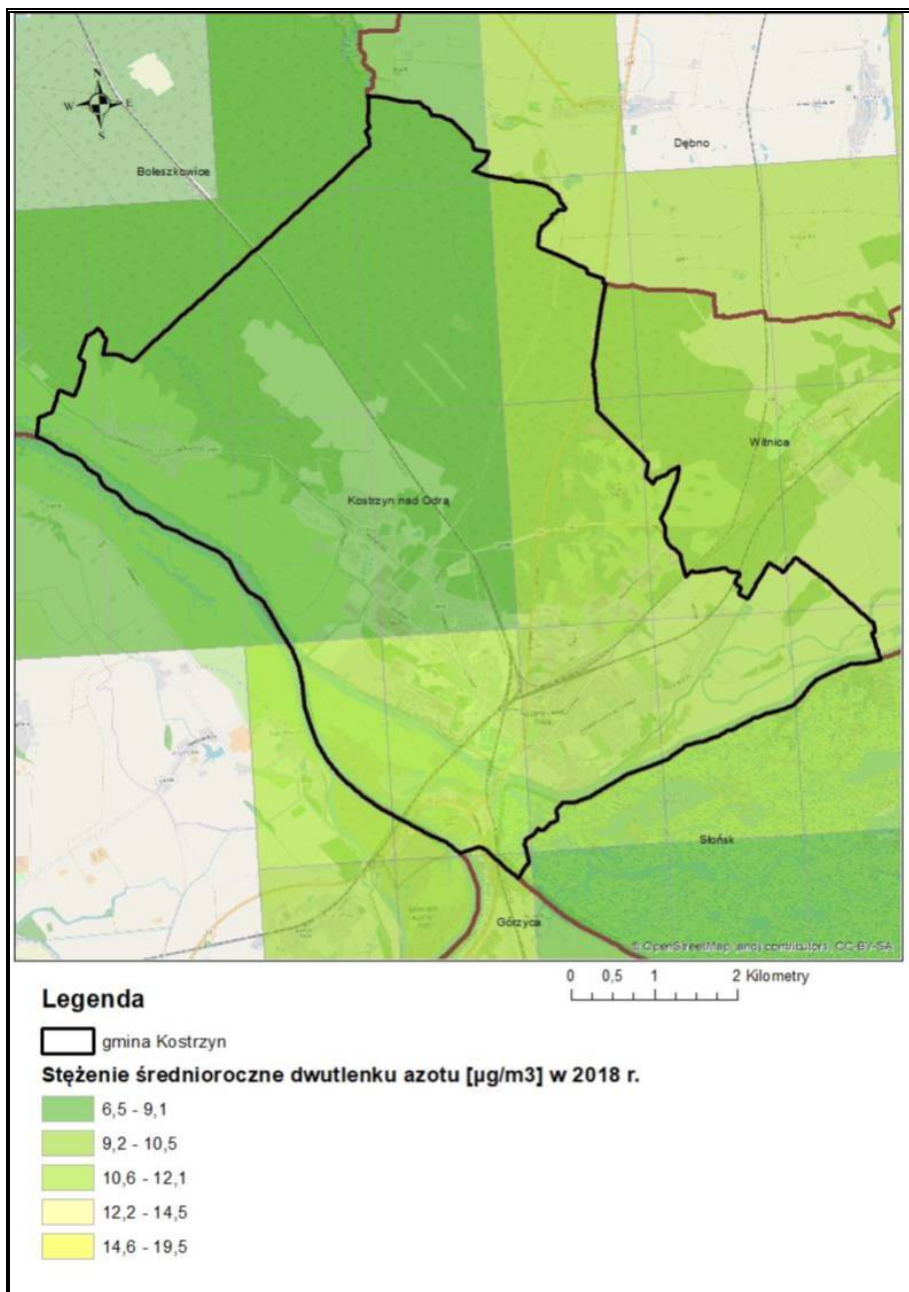
Źródło: dane od GIOŚ

*Poziom dopuszczalny dla SO₂ jest określony dla potrzeb oceny jedynie wartości średniorocznych pod kątem ochrony roślin, co oznacza, że norma ta nie dotyczy stref będących aglomeracjami lub miastami powyżej 100 tys. mieszkańców.

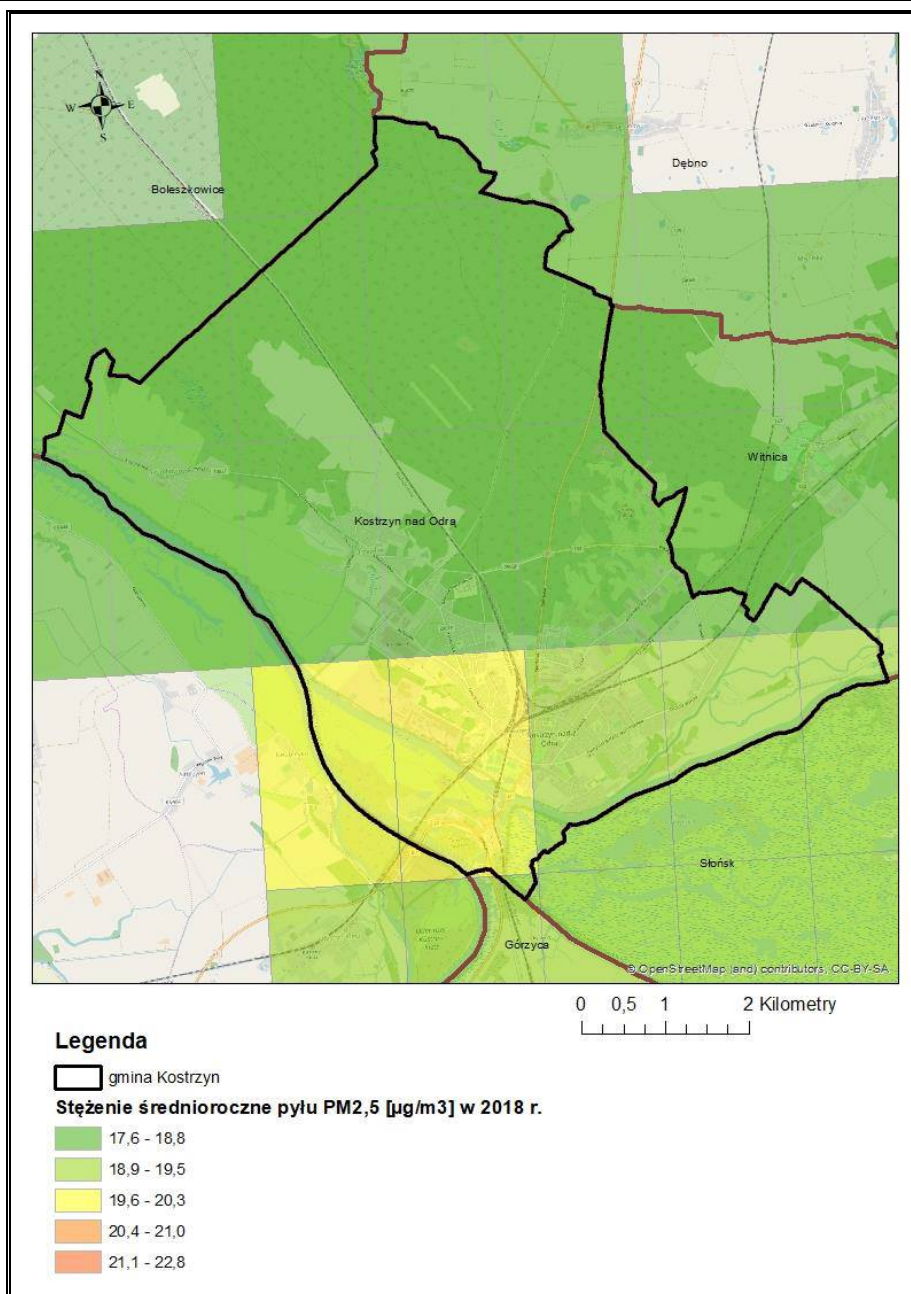
Rysunek 10. Rozkład stężeń rocznych substancji w 2018 roku na obszarze Miasta Kostrzyn nad Odrą

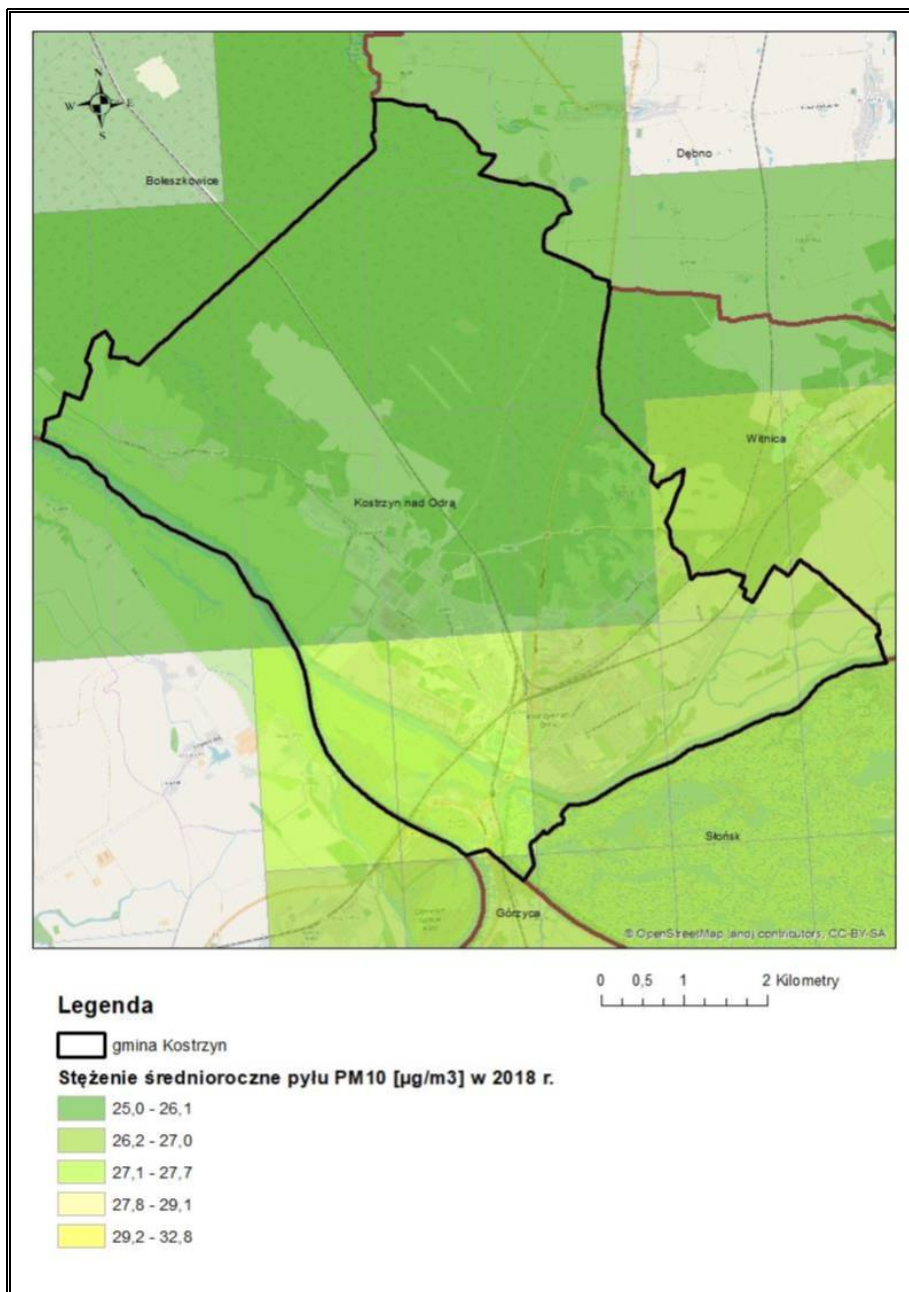
**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Źródło: GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitoring powietrza na terenie strefy lubuskiej, do której należy Kostrzyn nad Odrą, • korzystne warunki klimatyczne do rozwoju odnawialnych źródeł energii (słoneczna, biomasa) • duży udział lasów i terenów zielonych, co przyczynia się do polepszenia czystości powietrza, • rozwój sieci ciepłowniczej oraz gazowej, • opracowany i wdrażany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wysokie wykorzystanie nieekologicznych nośników ciepła (np. węgiel kamienny) przez gospodarstwa domowe, • niskie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na potrzeby c.o. i c.w.u., • niewystarczająca wiedza mieszkańców Miasta w obszarze ochrony klimatu, • przebieg głównych dróg komunikacyjnych do Niemiec, co powoduje zwiększenie emisji zanieczyszczeń
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii, • rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii. • moda na ekologiczny styl życia • kampanie mające na celu uświadamianie istoty troski o środowisko • zwiększające się zainteresowanie dbaniem o środowisko. 	<ul style="list-style-type: none"> • napływ zanieczyszczeń powietrza spoza obszaru Miasta, • wysokie natężenie ruchu na szlakach komunikacyjnych, • wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii. • zmiany klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy:

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej

charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Kostrzyna nad Odrą jest hałas komunikacyjny, głównie w obrębie dróg krajowych i wojewódzkich.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Potencjalnym źródłem hałasu przemysłowego na terenie Miasta są zakłady funkcjonujące w Kostrzyńsko - Słubickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Strefa wspiera jest najszybciej rozwijającą się polską strefą ekonomiczną oraz należy do jednej z największych w Polsce.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Badania natężenia hałasu

Kostrzyn nad Odrą nie jest objęty systematycznymi badaniami klimatu akustycznego środowiska. Obowiązek przeprowadzenia takich badań i sporządzania odpowiednich map zagrożenia obejmuje aglomeracje powyżej 100 tys. mieszkańców i tereny położone w zasięgu podstawowych źródeł hałasu: komunikacyjnych, przemysłowych i komunalnych.

WIOŚ nie prowadziło badań hałasu komunikacyjnego na terenie Kostrzyna nad Odrą.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dużo obszarów zielonych, co wygłusza hałas • objęcie ochroną ścisłą dużego obszaru Miasta; zakaz hałasowania, obowiązkowe przestrzeganie ciszy, zakaz budowania dróg komunikacyjnych np. w parku narodowym i krajobrazowym 	<ul style="list-style-type: none"> • przebieg głównych dróg krajowych i wojewódzkich, • bliskość Niemiec – duże natężenie ruchu samochodowego, • brak systematycznej kontroli natężenia hałasu na terenie Miasta ze strony WIOŚ.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków), • udoskonalanie technologii w zakresie motoryzacyjnym – cichsze środki transportu 	<ul style="list-style-type: none"> • uciążliwość dróg szybkiego ruchu, rozwój komunikacji wpływający na wzmożony hałas, • powstawanie nowych zakładów przemysłowych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Na terenie Miasta występują linie:

- wysokiego napięcia o długości ok. 15 750 m,
- średniego napięcia o długości ok. 63 961 m,
- niskiego napięcia o długości ok. 142 566 m,
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV oraz 110/15/6 kV.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Kostrzyn na Odrą

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Stacje telefonii komórkowej (nadajnik i anteny) w Kostrzynie nad Odrą znajdują się m.in. przy ul. Sportowej i ul. Osiedlowej. Stacja bazowa operatora sieci komórkowej PLUS znajduje się w miejscu Kostrzyn Granica, natomiast operatora P4 wraz z przyłączem do budynków jednorodzinnych przy ulicy Akacyjowej. Stacja bazowa Polskiej Telefonii Cyfrowej wraz z antenami nadawczymi została zainstalowana na wieży kościoła przy ul. Kard. St. Wyszyńskiego 2, Kostrzyn Wschód. W 2018 roku wybudowano stację bazową operatora T-MOBILE na osiedlu Drzewice. Pomiar pola elektromagnetycznego wykonywane były wokół stacji w trakcie eksploatacji i nie stwierdzono tam promieniowania wyższego od wartości granicznej 0,1W/m² (protokoły pomiarów pól elektromagnetycznych będące w posiadaniu WIOŚ - Delegatura w Gorzowie Wlkp.). Nie stwierdzono zagrożenia, będącego wynikiem promieniowania, ani potrzeby ograniczania przebywania ludzi w ich sąsiedztwie.

W ostatnich latach rozwinęły się również nowe technologie, które emitują pola elektromagnetyczne do środowiska. Są to m.in. urządzenia Wi – fi umożliwiające dostęp do sieci internetowej.

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pól elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie

zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 221, poz. 1645).

Na obszarze Kostrzyna nad Odrą w 2018 roku nie przeprowadzono badań poziomów pól elektromagnetycznych (PEM). Ostatnie badania zostały przeprowadzone w 2017 r. przy ul. Osiedle Leśne (współrzędne punktu pomiarowego: 14°39'12,10"; 52°35'56,40"), a uzyskana wartość wyniosła 0,92 V/m, przy normie wynoszącej 7 V/m.

Źródło: dane od GIOŚ

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • bliskość dużego ośrodka miejskiego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowe regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, • uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, • wydawanie decyzji związanych z lokalizacją instalacji, • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko.	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet), • niewystarczająca świadomość społeczna mieszkańców o zagrożeniach związanych z emitowaniem pola elektromagnetycznego.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Sieć hydrograficzną Miasta kształtują dwie główne rzeki: Odra i Warta wraz z ich dopływami. Wody powierzchniowe skupiają się w południowo-wschodniej oraz południowo-zachodniej jego części. Całość wód z dorzecza Warty odprowadzana jest do Odry. W obszarze zalewowym znajdują się fragmenty starorzeczy Warty i Postomii, które niekiedy nazywane jeziorami.

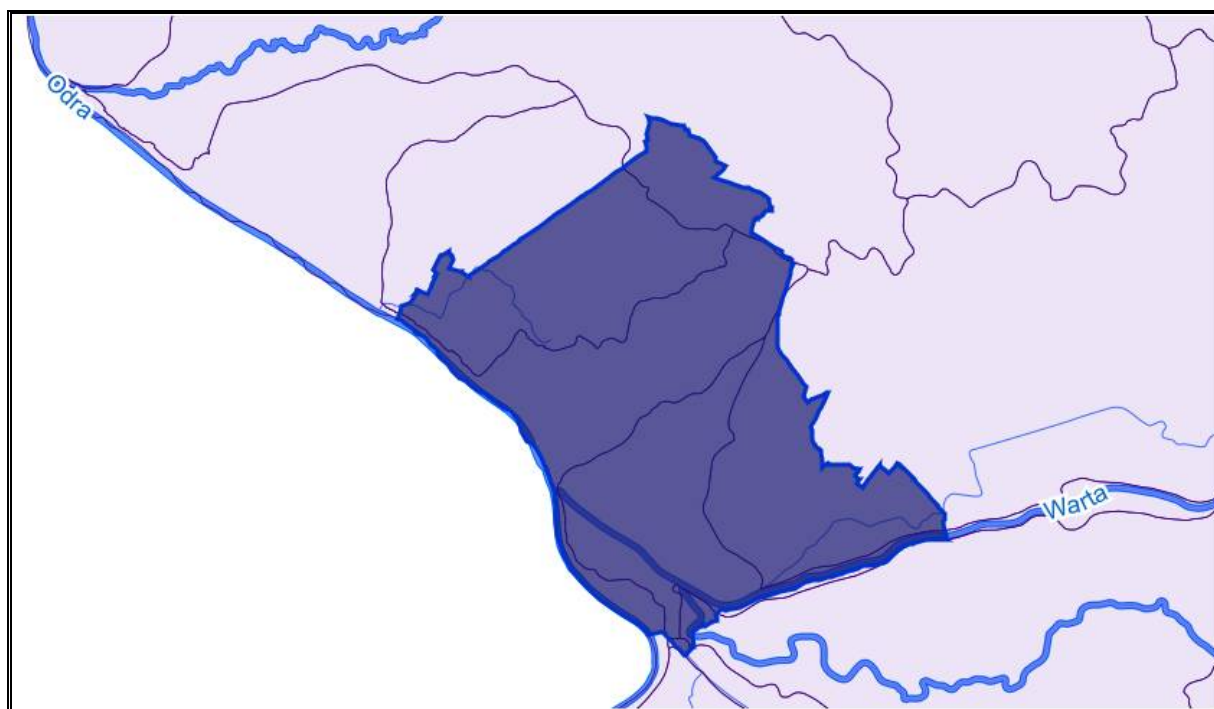
Na terenie tym występuje również sieć rowów melioracyjnych (zachowanych w różnym stanie). Najgęstsza sieć znajduje się w południowo-wschodniej części Miasta.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Kostrzyn nad Odrą, 2008

Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP) Kostrzyna nad Odrą:

- RW6000018949 Maszówek (Kanał Maszówek),
- RW60001719114 Dopływ spod Szumiłowa,
- RW600020191299 Myśla od wypływu z Jez. Myśliborskiego do ujścia,
- RW60002117999 Odra od Nysy Łużyckiej do Warty,
- RW6000211899 Warta od Noteci do ujścia,
- RW60002119199 Odra od Warty do Odry Zachodniej,
- RW600023189688 Dopływ z polderu z Ługów Górzyczych,
- RW600024189689 Racza Struga od dopł. z Czarnowa do ujścia,
- RW60002418969 Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia.

Rysunek 11. Wody powierzchniowe na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych.

Tabela 18. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
Maszówek (Kanał Maszówek),	0	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
Dopływ spod Szumiłowa,	17	NAT	dobry	niezagrożona	dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny
Myśla od wypływu z Jez. Myśliborskiego do ujścia,	20	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
Odra od Nysy Łużyckiej do Warty,	21	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Odra w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny
Warta od Noteci do ujścia,	21	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Warta w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny
Odra od Warty do Odry Zachodniej,	21	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Odra w obrębie JCWP, dobry stan chemiczny
Dopływ z polderu z Ługów Górzycznych,	23	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
Racza Struga od dopł. z Czarnowa do ujścia,	24	SZCW	zły	zagrożona	dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny
Kanał Postomski od Rudzianki do	24	NAT	zły	zagrożona	Dobry stan ekologiczny, dobry stan

Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cel środowiskowy
ujścia.					chemiczny

Źródło: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Wyjaśnienia do oznaczeń:

Typ JCWP:

0: Typ nieokreślony (w 2011 r. uściślono, że chodzi o kanały i zbiorniki zaporowe),

17: Potok nizinny piaszczysty,

20: Rzeka nizinna żwirowa

21: Wielka rzeka nizinna

23: Potok lub strumień na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych

24: Mała i średnia rzeka na obszarze będącym pod wpływem procesów torfotwórczych

Status:

NAT: Naturalna

SZCW: Silnie zmieniona część wód

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Celem jego funkcjonowania jest, na podstawie art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska, uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód.

RZEKI

W 2018 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska monitorowano na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą trzy jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) rzecznych – Odrę od Nisy Łużyckiej do Warty, Maszówek (Kanał Maszówek) oraz Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia. Do czasu wykonania i zatwierdzenia oceny stanu jcwp rzecznych za 2018 r. obowiązuje „Ocena jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych i jeziornych w województwie lubuskim za rok 2017”. Ocena została wykonana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2016, poz. 1187) oraz wytyczne opracowane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W 2017 r. na terenie miasta badano 3 jcwp - Odrę od Nisy Łużyckiej do Warty, Wartę od Noteci do ujścia oraz Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia. Poniższa tabela przedstawia klasyfikację badanych jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na obszarze Miasta za 2017 r.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

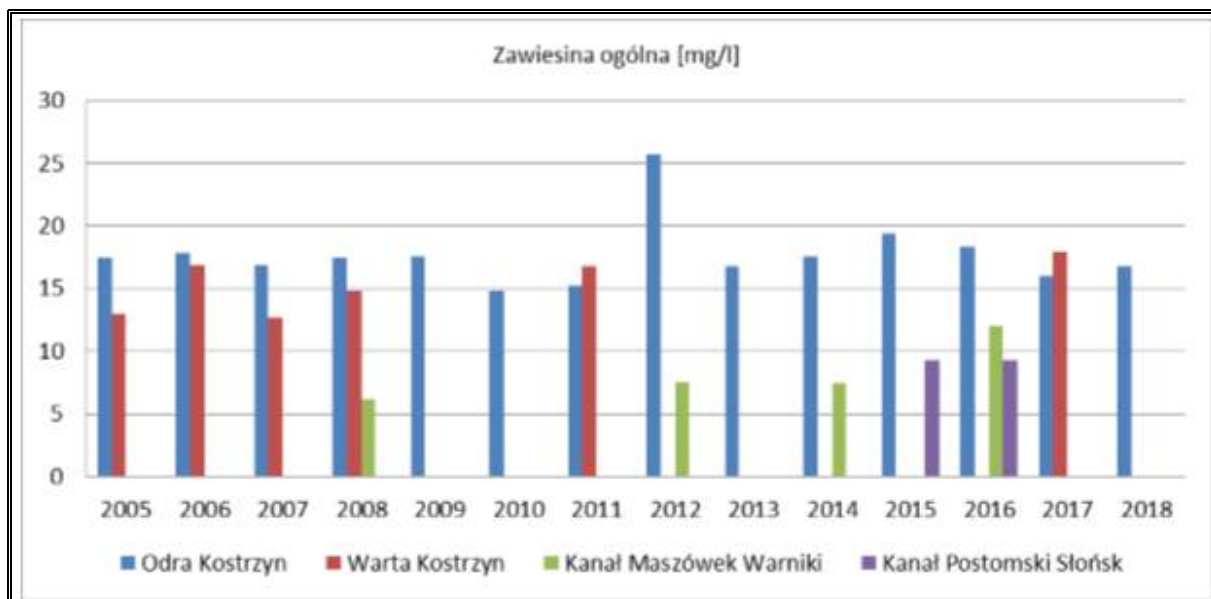
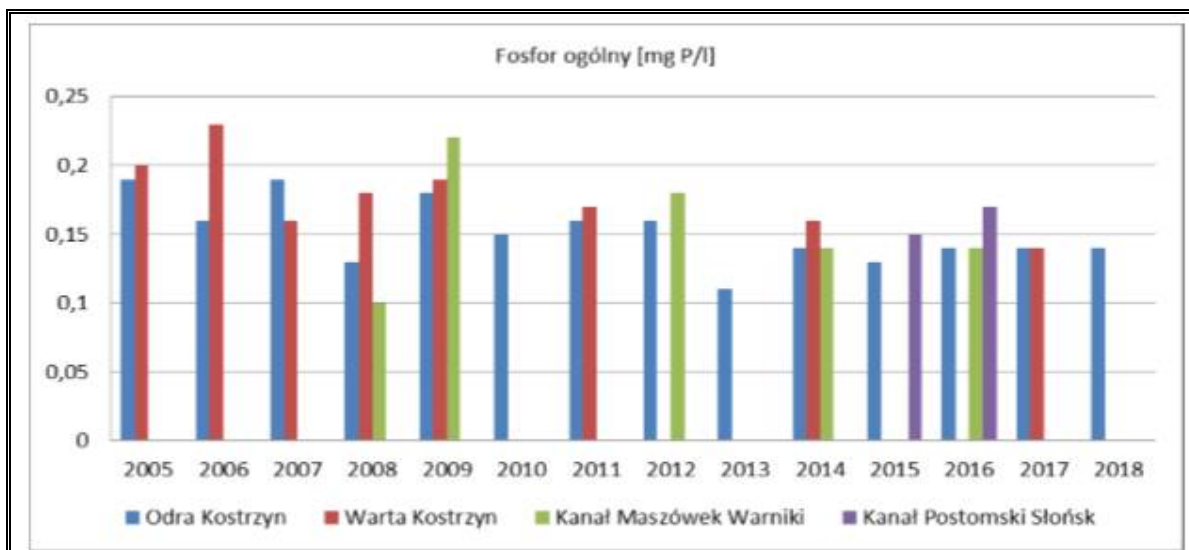
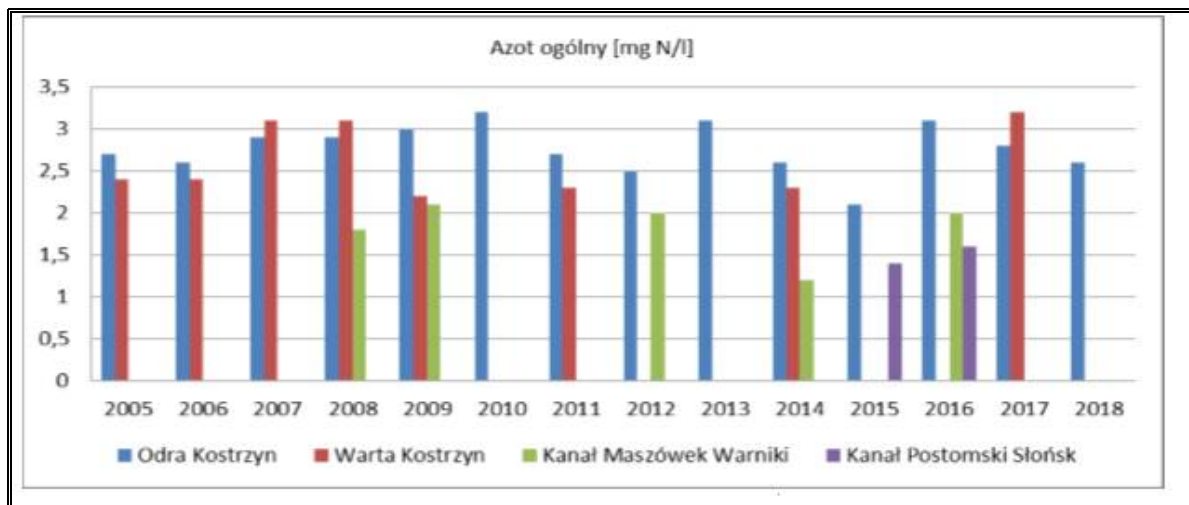
Tabela 19. Stan badanych JCWP rzecznych na obszarze Miasta Kostrzyn nad Odrą (2017 r.)

Lp.	Nazwa ocenianej jcwp	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Typ abiotyczny jcwp	Status jcwp	Klasa elementów biologicznych	Obserwacje hydromorfologiczne	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1 - 3.5)	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6)	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu jcwp
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.	Odra od Nysy Łużyckiej do Warty	Odra - m. Kostrzyn	21	SZCW	4	2	>2	2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
2.	Warta od Noteci do ujścia	Warta - m. Kostrzyn	21	SZCW	4	2	>2	2	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
3.	Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia	Kanał Postomski - powyżej ujścia łączy (m. Słońsk)	24	NAT						stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

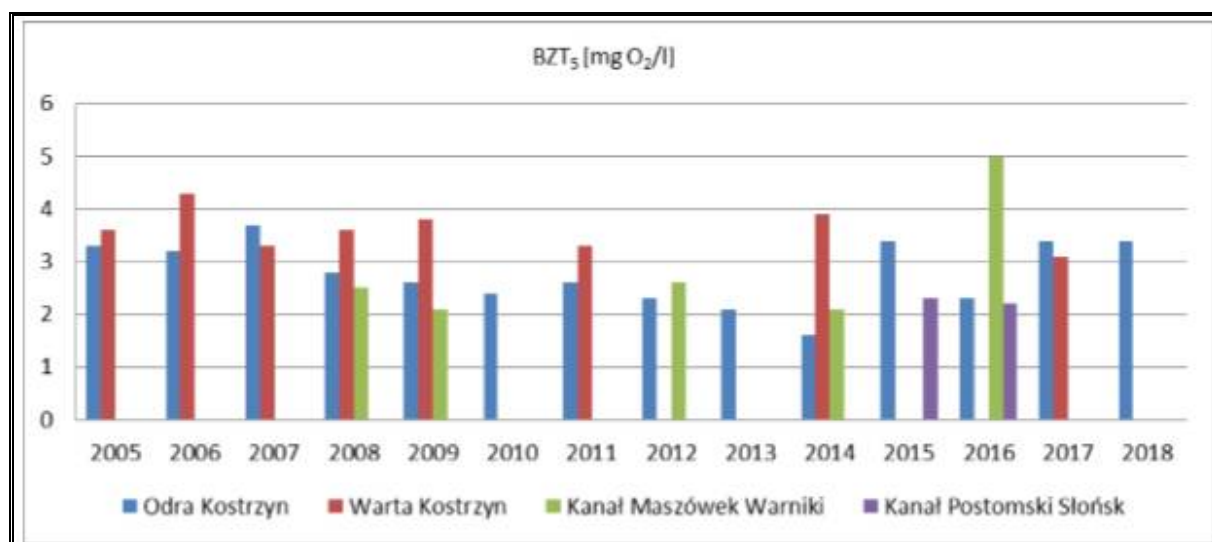
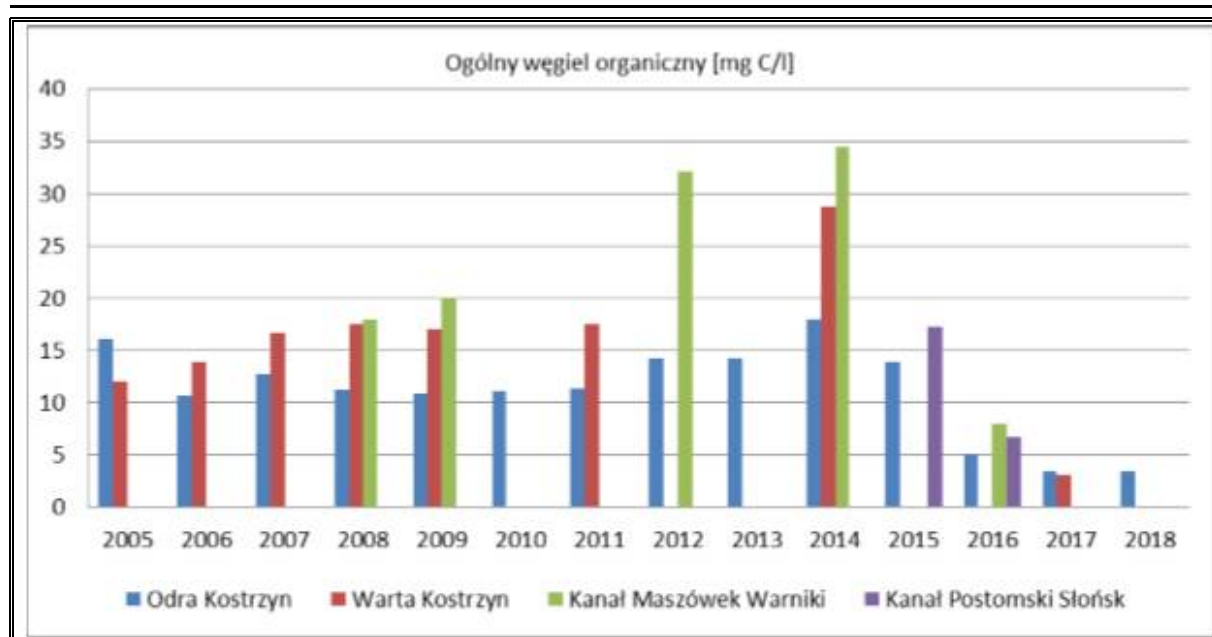
Źródło: dane od GIOŚ

Na poniższych wykresach zestawiono średnioroczne wartości wskaźników z wielolecia (2005-2018), które były badane w wybranych ciekach na terenie Miasta. Obserwuje się systematyczną poprawę pod względem stężenia fosforu ogólnego w Odrze i Warcie oraz spadek ogólnego węgla organicznego w Kanale Postomskim, natomiast niekorzystny wzrost zawiesiny ogólnej w Warcie i Kanale Maszówek, wzrost BZT5 w Kanale Maszówek oraz wzrost stężenia azotu ogólnego i fosforu ogólnego w Kanale Postomskim.

Wykres 2. Średnioroczna wartość stężenia substancji w wybranych rzekach na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Źródło: WIOŚ, Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze

OPISOWA OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ZA 2017 ROK

JCWP Odra od Nysy Łużyckiej do Warty (PLRW6002117999)

Na podstawie badań elementów wody JCWP zaliczono do IV klasy. Po obserwacjach hydromorfologicznych tej silnie zmienionej rzeki nadano jej II klasę. Stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości niektórych elementów fizykochemicznych (ChZT-Cr, siarczanów, chlorków, przewodności elektrolitycznej oraz odczynu), przyjmowały one wartość dopuszczalną dla klasy II. Odnotowano przekroczenia norm dla substancji chemicznych badanych zarówno w wodzie (ołów, benzo(a)piren), jak i w tkankach zwierząt wodnych (w białocie) dla difenylesterów bromowanych. Odra od Nysy Łużyckiej do Warty

osiągnęła słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego. W efekcie końcowym stan tej JCWP określono jako zły.

JCWP Warta od Noteci do ujścia (PLRW6000211899)

Na podstawie badań fitoplanktonu, ichtiofauny i makrobezkręgowców bentosowych, elementy biologiczne wody zaliczono do IV klasy. Obserwacje hydromorfologiczne - tej silnie zmienionej jcwp nadano II klasę. W elementach fizykochemicznych wystąpiło przekroczenie wartości dopuszczalnej dla ChCT-Cr i odczynu. Niektóre elementy fizykochemiczne przyjmowały wartości dopuszczalne dla II klasy. Odnotowano przekroczenia norm dla substancji chemicznych badanych zarówno w wodzie (ołów, benzo(a)piren), jak i w tkankach zwierząt wodnych (w biocie) dla difenyloeterów bromowanych. Warta od Noteci do ujścia osiągnęła słaby potencjał ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego. W efekcie końcowym stan tej JCWP określono jako zły.

JCWP Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia (PLRW60002418969)

Na tej jcwp w 2017 r. badania obejmowały jedynie substancje, które umożliwiły określenie stanu chemicznego jcwp. Na Kanale Postomskim w omawianym roku stwierdzono stan chemiczny poniżej dobrego. Odnotowano przekroczenia norm dla substancji badanych zarówno w wodzie (benzo(a)piren), jak i w tkankach zwierząt wodnych (w biocie) dla difenyloeterów bromowanych i rtęci. W efekcie końcowym stan tej jcwp określono jako zły.

JCWP Maszówek (Kanał Maszówek) (PLRW6000018949)

Przeprowadzone badanie w 2016 roku tej JCWP zaliczyło elementy biologiczne (fitobentos i makrofity) do III klasy. Elementom hydromorfologicznym przypisano II klasę. Żaden z elementów fizykochemicznych nie przekroczył wartości dopuszczalnych dla stanu dobrego. Niektóre z elementów fizykochemicznych przyjmowały wartości dopuszczalne dla klasy II. Spośród części elementów chemicznych wartości dopuszczalne zostały przekroczone dla fluorantenu i benzo(g,h,i)teryenu badanych w wodzie oraz dla difenyloeterów bromowanych, rtęci i heptachloru badanych w biocie. Kanał Maszówek osiągnął umiarkowany potencjał ekologiczny oraz nie spełnił wymagań dodatkowych dla obszaru chronionego (obszary chronione wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych oraz obszary chronione przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód powierzchniowych jest ważnym czynnikiem w ich ochronie). W efekcie końcowym stan tej JCWP określono jako zły.

OCENA JAKOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH ZA 2018 ROK

W 2018 roku niekompletnymi badaniami objęte zostały trzy z czterech jednolitych części wód powierzchniowych Kostrzyna nad Odrą. Rezultaty badań przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Charakterystyka JCWP badanych w roku 2018

Nazwa JCWP	Kod	Punkt pomiarowo-kontrolny	Status	Stan chemiczny	Stan ogólny JCWP
Odra od Nysy Łużyckiej do Warty	PLRW60002117999	Odra – m. Kostrzyn	SZCW	Poniżej dobrego	zły
Kanał Postomski od Rudzianki do ujścia	PLRW60002418969	Kanał Postomski – powyżej ujścia Łęczy (m. Słońsk)	NAT.	Dobry	-
Maszówek (Kanał Maszówek)	PLRW6000018949	Maszówek (Kanał Maszówek) – przepompownia Warniki	SCW	Dobry	-

Źródło: dane z WIOŚ Zielona Góra

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Celem jego funkcjonowania jest, na podstawie art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska, uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód.

Na obszarze wydzielono jednolite części wód powierzchniowych i wód podziemnych. W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska badania monitoringowe prowadzone są wyłącznie na jeziorach, które wyznaczone są jako jednolite części wód. W przypadku jezior jako jednolite części wód zostały wyznaczone zbiorniki, których powierzchnia przekracza 50 ha. Na terenie Kostrzyna nad Odrą nie ma jezior badanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Klasę (ocenę) wód nadaje się w oparciu o Rozpoznanie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 roku. Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości. W ramach oceny wydziela się następujące klasy:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie tła hydrogeochemicznego oraz nie wskazują na wpływ działalności człowieka;
- klasa II – wody dobrej jakości, w których wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby;

- klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka;
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka;
- klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

Rozporządzenie definiuje dobry i słaby stan chemiczny wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I - III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV i V oznaczają słaby stan chemiczny

Źródło: WIOŚ w Zielonej Górze, Informacja o stanie środowiska w Kostrzynie nad Odrą na tle wyników badań kontrolnych i monitoringowych przeprowadzonych w 2017r

JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Przez jednolite części wód podziemnych (JCWPd) rozumie się określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. W granicach Miasta znajdują się 3 jednolite części wód podziemnych (JCWPd):

- PLGW600023
- PLGW600033
- PLGW600040

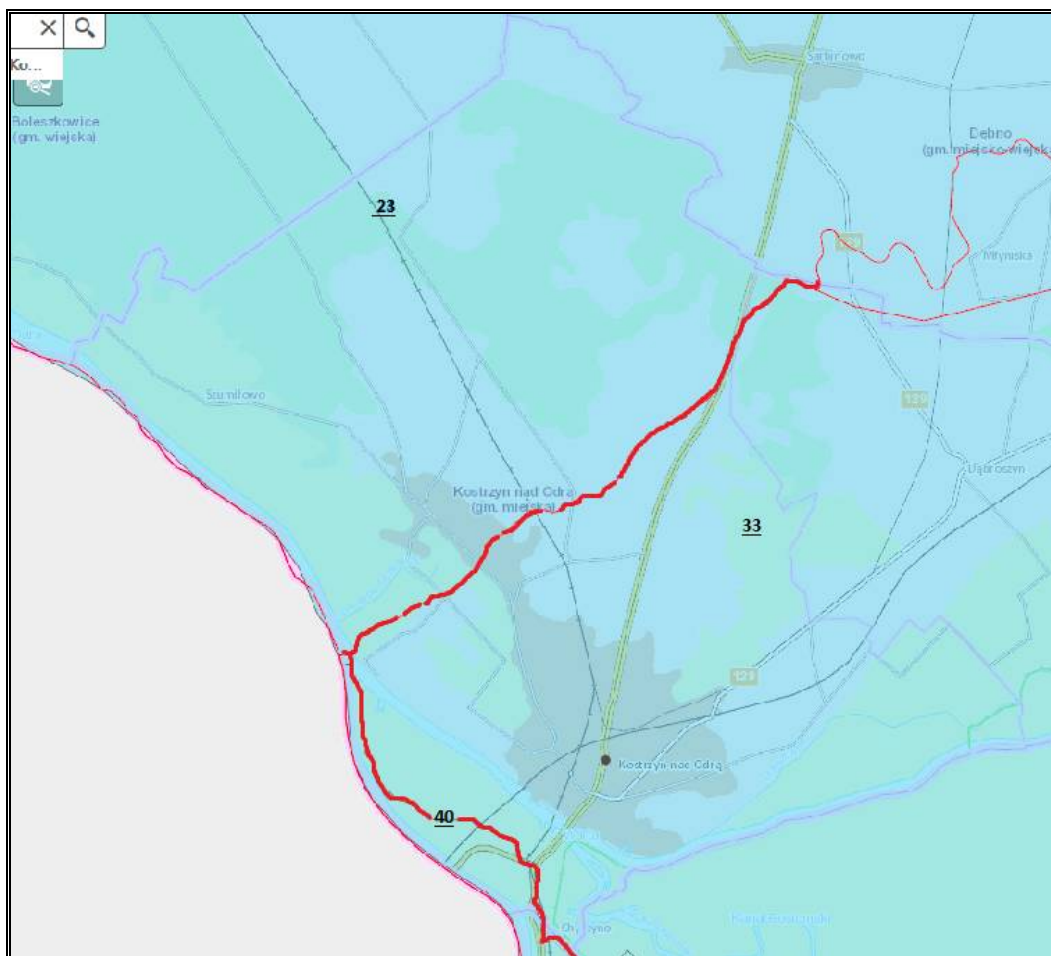
Źródło: <http://www.zgora.pios.gov.pl/>

Wg podziału hydrogeologicznego Polski (A. Jaworski, 1986), Kostrzyn nad Odrą leży w regionie szczecińskim, w podregionie Kotliny Kostrzyńskiej. Główny użytkowy poziom wodonośny tego podregionu występuje w utworach czwartorzędowych, na głębokości od kilkunastu do 80 m p.p.t. Potencjalne wydajności osiągają wartości rzędu 30 – 90 m³/h. Poziom użytkowy występuje również w utworach trzeciorzędowych na głębokości ponad 100 m p.p.t., osiągając potencjalne wartości wydajności od kilkunastu do 50 m³/h. Na obszarze wysoczyznowym zamykającym dolinę Warty od strony południowej, główne użytkowe warstwy wodonośne występują w utworach czwartorzędu i trzeciorzędu.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Kostrzyna nad Odrą, 2008

Poniższa mapa przedstawia położenie JCWPd na terenie Kostrzyna nad Odrą. Na czerwono zaznaczono granicę podziału wód podziemnych.

Rysunek 12. Podział jednolitych części wód podziemnych ukazany na mapie Kostrzyna nad Odrą

Źródło: Opracowanie własne na podkładzie <http://geologia.pgi.gov.pl/>

Tabela 21. Jednolite wody podziemne Kostrzyna nad Odrą

L.p.	Kod JCWPd	Powierzchnia	Charakterystyka
1.	PLGW600023	2907,1km ²	<ul style="list-style-type: none"> - jego strukturę hydrogeologiczną tworzy zróżnicowany układ warstw przepuszczalnych i słabo przepuszczalnych w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych; - główne zlewnie w obrębie JCWPd: Odra, Myśla, Słubia, Rurzyca, Tywa; - zagospodarowanie terenu wg Corin Land Cover: 1,87 % (obszary antropogeniczne), 56,43 % (obszary rolne), 39,26 % (obszary leśne i zielone), 0,22 % (tereny podmokłe), 2,23 % (obszary wodne); - ta JCWPd leży na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego(OSN w zlewni rzeki Płonia); - zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 278484 m³/d, zaś % wykorzystania zasobów wynosi 5,9 %.
2.	PLGW600033	1170,7 km ²	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznanie hydrogeologiczne wykazało, że ta JCWPd stanowi wielopoziomowy złożony system wodonośny w obrębie którego wyróżniono 4 poziomy wodonośne: 3 czwartorzędowe i 1 neogeński; - główne zlewnie w obrębie JCWPd: Odra, Warta; - zagospodarowanie terenu wg Corin Land Cover: 4,17% (obszary antropogeniczne), 57,56 % (obszary rolne), 36,91% (obszary leśne i zielone), 0,13 % (obszary podmokłe), 1,24 % (obszary wodne); - ta JCWPd nie leży na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego(OSN); - zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 217170 m³/d, zaś % wykorzystania zasobów wynosi 11,4 %.
3.	PLGW600040	1039,0 km ²	<ul style="list-style-type: none"> - wody podziemne na obszarze tej JCWPd są drenowane przez cieki powierzchniowe; - główne zlewnie w obrębie JCWPd: Odra, Racza Struga, Łęcza, Postomia, Lubniewka; - zagospodarowanie terenu wg Corin Land Cover: 1,08% (obszary antropogeniczne), 29,69% (obszary rolne), 68,24% (obszary leśne i zielone), 0,00% (obszary podmokłe), 1,0 % (obszary wodne); - ta JCWPd nie leży na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia azotanami pochodzenia rolniczego(OSN); - zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania wynoszą 191849m³/d, zaś % wykorzystania zasobów wynosi 4,1%.

Źródło: www.zgora.pios.gov.pl

W 2017 roku jakość wód podziemnych w Kostrzynie nad Odrą oceniona została przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze jako dobra (II klasa).

Źródło: www.zgora.pios.gov.pl

ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy uprzemysłowienie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie Kostrzyna nad Odrą należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej niektórych gmin sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Ponadto zagrożeniem może być również eksploatacja przydomowych oczyszczalni ścieków, z których niedostatecznie oczyszczone ścieki bytowe mogą bez kontroli być wprowadzane do gruntu, zanieczyszczając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód (głównie w gminach wiejskich) są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogenych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki

środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodzią. W sytuacji kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

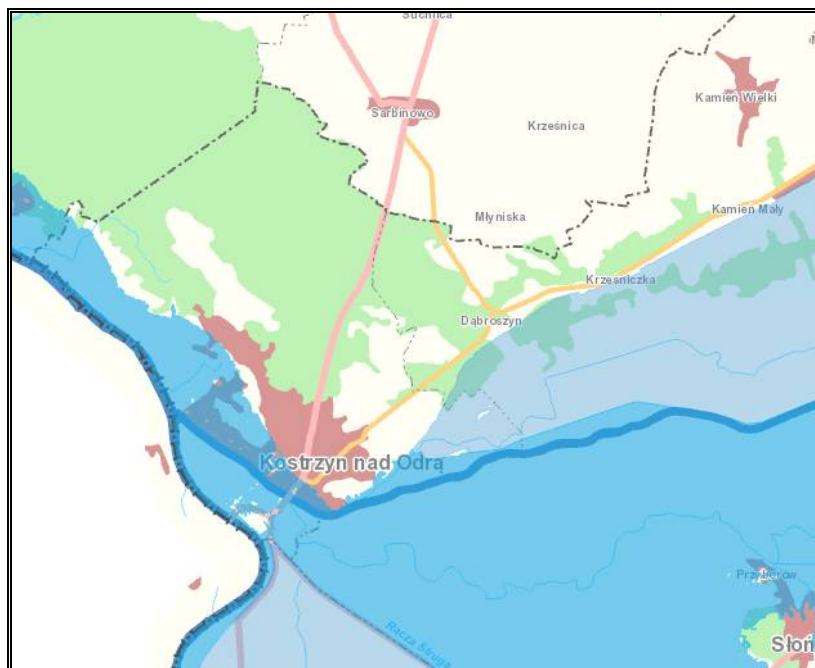
ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Ocena ryzyka powodziowego przygotowywana jest przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. W dorzeczu Odry istnieje potencjalna możliwość występowania wszystkich typów powodzi, jak: opadowe, roztopowe, zimowe: zatorowe i śryżowe oraz sztormowe. Zasadniczą przyczyną występowania powodzi są wysokie i intensywne opady deszczu związane z układami niskiego ciśnienia i frontów atmosferycznych. Na rzece i jej dopływach występują przeważnie powodzie zatorowe o charakterze mieszanym (lodowo – śryżowe). Przyczyną występowania powodzi zatorowo-lodowych są przybory wody spowodowane zatorami w czasie spływu lodów na rzekach, w miejscach do tego predysponowanych, jak przewężenia, łachy, wyspy i profile mostowe. Bywają bardzo groźne i wyrządzają wielkie szkody. Występują na rzekach nizinnych i górskich. Najczęściej pojawiają się w grudniu i styczniu przy niskich stanach wody.

Źródło: www.bip.lubuskie.pl

Według danych uzyskanych z Urzędu Miasta w ostatnich latach na terenie Kostrzyna nad Odrą nie wystąpiły problemy w zakresie powodzi i podtopień.

Rysunek 13. Obszar objęty ewentualną powodzią

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobry dostęp mieszkańców do kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej • monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Miasta./ 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie terenów zagrożonych powodzią na terenie Miasta
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, • budowa zbiorników retencyjnych, • modernizację infrastruktury wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • występowania obszarowych form ochrony przyrody wpływających na ograniczenia inwestycyjne w zakresie gospodarowania wodami, • działalność rolnicza stanowiąca ryzyko zanieczyszczenia wód..

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na danym obszarze istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Sieć kanalizacyjna na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą odbiera ścieki sanitarne i deszczowe oraz ścieki technologiczne i sanitarne z poszczególnych zakładów produkcyjnych. Na terenach aktualnie nieskanalizowanych ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków. W Mieście funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków. Główna komunalna oczyszczalnia zlokalizowana jest w północno-zachodniej części miasta na ul. Włoskiej.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą wynosiła wg stanu na rok 2018 - 37,4 km. Szczegółowe informacje na temat jej długości w latach 2013-2018 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Sieć kanalizacyjna na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018

2013	2014	2015	2016	2017	2018
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]					
30,5	30,9	31,4	22,4	35,4	37,4
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej					
16 807	16 852	16 737	16 775	16 646	bd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą w latach 2013-2017 wzrosła o 22,62%. Natomiast liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w latach 2013-2017 spadła o niecały 1%. Ma to związek z sytuacją demograficzną Miasta i spadkiem liczby mieszkańców w analizowanych latach. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w 2017 stanowili 92,9% całkowitej ludności Miasta.

Tylko nieliczni nie mają dostępu na tym obszarze do sieci kanalizacyjnej. Ta część ludności, która nie jest podłączona do sieci kanalizacyjnych korzysta ze zbiorników bezodpływowych (tzw. szamb) i przydomowych oczyszczalni. W Mieście szamba znajdują się w 415 lokalizacjach i korzysta z nich 1201 osób. Przydomowych oczyszczalni ścieków jest natomiast 243 i obsługują one 764 mieszkańców.

Źródło dane z Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą

Miasto Kostrzyn nad Odrą należy do aglomeracji Kostrzyn nad Odrą wyznaczonej uchwałą nr IV/36/15 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 9 lutego 2015 r. Obszar aglomeracji obejmuje miasto Kostrzyn nad Odrą, z wyłączeniem: Starego Kostrzyna (część miasta Kostrzyn nad Odrą), osiedla Szumiłowo, części osiedla Drzewice, osiedla Warniki i terenów przyległych do osiedla Warniki wchodzących w zakres obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie Miasta funkcjonuje oczyszczalnia ścieków przy ul. Asfaltowej oraz przepompownia ścieków, przy ul. Niepodległości. Średnia przepustowość oczyszczalni wynosi 5 943 m³/d. Poniżej przedstawiono informacje dotyczące średnich rocznych wartości wskaźników w ściekach odpływających z ww. oczyszczalni.

Tabela 24. Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających oczyszczalni w Mieście Kostrzyn nad Odrą w roku 2018

średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków					redukcja	
BZT5 [mgO ₂ /l]	ChZT [mgO ₂ /l]	zawiesina ogólna [mg/l]	azot [mg/l]	fosfor [mg/l]	azot [%]	fosfor [%]
3	40	4	7	1	93	94

Źródło: Sprawozdanie z AKPOŚK za rok 2018 Miasta Kostrzyn nad Odrą

Wartości poszczególnych wskaźników w ściekach odpływających z oczyszczalni ścieków spełniają wymagania rozporządzenia w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Część mieszkańców Kostrzyna nad Odrą posiada przydomowe oczyszczalnie ścieków. To bardziej ekologiczne rozwiązanie i alternatywa w stosunku do szamb. Wg danych z Urzędu Miasta na terenie Kostrzyna nad Odrą znajduje się 243 przydomowe oczyszczalnie ścieków, z których korzysta 764 mieszkańców.

INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Zaopatrzenie Kostrzyna nad Odrą w wodę dla celów komunalnych zapewniają dwa ujęcia wody, zlokalizowane przy ul. Prostej i przy ul. Granicznej. Ujęcie przy ul. Prostej jest najstarszym obiektem w układzie wodociągowym, a jego zasoby wynoszą ok. 440 m³/h. Ujęcie eksploatuje płytkie zasoby wodne, położone ok. 15 m p.p.t. Woda z tego ujęcia nie wymaga uzdatniania.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje dotyczące zaopatrzenia w wodę mieszkańców Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018. Długość sieci w analizowanych latach wzrosła o 12,76%, liczba ludności oraz zużycie wody na 1 mieszkańca ulegało zmianom. W 2017 roku ludność korzystającej z sieci wodociągowej wynosiła 17 902 mieszkańców, a zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w 2018 roku wynosiło 33,8 m³.

Tabela 25. Sieć wodociągowa na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018

2013	2014	2015	2016	2017	2018
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]					
52,5	53,3	53,4	53,4	57,5	59,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej					
17 845	18 139	18 015	18 039	17 902	bd
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m³]					
31,9	37,4	36,9	37,3	35,2	33,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

W okresie obowiązywania poprzedniego POŚ realizowany był ten obowiązek dotyczący corocznego pobierania próbek wody ze studni i wykonywania analiz wody. Obecnie zgodnie z wynikami badań przeprowadzonych w 2019 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wielkopolskim woda z wodociągu publicznego w Kostrzynie nad Odrą jest zdatna do spożycia dla ludzi. Analiza wykazała, że jakość wody spełnia wymagania kreślone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • rozwój sieć wodociągowa i kanalizacyjna • bardzo duża liczba mieszkańców posiadająca dostęp do kanalizacji sanitarnej i wodociągu, • prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni. 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca świadomość mieszkańców dotycząca nielegalnego zrzutu ścieków komunalnych, rolniczych, przemysłowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej; • 	<ul style="list-style-type: none"> • niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, • negatywny wpływ na środowisko budowanych przydomowych oczyszczalni ścieków w jednostkach osadniczych o zwartej zabudowie na wody podziemne.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne i gleby

GLEBY

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują

prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalni lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Na terenie Kostrzyna nad Odrą panują słabe warunki glebowe. Na obszarze tym przeważają grunty klas najłabszych (V i VI), a lepsze ziemie (III i IV) występują jedynie śladowo w rejonie Warnik. Gleby klas najlepszych (III i IV klasy) znajdują się w południowo-wschodniej, południowo-zachodniej i południowej części Miasta. Do gleb tych należą przede wszystkim piaski, żwiry, sporadycznie ropy i glina zwałowa. Pozostałe gleby należą do klas V i VI. Obszary gleb piaszkowych VI klasy i miejscami V klasy stanowią bardzo słabe stanowiska dla produkcji roślinnej. Na wschodnich i południowo – wschodnim obszarze występują gleby mułowo – torfowe.

Znaczną część użytków rolnych stanowią na obszarze Miasta użytki zielone – łąki i pastwiska położone głównie w strefach nadrzecznych, podmokłych i narażonych na zalanie. Tereny z lepszymi jakościowo glebami, nadającymi się do rolniczego wykorzystania występują głównie w rejonie Warnik, Drzewic i Szumiłowa. Mniejsze powierzchnie wykorzystywane na ogródki działkowe i małe poletka, które rozproszone są po całym terenie Miasta.

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kostrzyn nad Odrą, 2010

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą nie są prowadzone badania gleb w ramach monitoringu chemizmu gleb w Polsce.

GEOLOGIA

Ukształtowanie powierzchni terenu w granicach Miasta jest mimo stosunkowo niewielkiego obszaru dość zróżnicowane. Teren ten do głębokości 100 m p.p.t. budują utwory czwartorzędowe, plejstoceny i holoceńskie, położone na utworach trzeciorzędowych. Następnie głębiej zalegają utwory kredy górnej. Ukształtowanie powierzchni czwartorzędowej jest stosunkowo urozmaicone. Natomiast utwory czwartorzędowe leżące na trzeciorzędzie mają cokolwiek zbudowany z glin morenowych, a na powierzchni znajdują się piaski sandrowe. Dużą część wysoczyzny zajmują piaski wydymowe. Prawie całe Miasto zlokalizowane jest na terasach rzecznych zbudowanych z przesortowanych piasków rzecznych. W północno-zachodniej części występują paleogeńskie ropy, mułowce i piaski z glaukonitem. Obszar ma jednorodny charakter budowy geologicznej.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kostrzyn nad Odrą, 2010

OBSZARY GÓRNICZE I ZŁOŻA KOPALIN

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą występują zasoby surowców mineralnych do których należą głównie kruszywa (piaski, pospółki) oraz gliny. Na obszarze tym znajduje się jedno eksploatowane złoża kopaliny Górzycy – szac. Brak jest obszarów górniczych.

OSUWISKA

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia. Jedną z przyczyn ruchów masowych ziemi mogą być szkody w powierzchni ziemi spowodowane przez podziemne wyrobiska po eksploatacji złóż naturalnych.

Na terenie Kostrzyna nad Odrą wg wstępnych informacji z SOPO nie znaleziono terenów naturalnych zagrożonych osuwiskami.

Na wystąpienie osuwisk narażone są jednak obszary z zabytkowymi fortyfikacjami twierdzy Kostrzyn nad Odrą. Ostatnie osuwisko miało miejsce w lutym 2019 roku na Starym Mieście, kiedy runęła ceglana ściana nadszańca na bastionie Król.

Źródło: www.gazetalubuska.pl

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • dobre położenie geologiczne, • brak niszczenia pokrywy glebowej w skutek działalności górniczej, • występowanie złóż kopaliny.	<ul style="list-style-type: none"> • brak pełnej inwentaryzacji osuwisk.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • kontrola sposobu eksploatacji kruszyw.	<ul style="list-style-type: none"> • mogą wystąpić wypadki związane z osuwiskami spowodowanymi erozyjną działalnością wód płynących lub działalnością antropogeniczną.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • korzystne położenie fizyczno-geograficzne, • stosunkowo mała degradacja gleb spowodowana działalnością przemysłową i rolniczą.	<ul style="list-style-type: none"> • gleby słabe jakościowo, ubogie w składniki odżywcze, • erozja wietrzna gleb, • brak stałego monitoringu chemizmu gleb.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadomości ekologicznej	<ul style="list-style-type: none"> • możliwe powstawanie kopalni ze względu na

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

społeczeństwa, • wprowadzanie kodeksu dobrych praktyk • stopniowa likwidacja szamb, • popularyzacja działań ekologicznych.	obecność złożeń naturalnych, • postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu.
---	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

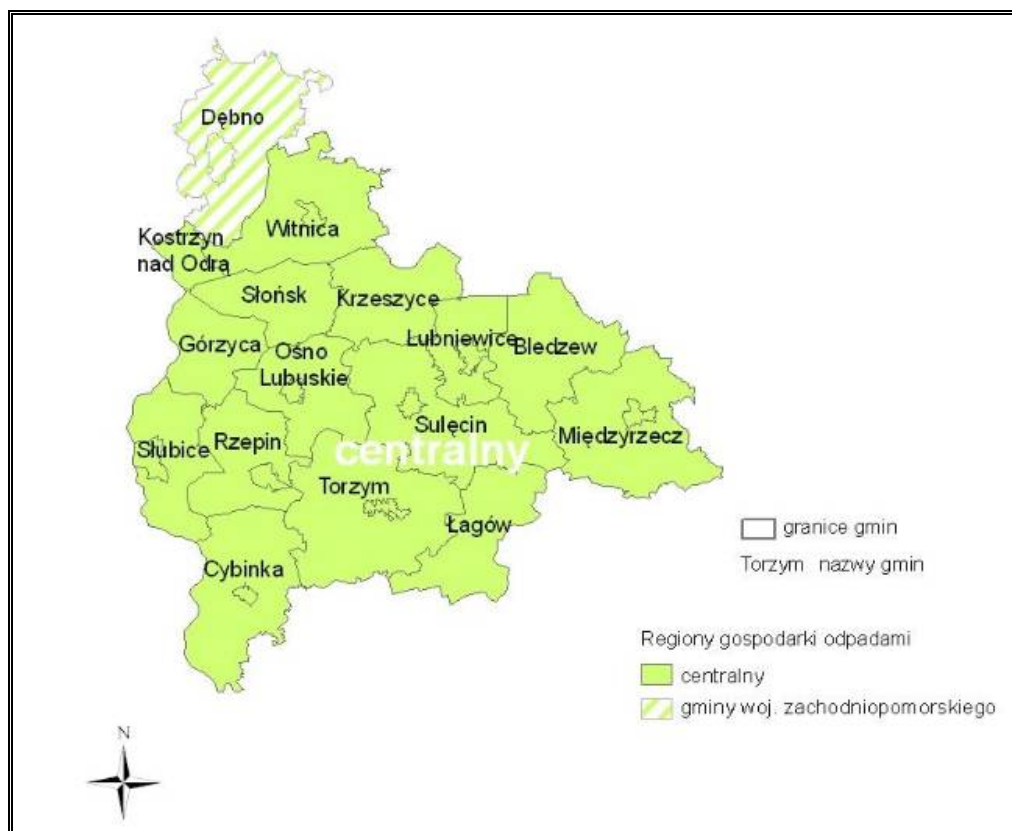
Problem gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki w tym zakresie oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

W *Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywa do 2020 roku* zostały ustanowione 4 regiony:

- Region centralny,
- Region północny,
- Region wschodni,
- Region zachodni.

Kostrzyn nad Odrą należy do Regionu centralnego.

Rysunek 14. Region centralny gospodarowania odpadami komunalnymi

Źródło: Plan gospodarki odpadami województwa lubuskiego

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Na terenie regionu centralnego istnieją obecnie 2 składowiska i 1 kompostownia, które spełniają warunki definicji dla regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Na terenie regionu funkcjonują instalacje zastępcze do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, które będą przyjmowały odpady komunalne do czasu uruchomienia instalacji regionalnej w Słubicach i Długoszynie. Funkcję instalacji zastępczych w regionie centralnym pełnić będą sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Kunowicach i sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Długoszynie.

Miasto posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Kostrzyn nad Odrą. Na jego terenie funkcjonuje PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który za darmo odbiera odpady od mieszkańców Kostrzyna nad Odrą. Można w nim deponować pochodzące z nieruchomości odpady zielone, remontowo-budowlane, niebezpieczne, wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, tekstylia oraz wszystkie inne odpady za wyjątkiem zmieszanych.

W poniższej tabeli przedstawiono ilość odpadów zebranych w 2017 roku na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą. Większość z nich stanowiły odpady zmieszane.

Tabela 29. Odpady zebrane w 2017 roku na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów w 2017 r. [t]
Zebrane ogółem	8 709,13
Zmieszane ogółem	7 304,41
Selektywne ogółem	1 404,72
Papier i tektura	171,80
Szkło	127,86
Tworzywa sztuczne	176,34
Metale	3,35
Niebezpieczne	0,94
Zużyte urządzenia elektryczne/ elektroniczne	8,25
Wielkogabarytowe	457,38
Inne	458,8

Źródło: dane z GUS

Na terenie Miasta zgodnie z informacjami z GUS istnieją dzikie wysypiska śmieci, stanowiące zagrożenie dla środowiska. W 2017 roku zinwentaryzowano 3 takie miejsca.

Ponadto zgodnie z roczną analizą gospodarki odpadami komunalnymi, Miasto osiągnęło w 2018 roku wartość 58,2% poziomu recyklingu przygotowania do ponownego użycia: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz wartość 58,6% poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne

odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Wobec tego Miasto spełniło wymagania określone w Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych. Zakładany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, liczony łącznie dla wszystkich podanych frakcji odpadów komunalnych. Wymagany zgodnie z rozporządzeniem poziom recyklingu na 2018r. wynosi 30 %. Natomiast Miasto Kostrzyn nad Odrą osiągnęło w 2018 r. poziom 58,20%. Osiągnęło również wymagany także poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (remontowo – budowlanych). Wyniósł on 58,60 % wobec 50 % założonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r.

Na terenie Miasta realizowany jest również Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2009-2032. Poniższa tabela zawiera aktualne dane dotyczące zebranych i unieszkodliwionych wyrobów azbestowych z terenu Miasta.

Tabela 30. Masa wyrobów azbestowych

Wyszczególnienie	Ilość [kg]
Zinventaryzowane	106 405
Unieszkodliwione	64 702
Pozostałe do unieszkodliwienia	41 703

Źródło: www.bazaazbestowa.gov.pl

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowany system gospodarki odpadami, • osiągnięte wymagane poziomy recyklingu, • funkcjonujący PSZOK na terenie Miasta, • sukcesywna likwidacja i utylizacja wyrobów zawierających azbest, • prowadzona selektywna zbiórka odpadów komunalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • duża ilość obiektów na terenie Miasta zawierających azbest, • wypalanie odpadów w domowych paleniskach.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, • wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca produkcja odpadów, • niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości, • powstawanie dzikich wysypisk.

gospodarowania odpadami komunalnymi, • powstawanie nowoczesnych instalacji zajmujących się przetwarzaniem odpadów.	
---	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Zasoby przyrodnicze

3.2.8.1 Szata roślinna

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wg danych GUS na koniec 2018 r. wynosiła 1 839,67 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) wynosiła 38,6%.

Tabela 32. Tereny leśne na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018
Powierzchnia gruntów leśnych		
ogółem	ha	1 839,67
lesistość w %	%	38,6
grunty leśne publiczne ogółem	ha	1 837,02
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	1 820,02
grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 820,02
grunty leśne prywatne	ha	2,65
Powierzchnia lasów		
lasy ogółem	ha	1 780,86
lasy publiczne ogółem	ha	1 778,21
lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	1 762,21
lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	1 762,21
lasy publiczne gminne	ha	16,00
lasy prywatne ogółem	ha	2,65

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://stat.gov.pl/>

Lasy na terenie miasta objęte są wymogami ochronnymi i stanowią one jednolity kompleks zieleni mający ogromne znaczenie bioklimatyczne i rekreacyjne. Kompleks ten zajmuje tereny na północ od centrum miasta, położone na wyższych terasach Odry oraz na obszarze wysoczyzny. Głównymi typami zbiorowisk leśnych występującymi na terenie Nadleśnictwa Zielona Góra są:

- bory mieszane,
- bory sosnowe,
- bor świeży,
- acidofilne dąbrowy,
- buk,

— lasy łąkowe.

W strukturze gatunkowej dominuje sosna, która rośnie na siedliskach boru mieszanego iberu świeżego. Drzewostan liściasty na tym obszarze buduje wyłącznie buk z miejscami domieszką dębu. Uzupełnieniem składu gatunkowego kostrzyńskich lasów są świerk, daglezja, brzoza, akacja i miejscami olsza. Na obszarze Miasta w większości występują tzw. zastępcze zbiorowiska leśne. Struktura wiekowa lasów jest mało zróżnicowana, przeważają drzewostany powyżej 40 lat. W południowej części Miasta zieleń tworzą niewielkie kompleksy lasów śródpolnych oraz parki i skwery fragmentarycznie leżące w obszarach zwartej zabudowy. W kostrzyńskich lasach występują rzadkie rośliny: konwalia majowa, pierwiosnka lekarska, kruszczyk szerokolistny.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Kostrzyn nad Odrą, 2008

Szata roślinna w dolinach dużych rzek charakteryzuje się układem strefowym. Na terenach położonych w ich bezpośrednim sąsiedztwie występują gatunki zajmujące tereny zalewowe. Międzywala porastają zbiorowiska rdestów i uczepów, a w miejscach położonych wyżej wykształcają się zarośla krzewiastych wierzb, sąsiadujące z szuwarami wysokich turzyc (głównie turzycy zaostrej, mozgi, manny). Na lustrze wody występuje grązel żółty i grzybień biały. W tej strefie można spotkać także roślinność drzewiastą reprezentowaną przez pojedyncze drzewa bądź kępy wierzb i topól. Na zboczach dolin rzecznych i wysoczyznach szata roślinna jest bardziej zróżnicowana. Starorzecza są zarośnięte je szuwarami, pałkami wodnymi i jeżogłówkami. Na tafli wody rozwijają się często płaty grzybieni białych, grązeli żółtych, osoki aloesowatej oraz skupienia rdestnic.

3.2.8.2 Świat zwierząt

Na terenach zalewowych położonych w dolinie Warty i Odry, zanotowano występowanie łącznie ok. 155 gatunków ptaków. Skład gatunkowy ptactwa zależy od typu siedliska. Do ptaków najczęściej występujących na tym obszarze należą m.in. ptaki błotne i wodne. W granicach Miasta leży jeden z cenniejszych obszarów podmokłych w Europie Środkowej – objęty ochroną Park Narodowy „Ujście Warty”. Obszar ten ma duże znaczenie dla występowania ptaków wodnych i błotnych, zarówno w okresie lęgowym, jak i w okresie wędrowania i zimowania. W części położonej na terenie Kostrzyna nad Odrą stwierdzono gniazdowanie takich rzadkich gatunków jak m.in.: gęgawa, krakwa, cyranka, rybitwa czarna, krwawodziób, sieweczka rzeczna, dziwonka, remiz.

Na łąkach zalewowych gniazdują m.in. ginące i zagrożone gatunki siewek, rycyka i krwawodzioba. Ponadto na obszarze Miasta przy zbiornikach gniazdują również: śmieszki, rybitwy zwyczajne, mewy srebrzyste, czajki, sieweczki rzeczne i perkozy.

Kompleks leśny leżący w północnej części Miasta jest miejscem gniazdowania licznych gatunków ptaków drapieżnych, do których należą myszołów i jastrząb orzeł bielik.

W podziemiach dawnej twierdzy Kostrzyn zimują nietoperze, wśród których najliczniejsze są: nocek duży (*Myotis myotis*), nocek Natterera (*Myotis nattereri*), nocek rudy (*Myotis daubentoni*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*) i mopek (*Barbastella barbastellus*).

Ponadto w samych rzekach występują m.in. pstrągi, okonie, płocie. Płazy występują głównie w dolinach rzek i strumieni, jak również na terenach łąkowych.

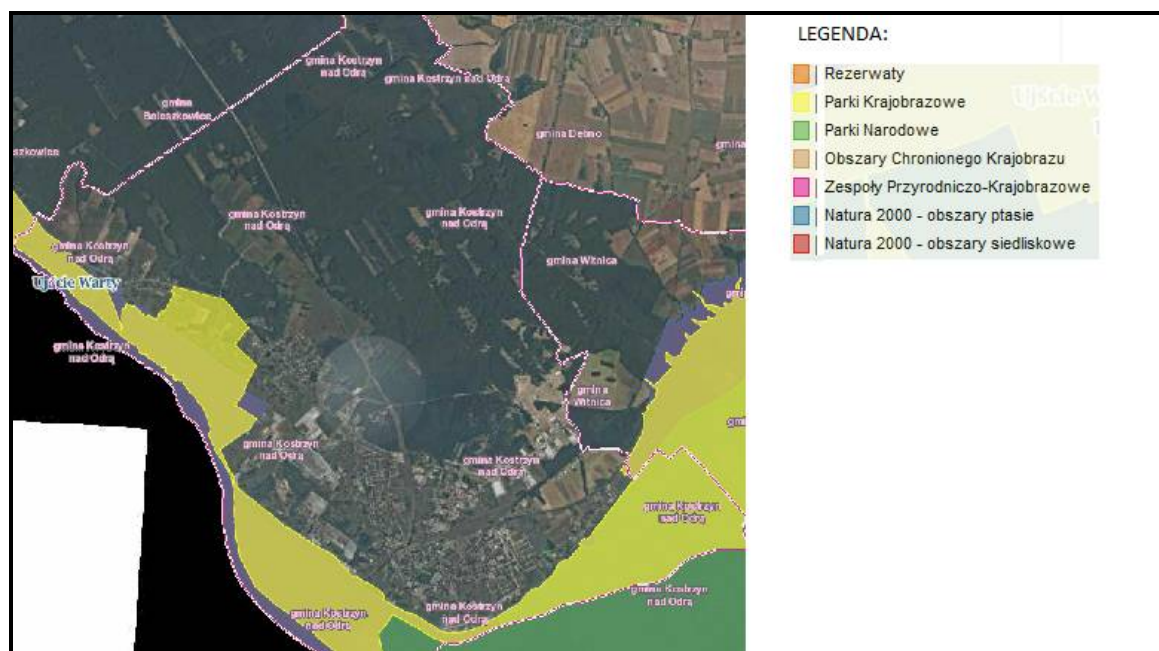
Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Kostrzyn nad Odrą, 2008

3.2.8.3 Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W Kostrzynie nad Odrą występują następujące obszary chronione: Park Narodowy, Park Krajobrazowy, cztery Obszary Natura 2000 oraz sześć pomników przyrody.

Rysunek 15. Rozmieszczenie form ochrony przyrody w Kostrzynie nad Odrą

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

POMNIKI PRZYRODY

„Prawnie chronione, pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów”.

Na terenie Miasta znajduje się 6 pomników przyrody. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 33. Pomniki przyrody na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą

Typ pomnika	Rodzaj	Lokalizacja
Jednoobiektowy	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 127cm; wysokość: 23m)	Rośnie przy linii kolejowej, N-ctwo Dębno, obr. leśny Namyslin, L-ctwo Kostrzyn, oddz. 274 n
Jednoobiektowy	Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie - drzewo (gatunek: Lipa szerokolistna - Tilia platyphyllos; pierśnica: 104cm; wysokość: 18m)	Rośnie przy ul. Kopernika naprzeciwko posterunku Policji
Jednoobiektowy	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 113cm; wysokość: 21m)	Rośnie w Parku Miejskim przy ul. Kopernika
Jednoobiektowy	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 118cm; wysokość: 19m)	Rośnie na terenie Starego Kostrzyna przy ul. Gorzyńskiej niedaleko przejścia granicznego
Jednoobiektowy	Drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 118cm; wysokość: 26m)	rośnie na terenie Starego Kostrzyna przy ul. Gorzyńskiej niedaleko przejścia granicznego
Jednoobiektowy	Drzewo wiekowe o pokaźnych, imponujących rozmiarach - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 162cm; wysokość: 27m)	Rośnie na zachód od Domku Myśliwskiego w kierunku torów kolejowych

Źródło: Centralny rejestr form ochrony przyrody

PARK NARODOWY

„Park narodowy jest to względnie duży obszar objęty ochroną prawną, zachowany w stanie naturalnym lub niewiele zmienionym przez działalność człowieka, powołany w celu ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów wraz z całą ich różnorodnością biologiczną, układami i procesami przyrodniczymi oraz lokalnym dziedzictwem kulturowym”.

Przyjęto, że Park Narodowy w warunkach lądowych nie może mieć powierzchni mniejszej niż 1000 ha, a gdy jest to pojedyncza wyspa — 100 ha; w parku narodowym nie prowadzi się żadnej działalności gospodarczej, zwłaszcza w wyodrębnionych na jego terenie rezerwach ścisłych, albo ogranicza się ją do zabiegów mających na celu zachowanie lub przywrócenie

jego pierwotnych cech przyrodniczych oraz udostępnienie go ludziom w celu wypoczynku i zwiedzania.

Źródło: Encyklopedia PWN

Park Narodowy Ujście Warty

Powierzchnia obszaru wynosi 8 074 ha. Park posiada również otulinę. Obejmuje on rozlewiska ujścia rzeki Warty do Odry. Jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoją ptactwa wodnego i błotnego. Jego głównym celem jest ochrona unikatowych terenów podmokłych, rozległych łąk oraz pastwisk. Tutaj znajduje się największe w Polsce zimowisko arktycznego gatunku łabędzia krzykliwego, a także około 30 bielików. Został ustanowiony 1 lipca 2001 roku.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2001 roku w sprawie utworzenia Parku Narodowego „Ujście Warty” zabrania na terenie objętym ochroną:

- 1) polowania, rybołówstwa, chwytania dziko żyjących zwierząt, płoszenia ich i zabijania, zbierania poroży zwierzyny płowej, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych oraz gniazd ptasich i wybierania z nich jaj,
- 2) pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin,
- 3) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości oraz innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza,
- 4) dokonywania zmian przedmiotów ochrony i obszarów objętych ochroną,
- 5) wydobywania skał, minerałów, w tym torfu,
- 6) zmiany stosunków wodnych, jeśli służą one innym celom niż ochrona przyrody,
- 7) niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania,
- 8) palenia ognisk, wyrobów tytoniowych, używania źródeł o otwartym płomieniu poza miejscami wyznaczonymi,
- 9) zbioru poza miejscami do tego wyznaczonymi dziko rosnących roślin, grzybów oraz ich części,
- 10) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego, jazdy konnej wierzchem poza szlakami do tego wyznaczonymi,
- 11) wprowadzania psów bez smyczy i kagańca,
- 12) eksploracji zbiorników wodnych poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 13) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi i innymi drogami do tego wyznaczonymi,
- 14) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, z wyjątkiem znaków drogowych i innych związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, na przedmiotach lub obszarach objętych ochroną,
- 15) sprzedaży i spożywania napojów alkoholowych poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 16) zakłócania ciszy,

- 17) używania łodzi motorowych, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania, żeglowania poza akwenami lub szlakami do tego wyznaczonymi,
- 18) używania lotni, motolotni i spadolotni,
- 19) wykonywania lotów cywilnymi statkami powietrznymi poniżej 2000 metrów wysokości względnej, z wyjątkiem lotów patrolowych i interwencyjnych Lasów Państwowych, Państwowej Straży Pożarnej oraz związanych z ochroną bezpieczeństwa publicznego lub ochroną granicy państwowej,
- 20) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźb terenu,
- 21) biwakowania poza miejscami do tego wyznaczonymi,
- 22) prowadzenia badań naukowych w Parku Narodowym bez zgody dyrektora Parku,
- 23) wprowadzania gatunków roślin lub zwierząt poza ich naturalne miejsca występowania,
- 24) wprowadzania organizmów zmodyfikowanych genetycznie.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą odbywać się będzie zgodnie z ww. dokumentem. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

PARK KRAJOBRAZOWY

„Park krajobrazowy to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, ustanawiany na wniosek wojewody w celu ochrony i popularyzacji tych wartości”.

Na terenie parku krajobrazowego zabrania się m.in. lokalizowania nowych obiektów mających niekorzystny wpływ na środowisko, dokonywania zmian stosunków wodnych, likwidowania małych zbiorników wodnych, mokradeł i zadrzewień śródpolnych, lokalizacji zabudowy letniskowej poza wyznaczonymi miejscami, używania łodzi motorowych na wodach otwartych.

Źródło: Encyklopedia PWN

Park Krajobrazowy Ujście Warty

Park zajmuje powierzchnię 20 532,46 ha. Znajduje się tu szereg cennych zbiorowisk roślinnych, charakterystycznych dla ekosystemów dolin rzecznych. W krajobrazie dominują rozległe i podmokłe łąki i pastwiska. W zbiorowiskach roślinności bagiennej przeważają turzycowiska. Znajduje się tu również cenny drzewostan dębowy na siedlisku łągowym. Lasy zajmują jednak tylko kilka procent powierzchni parku. Teren stanowi miejsce odpoczynku i żerowania, a także rozmnażania rzadkich i zagrożonych zwierząt. Ustanowiony 14 lutego 1997 roku.

Park Krajobrazowy ten powstał na mocy uchwały nr XLIII/647/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 marca 2018 roku. Szczególnymi celami ochrony Parku są:

1) ochrona wartości przyrodniczych, w tym:

a) biocenoz o charakterze naturalnym lub półnaturalnym pogranicza mezoregionów Równiny Gorzowskiej, Kotliny Freienwaldzkiej i Gorzowskiej, Pojezierza Łagowskiego oraz Lubuskiego Przełomu Odry,

b) zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, w tym łągowych,

c) muraw kserotermicznych, łąk i starorzeczy,

d) gatunków zwierząt i ich siedlisk; utrzymanie lub wzmacnianie różnorodności gatunkowej zwierząt w naturalnych miejscach ich bytowania, tworzenie ostoi dla zwierząt przez ograniczanie aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;

2) ochrona wartości historycznych i kulturowych, w tym:

a) tradycyjnego modelu gospodarowania rolnego, w szczególności utrzymanie łąk kośnych i wypasu bydła,

b) zachowanie obiektów historycznego budownictwa i układów ruralistycznych,

c) kompleksu Starego Miasta i Twierdzy w Kostrzynie nad Odrą w zakresie terenów objętych ochroną konserwatorską zabytków,

d) stanowisk archeologicznych;

3) walorów krajobrazowych, w tym:

a) nadodrzańskich i nadwarciańskich krajobrazów z otwarciami widokowymi na zakola i meandry wraz z ich zróżnicowanymi brzegami,

b) układów zieleni komponowanej, w szczególności założeń parkowych i cmentarnych.

Na terenie Parku obowiązują następujące zakazy:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;

3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą odbywać się będzie zgodnie z ww. dokumentem. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

OBSZARY NATURA 2000

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy.

Źródło: natura2000.gdos.gov.pl

Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą odbywać się będzie zgodnie z dokumentami obowiązującymi na Obszarach Natura 2000 znajdujących się na terenie Miasta. Przestrzegane będą obowiązujące na tym obszarze zakazy.

Obszar Natura 2000 Ujście Warty

Działalność części obszaru reguluje dyrektywa siedliskowa. Ostoja obejmuje tereny zalewowe Warty w rejonie jej ujścia do Odry, niewielki odcinek doliny Odry i zalew w rejonie Kostrzyna. Leży na wysokości 11-55 m.n.p.m. Występują tu licznie naturalne odnogi rzeki oraz kanały i sztucznie stworzone zbiorniki wody. Roczne wahania poziomu wody na jej obszarze osiągają nawet 3,5 m, przy czym najwyższe stany obserwowane są na

przedwiośniu i wczesną wiosną. W obszarze znajduje się wiele łąk corocznie zalewanych. Na niewielkiej przestrzeni spotyka się również zarośla wierzbowe i lasy łęgowe. Druga część tego obszaru powstała 5 listopada 2004 roku i reguluje ją dyrektywa ptasia.

Obszar Natura 2000 Dolna Odra

Obszar został powstał 6 marca 2009 roku i ma powierzchnię 30,458.0900 ha. Podlega pod dyrektywę siedliskową. Plan zadań ochronnych obszaru ustanowiony został na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2014 roku (Dz. Urz. Woj. 2014.1661 z późn. zm.).

Tabela 34. Zagrożenia i działania ochronne dla obszaru Natura 2000 Dolna Odra

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (<i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B01 zalesienia terenów otwartych; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane; G05.04 wandalizm;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.</p> <p>Stanowisko F0631: C01.01 wydobywanie piasku i żwiru;</p> <p>D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe;</p> <p>J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane; G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p> <p>Stanowisko DBF40: D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe;</p> <p>J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane; G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>Stanowisko F0631: A04.01.01 wypas intensywny bydła.</p> <p>Stanowisko DBF40: A04.01 wypas intensywny</p> <p>Stanowisko F2B33: X brak zagrożeń i nacisków</p> <p>Stanowisko 88C56: X brak zagrożeń i nacisków</p> <p>Stanowisko DB60E: X brak zagrożeń i nacisków</p> <p>Stanowisko 6DF94: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko 869DD: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko 3532C: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko 9F1EA: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko 407DF: X brak zagrożeń i nacisków</p> <p>Stanowisko E2C25: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko F674F: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko 04553: X brak zagrożeń i nacisków.</p> <p>Stanowisko 40A33: X brak zagrożeń i nacisków</p>	<p>- W wyniku regularnych kontroli podejmować zwalczanie ekspansywnych i inwazyjnych gatunków, drzew, krzewów i roślin zielnych, nie dopuszczając do powiększania ich arealu, w przypadku szczególnie inwazyjnych gatunków (robinia akacjowa) – eliminować systematycznie wszelkie próby kolonizacji siedliska przez ten gatunek.</p> <p>- W porozumieniu z właścicielami i użytkownikami gruntów oraz właściwymi urzędami gmin, prowadzić wycinkę drzew ekspansywnych zarastających i ocieniających siedlisko (zwłaszcza osiki, brzozy, sosny, robinii).</p> <p>- Ochrona wydm przed eksploatacją piasku - powiadomienie właścicieli gruntów i rad sołeckich o występowaniu siedliska, jego znaczeniu i o odpowiedzialności karnej za niszczenie w przypadku eksploatacji kruszyw z wydmy. W miejscach najbardziej zagrożonych ustawienie tablic informacyjnych.</p> <p>- Znaczne rozrzedzenie zadrzewień porastających siedlisko. W powstałych lukach i istniejących, ale porośniętych zwartym runem trzcinnika piaskowego, usunąć górną warstwę gleby odsłaniając skałę macierzystą (piaski). W pierwszym roku realizacji zadania wykonać zabieg na powierzchniach próbnych i kontynuować po dwuletnim monitoringu w przypadku poprawy stanu siedliska.</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>Stanowisko F2B33: B01 zalesienie terenów otwartych: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja): J01.01 Wypalanie; G05.04 Wandalizm; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; G01.03 pojazdy zmotoryzowane</p> <p>Stanowisko 88C56: B01 zalesienie terenów otwartych</p> <p>Stanowisko DB60E: I01 obce gatunki inwazyjne; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja). Stanowisko 6DF94: K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); I02 problematyczne gatunki rodzime; K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji</p> <p>Stanowisko 869DD: A04.01.01 wypas intensywny bydła; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p> <p>Stanowisko 3532C: K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin;</p>		<p>- Oznakowanie wydmy znakami zakazującymi wjazdu pojazdami i pouczającymi o odpowiedzialności karnej. Prowadzenie regularnych kontroli.</p> <p>- Dla odbudowy muraw konieczne jest grodzienie chroniące przed nadmiernym wydeptywaniem (około 150 m).</p> <p>- Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolno-środowiskowego lub rolno-środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedliska 2330. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin;</p> <p>B01.02 sztuczne plantacje na terenach otwartych (gatunki nierodzące);</p> <p>A04.01 wypas intensywny. Stanowisko 9F1EA:</p> <p>D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe;</p> <p>J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane;</p> <p>G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); L08 powódź. Stanowisko Stanowisko 407DF: L08 powódź Stanowisko F674F:</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin. Stanowisko 04553:</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>I02 problematyczne gatunki</p>			

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	rodzime; D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; G01.03 pojazdy zmotoryzowane; G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie. Stanowisko 40A33: D01.01 ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; G01.03 pojazdy zmotoryzowane; G05.01 wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; C01.01 wydobywanie piasku i żwiru.			
3140 Twardowodne oligo i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łakami ramienic (<i>Charetea spp.</i>)	Stanowiska D95DF, 7A3D0: H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych; K02.03 eutrofizacja.	Stanowiska D95DF, 7A3D0: H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych; K02.03 eutrofizacja; J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; F02.03 wędkarstwo.	- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 4 m (50 m ²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			<p>odstępem między badaniami.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwentaryzacja stanu muraw na poszczególnych wydmach – określenie stopnia zadrzewienia i zakrzaczenia, stwierdzenie szczególnych zagrożeń (obecność gatunków inwazyjnych, pozyskanie kruszywa, składowanie odpadów, sporty crossowe, nadmierne zdeptanie przez bydło). W pierwszej połowie obowiązywania PZO. - Upublicznienie informacji o granicach siedlisk i działkach ewidencyjnych, na których się znajdują poprzez publikacje mapowe i media cyfrowe (strona internetowa). W pierwszej połowie obowiązywania PZO. - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym rejestracja stanu zachowania pasa zieleni trwałej w otoczeniu zbiornika. Kontrola i dokumentacja fotograficzna. Kontrola barwy wody, przezroczystości oraz przewodnictwa elektrolitycznego. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami. - Zapewnienie warunków do spontanicznego kształtowania się siedliska, jego strefy brzegowej oraz zachodzących w nim procesów ekologicznych – utrzymanie ustalonej w ewidencji gruntów funkcji nieużytku. - Wykluczenie rębni zupełnej w wydzieleniach otaczających zbiorniki, w pasie o szerokości min. 30 metrów od granicy siedliska znajdującego się w wydzieleniach 675c i 675g. 	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z (<i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych;</p> <p>K02.03 eutrofizacja;</p> <p>J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych;</p> <p>K01.02 zamulenie;</p> <p>K02.02 nagromadzenie materii organicznej;</p> <p>F02 rybołówstwo i zbieranie zasobów wodnych;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>J02.02.01 bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych;</p> <p>J02.10 gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne.</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>J02.02.01 bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych;</p> <p>J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych;</p> <p>J02.11.01 składowanie śmieci, odkładanie wybagrowanego materiału;</p> <p>J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych</p>	<p>- Reintrodukcja do starorzeczy gatunku lokalnie wymarłego – kotewki orzecha wodnego (do starorzeczy pozostających w kontakcie hydrologicznym z nurtem Odry, nie wymagających odmulania np. Porzecze, Stara Rudnica).</p> <p>- Wzmocnienie zasobów grzybieńczyka wodnego – gatunek stracił liczne stanowiska w dolnej dolinie Odry i rejonie Zalewu Szczecińskiego, znana jest tylko populacja z okolic Gozdowic. Wskazana jest reintrodukcja do północnej części obszaru Natura 2000 i zwiększenie szans zachowania gatunku poprzez wprowadzenie do starorzeczy w rejonie obecnego stanowiska.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			<p>powierzchnie półkolistę o promieniu 11,3 m (200 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków szuwarowych i pleustonowych rejestrować w skali Londo. Rejestracja podstawowych parametrów wód: barwa wody, przewodnictwo elektrolityczne, odczyn, przezroczystość. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Identyfikacja źródeł zanieczyszczeń i określenie ich znaczenia w celu ustalenia hierarchii celów w działaniach minimalizujących zagrożenia zanieczyszczeniem wód. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Uzupełnienie inwentaryzacji starorzeczy i kanałów Międzyodrza z oceną, które z nich wymagają ochrony jako siedlisko przyrodnicze, a które stanowią fragment ciekę nie będący starorzeczem. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p>	
3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze: H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych; K02.03 eutrofizacja; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; J02.05 Modyfikowanie</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze: A05.01 hodowla zwierząt; I01 obce gatunki inwazyjne; K02.02 nagromadzenie materii organicznej; K02.03 eutrofizacja.</p>	<p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym kontrola obecności glonu <i>Hildebrandtia rivularis</i> i przezroczystości wody. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Określenie źródeł biogenów w</p>	Zarządca/właściciel działki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
	funkcjonowania wód – ogólnie; J02.02 usuwanie osadów; J02.10 gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia.		wodach rzeki Słubi (inventaryzacja, monitoring), opracowanie i wdrożenie programu działań minimalizujących dopływ zanieczyszczeń. W pierwszej połowie obowiązywania PZO. - Ograniczenie spływów biogenów z pól także poprzez „naturalne filtry” i bariery biogeochemiczne (pasy trwałe roślinności niskiej i średniej wzdłuż obniż, cieków i wód). - Ograniczenie budowy nowych urządzeń i budowli oraz piętrenia istniejących budowli w sposób tamujący przepływ wód na odcinku występowania siedli-ska. - Udrożnienie korytarza ekologicznego rzeki (budowa przeplawek w miejscach istniejących przeszkód hydrotechnicznych).	
3270 Zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością (<i>Chenopodium rubri p.p.</i> i <i>Bidention p.p.</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: D03 szlaki żeglugowe, porty, konstrukcje morskie; J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; A04.01 wypas intensywny; I01 obce gatunki inwazyjne; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.	Wszystkie stanowiska w obszarze: J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych; K01.03 wyschnięcie; K01.04 zatopienie.	- Wzmocnienie populacji gatunku rośliny nadbrzeżycza nadrzeczna <i>Corrigiola litoralis</i> – gatunek uznawany za wymarły w regionie odnaleziony został w liczbie kilku egzemplarzy, wymaga wzmocnienia populacji poprzez namnożenie ex situ. - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (1-5 punktów badawczych w płacie). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 2 m (12 m ²). Udział gatunków obcych, ekspansywnych, rejestrować w skali Londo. Dokumentacja fotograficzna wybranych form akumulacyjnych namulisk wzdłuż	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>brzegów rzeki. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami. Analiza danych gromadzonych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB o wahaniami poziomu wody.</p> <p>Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Ustalenie warunków ekologicznych kształtowania się namulisk w dolinie Odry. Diagnoza wpływu na siedlisko i ew. możliwości zwalczania inwazyjnych gatunków z rodzaju rzepień <i>Xanthium</i>. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Zachowywanie dynamiki rzeki i niestabilności dolinnego krajobrazu. Należy pod tym rozumieć zachowanie naturalnego reżimu hydroekologicznego, złożonego z zalewów o różnej częstotliwości, długości trwania, a także obfitości i jakości pozostawianych anosów oraz uwzględnianie potrzeby zachowania i odtwarzania warunków sprzyjających powstawaniu namulisk w trakcie projektowania i realizacji inwestycji hydrotechnicznych.</p> <p>- Stosowanie przyjaznych dla środowiska sposobów regulacji przepływów w ramach zabezpieczenia przeciwpowodziowego, a także renaturyzacji dolin rzecznych w strefie immersji. W ramach tej drugiej działalności areał namulnych biotopów należy zwiększać m.in. przez kształtowanie elementów habitatowych (przyczółków dla nowych zasiedleń) wzorowanych na naturalnych formach fluwialnych, a także zwiększenie stref</p>	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>spokojnej wody sprzyjających spontanicznym procesom aluwialnym (np. wykorzystując ostrogi).</p> <p>- Analiza danych gromadzonych przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB o wahaniami poziomu wody. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Ustalenie warunków ekologicznych kształtowania się namulisk w dolinie Odry. Diagnoza wpływu na siedlisko i ew. możliwości zwalczania inwazyjnych gatunków z rodzaju rzepień <i>Xanthium</i>. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p>	
<p>4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i>, <i>Pohlio Callunion</i>, <i>Calluno-Arctostaphylion</i>)</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji;</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu.</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>J01.03 brak pożarów;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>B01 zalesianie terenów otwartych.</p>	<p>- Sukcesywne, regularne odkrzaczenie płatów siedliska przyrodniczego. W wyniku regularnych kontroli podejmować zwalczanie ekspansywnych i inwazyjnych gatunków drzew i krzewów nie dopuszczając do powiększania ich areału.</p> <p>- Zwalczać robinie akacjową aż do całkowitej eliminacji gatunku.</p> <p>- Zwalczać robinie akacjową aż do całkowitej eliminacji gatunku.</p> <p>- Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolno-</p>	<p>RDOŚ w Szczecinie</p> <p>Działania obligatoryjne: Właściciele lub posiadacze gruntów. Działania fakultatywne: właściciele lub posiadacze gruntów)</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedliska 4030. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Wprowadzanie programów promujących wypas w obszarze Natura 2000:</p> <p>1) wspieranie podmiotów zainteresowanych prowadzeniem ekstensywnego wypasu na siedliskach o dużych wymaganiach świetlnych;</p> <p>2) promocja płatności związanych z uczestnictwem w programach wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości oraz programach, których celem jest utrzymanie i poprawa jakości siedliska, ułatwienia i wsparcie w procedurach zmierzających do uzyskania tych płatności dla właścicieli lub użytkowników gruntów z siedliskiem przyrodniczym.</p>	
6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze:	Wszystkie stanowiska w	- Przeglądy stanu siedlisk i w razie potrzeby doświetlanie luk z	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>glaucae)</i>	<p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>K02.02 nagromadzenie materii organicznej;</p> <p>K02.03 eutrofizacja;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji;</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;</p> <p>A02.01 intensyfikacja rolnictwa;</p> <p>H07 inne formy zanieczyszczenia;</p> <p>B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowania lasów i plantacji;</p> <p>B01 zalesianie terenów otwartych;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane;</p> <p>E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych;</p> <p>H05 zanieczyszczenie gleby i odpady stałe;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak</p>	<p>obszarze:</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne.</p>	<p>roślinnością murawową w lasach oraz usuwanie nalotu i podrostu drzew i krzewów (wycinka w czerwcu-lipcu, karczowanie, stosowanie środków chemicznych wobec ekspansywnej osiki, robinii, tarniny.</p> <p>- Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolno-środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedlisk 6120, 6210.</p> <p>Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (1-5 punktów badawczych w płacie). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 4 m (50 m²). Udział gatunków obcych, ekspansywnych, rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych i ustalenie zasad postępowania w celu zapewnienia ochrony (wzmacnianie ginących</p>	<p>Działania obligatoryjne: Właściciele lub posiadacze gruntów. Działania fakultatywne: właściciele lub posiadacze gruntów</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			populacji rzadkich gatunków kserotermicznych, rozluźnianie zwarcia, tworzenie luk, eliminacja gatunków silnie zacieniających). W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	
6210 Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>K02.02 nagromadzenie materii organicznej;</p> <p>K02.03 eutrofizacja;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji;</p> <p>A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu;</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>G01.03 pojazdy zmotoryzowane;</p> <p>E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych;</p> <p>H05 zanieczyszczenie gleby i odpady stałe;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime.</p>	<p>- Przeglądy stanu siedlisk i w razie potrzeby doświetlanie luk z roślinnością murawową w lasach oraz usuwanie nalotu i podrostu drzew i krzewów (wycinka w czerwcu-lipcu, karczowanie, stosowanie środków chemicznych wobec ekspansywnej osiki, robinii, tarniny).</p> <p>Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolno-środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedlisk 6120, 6210.</p> <p>Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (1-5 punktów badawczych w placie). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 4 m (50 m²). Udział gatunków obcych, ekspansywnych,</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Opracowanie bazy danych zagrożonych gatunków typowych dla siedliska z uwzględnieniem ich populacji zajmujących siedliska zastępcze (przydroża, nasypy, kopalnie kruszyw, przecinki śródleśne), docelowo w celu zabezpieczenia i wzmocnienia populacji ginących i ochrony sieci powiązań ekologicznych z uwzględnieniem siedlisk zastępczych (opracowanie wytycznych do utrzymania zieleni towarzyszącej szlakom komunikacyjnym i rekultywacjom terenów pokopalnianych). W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Inwentaryzacja siedlisk przyrodniczych i ustalenie zasad postępowania w celu zapewnienia ochrony (wzmacnianie ginących populacji rzadkich gatunków kserotermicznych, rozluźnianie zwarcia, tworzenie luk, eliminacja gatunków silnie zacieniających). W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p>	
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>A03.03 zaniechanie/brak koszenia;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</p> <p>A04.01 wypas intensywny;</p> <p>A04.02 wypas nieintensywny;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>B01 zalesianie terenów otwartych</p>	<p>- Należy czynnie zapobiegać sukcesji drzew i krzewów poprzez ich wycinkę.</p> <p>- Utrzymanie właściwego uwodnienia siedliska.</p> <p>- Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).		w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolno-środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedliska 6410. Działanie ciągle w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (1-5 punktów badawczych w płacie). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 4 m (50 m ²). Udział gatunków obcych, ekspansywnych, rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	
6430 Ziolorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: I01 obce gatunki inwazyjne; E03.01 pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; H05 zanieczyszczenie gleby i odpady stałe; A04.01 wypas intensywny; A04.02 wypas nieintensywny; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Wszystkie stanowiska w obszarze: J02.10 gospodarka wodna i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia; J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych; J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; I01 obce gatunki inwazyjne	- W ramach gospodarki rolnej należy zapobiegać wypasaniu zwierząt gospodarskich na dobrze rozwiniętych płatach ziolorośli np. poprzez ich tymczasowe odgrózenie. - Tolerować luki i luźne zwarcie w łąkach wierzbowych, topolowych i olszowych na dnie doliny Odry (z wyjątkiem miejsc opanowanych przez gatunki inwazyjne). - Niedopuszczanie do rozprzestrzeniania się na południe wzdłuż doliny Odry niecierpka gruczołowatego i pomarańczowego – w związku z masowym występowaniem w dolinie poniżej Szczecina, kontrolować brzegi wód i	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>stanowczo tępić rośliny kolonizujące dolinę powyżej Szczecina Pomorzań i Zdrojów (kosić przed owocowaniem, tuż po zakwitnięciu). Systematycznie zwalczać rdestowca, słonecznik bulwiasty i klon jesionolistny występujące w dolinie Odry na brzegach wód i na terenach ruderalnych w pobliżu. Obszary opanowane przez inwazyjne nawłocie kosić systematycznie. Popularyzować wiedzę o skutkach wprowadzania ww. gatunków inwazyjnych wśród działkowców i pszczelarzy.</p> <p>- Podczas utrzymania wałów i brzegów wód ograniczyć do niezbędnego minimum odlesianie i odkrzaczanie brzegów rzek, tolerować płaty dobrze wykształconych ziołorośli.</p> <p>- Utrzymywać możliwie szerokie aluwia nadrzeczne o naturalnej dynamice poziomu wody a przy projektowaniu budowli hydrotechnicznych uwzględnić potrzebę pozostawiania tych aluwii.</p> <p>- Na działkach zagospodarowanych rolniczo należy bezwzględnie i systematycznie usuwać gatunki inwazyjne (rdestowce, kolczurka oraz niecierpek gruczołowaty i pomarańczowy, nawłóć późna, słonecznik bulwiasty, klon jesionolistny).</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (1-5 punktów badawczych w płacie). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 4 m (50 m²). Udział</p>	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			gatunków obcych, ekspansywnych, rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	
510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>A02.01 intensyfikacja rolnictwa;</p> <p>A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja;</p> <p>A04.01 intensywny wypas A08 nawożenie (nawozy sztuczne);</p> <p>A03 koszenie;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>A04.01 wypas intensywny;</p> <p>A04.02 wypas nieintensywny;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>A03.03 zaniechanie /brak koszenia;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>A02.03 usuwanie trawy pod grunty orne;</p> <p>B01 zalesianie terenów otwartych;</p> <p>E01.03 zabudowa rozproszona;</p> <p>E01.04 inne typy zabudowy;</p> <p>E02.03 inne tereny przemysłowe lub handlowe</p>	<p>- Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolno-środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedliska 6510. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p>	<p>RDOŚ w Szczecinie</p> <p>Działania obligatoryjne: Właściciele lub posiadacze gruntów. Działania fakultatywne: właściciele lub posiadacze gruntów</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
6440 Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	<p>Stanowisko 7A3D0: A03.03 zaniechanie/brak koszenia; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); A04.01.01 intensywny wypas bydła; A04.01 wypas intensywny; A04.02 wypas nieintensywny; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja.</p> <p>Stanowisko 20349: I02 problematyczne gatunki rodzime; K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin.</p>	<p>Stanowisko 7A3D0: C01.04.01 kopalnie odkrywkowe lub C01.01 wydobywanie piasku i żwiru; J02.03 regulowanie (prostowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych.</p> <p>Stanowisko 20349: C01.04.01 kopalnie odkrywkowe lub C01.01 wydobywanie piasku i żwiru; J02.03 regulowanie (prostowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych.</p>	<p>- Działanie obligatoryjne: Zachowanie siedliska położonego na trwałych użytkach zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe utrzymujące siedlisko. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych. Działanie fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego wariantu pakietu rolnośrodowiskowego lub rolno-środowiskowo-klimatycznego ukierunkowanego na ochronę siedliska 6440. Działanie ciągłe w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.</p> <p>- W obszarach, gdzie zostały zidentyfikowane płyty siedliska – zachowywanie dotychczasowego reżimu hydroekologicznego, złożonego z okresowych zalewów o różnej częstotliwości, długości trwania i obfitości. Ewentualne obwałowania przeciwpowodziowe projektować i wykonywać poza zasięgiem stref zalewów na łąkach, umożliwiających naturalne kształtowanie się siedliska.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (1-5 punktów badawczych w płacie). Przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 4 m (50 m²). Udział gatunków obcych, ekspansywnych, rejestrować w skali Londo. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p>	<p>RDOŚ w Szczecinie</p> <p>Działania obligatoryjne: Właściciele lub posiadacze gruntów. Działania fakultatywne: właściciele lub posiadacze gruntów2</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>B02.01.02 odnawianie lasu po wycince (gatunki nierodzące);</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew.</p>	X brak zagrożeń i nacisków	<p>- Uaktualnienie rozmieszczenia siedlisk leśnych na gruntach LP w granicach obszaru Natura 2000. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- W planach urządzenia lasów i praktyki leśnej umieścić zapisy o niewprowadzaniu, w obszarze występowania siedlisk, gatunków obcych siedliskowo i geograficznie jako gatunków tworzących typy drzewostanów (dot. to zwłaszcza świerka, daglezi, modrzewia).</p>	RDOŚ w Szczecinie
9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>B02.01.02 odnawianie lasu po</p>	X brak zagrożeń i nacisków.	<p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
	wycince (gatunki nierodzące); B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew.		m (400 m ²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami. - Uaktualnienie rozmieszczenia siedlisk leśnych na gruntach LP w granicach obszaru Natura 2000. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	
9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; I01 obce gatunki inwazyjne; B02.01.02 odnawianie lasu po wycince (gatunki nierodzące); B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; I02 problematyczne gatunki rodzime.	X brak zagrożeń i nacisków.	- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m ²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami. - Uaktualnienie rozmieszczenia siedlisk leśnych na gruntach LP w granicach obszaru Natura 2000. W pierwszej połowie obowiązywania PZO. - Systematyczne dostosowywanie składów gatunkowych na siedliskach przyrodniczych, w tym systematyczne	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYŃ NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			<p>zmniejszanie udziału sosny zwyczajnej i innych gatunków iglastych (świerk, modrzew, dąglezja) w drzewostanach (przebudowa drzewostanów w kierunku liściastych).</p> <p>- Systematyczne zwalczanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych, w ramach prowadzonych prac gospodarczych.</p> <p>- Uwzględniać w planach urządzenia lasu stosowanie na siedliskach grądowych rębni stopniowych (wobec rębni częściowej IIa) o wydłużonym okresie odnowienia.</p>	
<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>)</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze: G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; B02.01 odnawianie lasu po wycince; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; I02 problematyczne gatunki rodzime.</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze: Wszystkie B02.01 odnawianie lasu po wycince; I02 problematyczne gatunki rodzime; I01 obce gatunki inwazyjne.</p>	<p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Uaktualnienie rozmieszczenia siedlisk leśnych na gruntach LP w granicach obszaru Natura 2000. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Systematyczne zwalczanie gatunków inwazyjnych w uprawach leśnych, w ramach prowadzonych prac</p>	<p>RDOŚ w Szczecinie</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>gospodarczych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Systematyczne dostosowywanie składów gatunkowych na siedliskach przyrodniczych, w tym systematyczne zmniejszanie udziału sosny zwyczajnej i innych gatunków iglastych (świerk, modrzew, dagleźja) w drzewostanach (przebudowa drzewostanów w kierunku liściastych). - Uwzględniać w planach urządzenia lasu stosowanie na siedliskach grądowych rębni stopniowych (wobec rębni częściowej IIa) o wydłużonym okresie odnowienia. 	
9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia);</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew.</p>	X brak zagrożeń i nacisków	<ul style="list-style-type: none"> - Na etapie tworzenia planów urządzenia lasu uwzględnić przebudowę drzewostanów sosnowych na siedliskach kwaśnych dąbrów na drzewostany dębowe. - Faworyzowanie odnowień naturalnych w obrębie płatów siedlisk przy podejmowaniu działań utrzymujących dominację dębów w drzewostanie. - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w 	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne		
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie	
	istniejące	potencjalne			
				okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami. - Uaktualnienie rozmieszczenia siedlisk leśnych na gruntach LP w granicach obszaru Natura 2000. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	
91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Stanowiska 6D3A9, FA30B: M01.02 susze i zmniejszenie opadów; M01.03 powódzie i zwiększenie opadów.	Wszystkie stanowiska w obszarze: J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; J03.02.03 zmniejszenie wymiany materiału genetycznego	- W przyległych do siedliska wydzieleniach leśnych nie wprowadzać i nie tolerować obecności świerka. - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m ²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	RDOŚ w Szczecinie	
91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Wszystkie stanowiska w obszarze: I01 obce gatunki inwazyjne; J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej B02.02 wycinka lasu; J03.02 antropogeniczne	Wszystkie stanowiska w obszarze: J02.03 regulowanie (prostowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach	- Przy projektowaniu działań ingerujących w stosunki wodne, uwzględniać konieczność zapewnienia przepływu wód bez jej stagnowania i niedoborów w dolinach cieków. - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach	RDOŚ w Szczecinie	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>zmniejszenie spójności siedlisk; B06 wypas w lasach/na obszarach leśnych; B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B07 inne rodzaj praktyk leśnych nie wymienione powyżej; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.</p>	<p>wodnych</p>	<p>zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Uaktualnienie rozmieszczenia płatów siedlisk powstających w wyniku sukcesji na terenach aluwialnych w dolinie Odry. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Sprzedaż lub dzierżawa gruntów Skarbu Państwa powinna być powiązana z informowaniem nabywcy (dzierżawcy) o konieczności zachowania przedmiotów ochrony w sieci Natura 2000, w szczególności dotyczy to siedlisk łągów kształtujących się na gruntach będących w ewidencji często zadrzewieniami, nieużytkami, pastwiskami i łąkami. Uwzględnić w ewidencji jako trwałe elementy krajobrazu zadrzewienia i lasy z olszą, wierzbami i topolami w dolinach cieków (jeśli powstały w wyniku sukcesji na użytkach zielonych lub nieużytkach).</p> <p>- Systematyczna eliminacja klonu jesionolistnego prowadzona przy okazji usuwania zadrzewień na międzywalu ze względów przeciwpowodziowych, przy jednoczesnym zachowywaniu w miarę możliwości drzew z rodzajów:</p>	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			<p>Salix, Populus, Ulmus i Fraxinus, rosnących w zadrzewieniach łęgowych na aluwiach nadrzecznych.</p> <p>- Wezbrania wód i wysoki poziom wód w dolinach jako warunkujące procesy madotwórcze i zachowanie siedlisk łęgowych powinny być zabezpieczone lub przywrócone (nie planować ani realizować przedsięwzięć ograniczających naturalną retencję wód w dolinach i naturalne wahania poziomu wód, z wyjątkiem działań przeciwpowodziowych, realizowanych z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych).</p> <p>-W wąskich pasach łągów wzdłuż cieków należy unikać planowania i wykonywania rębni zupełnej, preferując rębnię częściową lub dalej idące ograniczenie użytkowania.</p>	
91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne I02 problematyczne gatunki rodzime;</p> <p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>B02.02 wycinka lasu;</p> <p>J03.02 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk;</p> <p>B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia);</p> <p>B07 inne rodzaj praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>J02.03 regulowanie (prostowanie koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych);</p> <p>J02.12.02 tamy i ochrona przeciwpowodziowa w śródlądowych systemach wodnych</p>	<p>- W wąskich pasach łągów wzdłuż cieków należy unikać planowania i wykonywania rębni zupełnej, preferując rębnię częściową lub dalej idące ograniczenie użytkowania.</p> <p>- W miejscowościach wzdłuż doliny Odry utrzymywanie i zwiększanie udziału wiązów, dębów i jesionów w zadrzewieniach i terenach zieleni.</p> <p>- Sukcesywne odtwarzanie bogatych florystycznie drzewostanów typowych dla tego siedliska w miejscu istniejących drzewostanów jednogatunkowych lub mało zróżnicowanych.</p> <p>- Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		działania ochronne lub ich brak.		<p>zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjąć powierzchnie koliste o promieniu 11,3 m (400 m²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych, krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.</p> <p>- Uaktualnienie rozmieszczenia siedlisk leśnych na gruntach LP w granicach obszaru Natura 2000. Uzupełnienie inwentaryzacji narażonych i już niszczonej płatów siedlisk kształtujących się na siedliskach marginalnych, zwłaszcza w sąsiedztwie lub w obrębie miejscowości położonych na dnie doliny Odry. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p> <p>- Przy projektowaniu działań ingerujących w stosunki wodne, uwzględniać konieczność zapewnienia przepływu wód bez jej stagnowania i niedoborów w dolinach cieków.</p> <p>- Wezbrania wód i wysoki poziom wód w dolinach jako warunkujące procesy madotwórcze i zachowanie siedlisk łągowych powinny być zabezpieczone lub przywrócone (nie planować ani realizować przedsięwzięć ograniczających naturalną retencję wód w dolinach i naturalne wahania poziomu wód, z wyjątkiem działań przeciwpowodziowych, realizowanych</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych). - Systematyczna eliminacja klonu jesionolistnego prowadzona przy okazji usuwania zadrzewień na międzywalu ze względów przeciwpowodziowych, przy jednoczesnym zachowywaniu w miarę możliwości drzew z rodzajów: Salix, Populus, Ulmus i Fraxinus, rosnących w zadrzewieniach łęgowych na aluwialnych nadbrzeżnych.	
9110 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: I02 problematyczne gatunki rodzime; B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; B02.01 odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak	Wszystkie stanowiska w obszarze: B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; I01 obce gatunki inwazyjne; I02 problematyczne gatunki rodzime.	- Preferencja rębni złożonych, usuwanie w trakcie zabiegów gatunków drzew silnie zacieniających dno lasu (bez całkowitej eliminacji rodzimych składników flory), tolerowanie luźnego zwarcia drzewostanu. - Sukcesywne zwalczanie robinii akacjowej z obszaru siedliska i terenów przyległych w ramach prowadzonych prac gospodarczych. - Unikanie wprowadzania innych gatunków drzew liściastych niż dąb i w cięciach pielęgnacyjnych usuwanie drzew i krzewów cienistych (buk, grab, lipa, leszczyna). - Monitoring siedliska w oparciu o metodykę GIOŚ, w tym wykonanie zdjęć fitosocjologicznych płatów siedliska w stałych miejscach zarejestrowanych urządzeniem GPS (po 3 punkty badawcze w płatach objętych monitoringiem). Ze względu na dokładność GPS przyjmując powierzchnie kołiste o promieniu 11,3 m (400 m ²). Przy płatach mniejszych wykonać 1 lub 2 zdjęcia. Udział gatunków obcych, ekspansywnych,	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			krzewów i drzew rejestrować w skali Londo. W opisie uwzględnić obecność i pokrycie odnowienia naturalnego, ew. uszkodzenia runa. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	
1318 Nocek łydkowłosy (<i>Myotis dasycneme</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>G05.03 penetracja/uszkodzenie poniżej poziomu dna morskiego;</p> <p>G05.04 wandalizm;</p> <p>G05.07 niewłaściwie prowadzone działania ochronne lub ich brak;</p> <p>E06.02 odbudowa, remont budynków</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>H01 zanieczyszczenia wód powierzchniowych;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji</p>	<p>- Promowanie i edukacja społeczeństwa – rozpowszechnianie informacji o potencjalnych siedliskach rozrodczych i zimowiskach nietoperzy oraz o możliwościach prowadzenia remontów i ociepleń budynków i poddaszy, w przypadku występowania gatunków chronionych (przed rozpoczęciem ww. prac budowlanych należy wykluczyć lub potwierdzić obecność chronionych gatunków zwierząt - wskazane jest wykonanie opinii chiropterologicznej określającej warunki wykonywania robót. W przypadku obecności nietoperzy prace budowlane należy wykonać poza ich okresem rozrodczym lub zimowania).</p> <p>- Uzupelnienie inwentaryzacji terenowej w zakresie rozmieszczenia i stopnia wykorzystania przez nietoperze siedlisk rozrodczych, żerowiskowych i zimowiskowych, a także w zakresie przebiegu tras migracji dobowych i sezonowych. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p>	RDOŚ w Szczecinie
1324 Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>G05.07 niewłaściwie prowadzone działania ochronne lub ich brak;</p> <p>G05 inna ingerencja i zakłócenia spowodowane przez działalność człowieka;</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>H04 zanieczyszczenia powietrza, zanieczyszczenia przenoszone drogą powietrzną;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p>	<p>- Promowanie i edukacja społeczeństwa – rozpowszechnianie informacji o potencjalnych siedliskach rozrodczych i zimowiskach nietoperzy oraz o możliwościach prowadzenia remontów i ociepleń budynków i poddaszy, w przypadku występowania gatunków chronionych (przed</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	G05.04 wandalizm; E06.02 odbudowa, remont budynków	G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G05.07 niewłaściwie prowadzone działania ochronne lub ich brak	rozpoczęciem ww. prac budowlanych należy wykluczyć lub potwierdzić obecność chronionych gatunków zwierząt - wskazane jest wykonanie opinii chiropterologicznej określającej warunki wykonywania robót. W przypadku obecności nietoperzy prace budowlane należy wykonać poza ich okresem rozrodczym lub zimowania). - Uzupełnienie inwentaryzacji terenowej w zakresie rozmieszczenia i stopnia wykorzystania przez nietoperze siedlisk rozrodczych, żerowiskowych i zimowiskowych, a także w zakresie przebiegu tras migracji dobowych i sezonowych. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	
1337 Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)	X brak zagrożeń i nacisków.	X brak zagrożeń i nacisków.	- Uzupełnienie inwentaryzacji terenowej stanowisk bobra europejskiego. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	RDOŚ w Szczecinie
1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>)	X brak zagrożeń i nacisków.	Wszystkie stanowiska w obszarze: J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych; G01 sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji uprawiane w plenerze.	- Ograniczenie regulacji koryt rzecznych: Rzeka Odra – działanie ograniczyć do zabiegów niezbędnych z punktu widzenia zapewnienia drożności szlaków żeglugowych, spływu kry i eliminacji zagrożenia powodziowego. Dopływy Odry i mniejsze cieki – ograniczyć działania związane z regulacją koryt rzecznych do prac mających na celu utrzymanie drożności cieków i zapobieganie powodziom. Działanie nie dotyczy fragmentów brzegów rzek położonych w granicach terenów zainwestowanych lub przewidzianych do zainwestowania: - na podstawie decyzji o warunkach zabudowy wydanych do dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia; - na podstawie przepisów miejscowych	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właściwymi zarządami dróg publicznych, PZŁ, samorządami i ALP

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			<p>planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych do dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inwentaryzacja miejsc pozbywania się i składowania odpadów z gospodarstw domowych i innych oraz podjęcie działań zmierzających do ich uprzątnięcia. - Zabezpieczenie przed kolizjami z pojazdami: <ol style="list-style-type: none"> 1) inwentaryzacja miejsc możliwych kolizji wydry z pojazdami; 2) opracowanie projektów zabezpieczeń zapobiegających kolizjom (bariery, przejścia); 3) realizacja opracowanych projektów (instalacja zabezpieczeń lub budowa przejść. - Ograniczanie liczebności populacji introdukowanych gatunków antagonistycznych względem wydry (norka amerykańska, szop pracz, jenot) metodami zgodnymi z obowiązującymi regulacjami prawnymi (pułapki żywołowne, odstrzał). <p>Prowadzenie szczegółowego rejestru eliminowanych osobników ze wskazaniem lokalizacji oraz zastosowanych metod.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie akcji szkoleń, pokazów, rozdawania broszur informacyjnych, ulotek itp. mających na celu propagowanie wiedzy na temat celów i potrzeb ochrony przyrody, szczególnie w obrębie obszaru Natura 2000. - Sprawdzenie poprawności wykonania zabezpieczeń przed kolizjami i w razie 	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
			Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	istniejące	potencjalne		
			<p>konieczności ich naprawa. Ocena skuteczności zastosowanych zabezpieczeń.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprawdzenie poprawności wykonania i efektów realizacji działania nr 27 – okresowa kontrola liczebności populacji antagonistycznych względem wydry gatunków (norki amerykańskiej, szopa pracza i jenota). - Sprawdzenie poprawności wykonania i efektów realizacji działania nr 28 – organizowanie konkursów wśród lokalnej społeczności, mających na celu sprawdzenie wiedzy o przedmiotach ochrony w obszarze i potrzebie ich ochrony oraz upowszechnianie tej wiedzy. - Sprawdzenie poprawności wykonania i efektów realizacji działania nr 71 – sprawdzenie wpływu niezbędnych regulacji koryt rzecznych na populację wydry w obszarze (w ramach monitoringu stanu ochrony gatunku). 	
1352 Wilk (<i>Canis lupus</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze: G02.09 obserwowanie przyrody; F03.02.05 przypadkowe schwytanie.</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze: F03.02.03 chwytanie, trucie, kłusownictwo; J03.02.01 zmniejszenie migracji/bariery dla migracji; J03.02.03 zmniejszenie wymiany materiału genetycznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ustalenie właścicieli terenów otwartych w okolicy Czelina i Kłosowa oddzielających kompleks Lasów Mieszkowickich od lasów między Kłosowem a Kostrzynem, oraz podjęcie działań zmierzających do stworzenia zadrzewionych korytarzy ekologicznych w obrębie tych terenów. - Zebranie prób genetycznych (prób z odchodów) z lokalnej populacji wilka i stworzenie bazy dla oceny pochodzenia ewentualnych skłusowanych osobników. W pierwszej połowie obowiązywania PZO. 	RDOŚ w Szczecinie
1166 Traszka grzebieniasta (<i>Triturus</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze:	Wszystkie stanowiska w	- Uzupełnienie inwentaryzacji terenowej stanowisk traszki	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>cristatus</i>)	X brak zagrożeń i nacisków.	obszarze: J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszenie – ogólnie; A05.01 hodowla zwierząt; I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych	grzebieniastej. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	
1188 Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: X brak zagrożeń i nacisków	Wszystkie stanowiska w obszarze: J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie; J02.01 zasypywanie terenu melioracje i osuszenie – ogólnie; A05.01 hodowla zwierząt; I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych.	- Uzupełnienie inwentaryzacji terenowej stanowisk kumaka nizinnego. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	RDOŚ w Szczecinie
6144 Kiełb białopłetwy (<i>Gobio albipinnatus</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych.	Wszystkie stanowiska w obszarze: K03.04 drapieżnictwo; K03.05 antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi	- Wykonanie inwentaryzacji terenowej siedlisk kiełba białopłetwego, wykonanie odłowów, ocena stanu siedlisk i populacji. W pierwszej połowie obowiązywania PZO. - Monitoring zanieczyszczenia wód w siedliskach gatunków. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1130 Boleń (<i>Aspius aspius</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: F02.03 wędkarstwo	Wszystkie stanowiska w obszarze: J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; I02 obce gatunki inwazyjne K03.05 anatagonizm ze zwierzętami introdukowanymi; K03.04 drapieżnictwo; K03.01 konkurencja; H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych	- Wykonanie inwentaryzacji terenowej siedlisk bolenia, wykonanie odłowów, ocena stanu siedlisk i populacji. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.	RDOŚ w Szczecinie
1149 Koza (<i>Cobitis taenia</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych.	Wszystkie stanowiska w obszarze: J03.02.03 zmniejszenie wymiany materiału genetycznego; I02 obce gatunki inwazyjne; K03.05 anatagonizm ze zwierzętami introdukowanymi; K03.01 konkurencja	- Wykonanie inwentaryzacji terenowej siedlisk kozy, wykonanie odłowów, ocena stanu siedlisk i populacji. W pierwszej połowie obowiązywania PZO. - Monitoring zanieczyszczenia wód w siedliskach gatunków. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	RDOŚ w Szczecinie
1083 Jelonek rogacz (<i>Lucanus cervus</i>)	Wszystkie stanowiska w obszarze: B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; J02.03 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; B02.02 wycinka lasu;	Wszystkie stanowiska w obszarze: B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych	- Przy planowaniu i realizacji zabiegów hodowlanych w sąsiedztwie istniejących i potencjalnych drzew rozwojowych jelonka rogacza, pachnicy dębowej i kozioroga dębosza, uwzględnienie potrzeb tych gatunków (zachowanie odpowiedniej ekspozycji, utrzymanie w sąsiedztwie drzew z odpowiednimi mikro-siedliskami lub potencjalnie odpowiednich dla tych gatunków w przyszłości). - Wykonanie inwentaryzacji terenowej potencjalnych stanowisk jelonka rogacza ocena stanu siedlisk i populacji. W pierwszej połowie	Właściwy, miejscowy nadleśniczy

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.		obowiązania PZO.	
1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita (Osmoderma barnabita)</i>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;</p> <p>G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>J02.03 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;</p> <p>G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych.</p>	<p>- Przy planowaniu i realizacji zabiegów hodowlanych w sąsiedztwie istniejących i potencjalnych drzew rozwojowych jelonka rogacza, pachnicy dębowej i kozioroga dębosza, uwzględnienie potrzeb tych gatunków (zachowanie odpowiedniej ekspozycji, utrzymanie w sąsiedztwie drzew z odpowiednimi mikro-siedliskami lub potencjalnie odpowiednich dla tych gatunków w przyszłości).</p> <p>- Wykonanie inwentaryzacji terenowej potencjalnych stanowisk pachnicy dębowej ocena stanu siedlisk i populacji. W pierwszej połowie obowiązywania PZO.</p>	RDOŚ w Szczecinie
1088 Kozioróg dębosz (<i>Cerambyx cerdo</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B07 inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej;</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;</p> <p>G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>J02.03 antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;</p> <p>G05.06 chirurgia drzewna, ścinanie na potrzeby bezpieczeństwa, usuwanie drzew przydrożnych.</p>	<p>- Przy planowaniu i realizacji zabiegów hodowlanych w sąsiedztwie istniejących i potencjalnych drzew rozwojowych jelonka rogacza, pachnicy dębowej i kozioroga dębosza, uwzględnienie potrzeb tych gatunków (zachowanie odpowiedniej ekspozycji, utrzymanie w sąsiedztwie drzew z odpowiednimi mikro-siedliskami lub potencjalnie odpowiednich dla tych gatunków w przyszłości).</p>	RDOŚ w Szczecinie
4056 Zatoczek łamliwy (<i>Anisus vorticulus</i>)	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>H01 zanieczyszczenie wód powierzchniowych</p>	<p>Wszystkie stanowiska w obszarze:</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata</p>	<p>- Wykonanie inwentaryzacji terenowej potencjalnych stanowisk zatoczka łamliwego, ocena stanu siedlisk i populacji. W pierwszej połowie</p>	RDOŚ w Szczecinie

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
		określonych cech siedliska	obowiązywania PZO. - Monitoring zanieczyszczenia wód w siedliskach gatunków. Dwukrotnie w okresie obowiązywania PZO, z trzyletnim odstępem między badaniami.	

Źródło: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolna Odra z późn. zm. (PLH320037)

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Odry

Działalność tego obszaru reguluje dyrektywa ptasia. Ostoja obejmuje dolinę Odry, pomiędzy Kostrzynem, a Zalewem Szczecińskim, wraz z Jeziolem Dąbie. Rozciąga się na długości około 150 km. Wody śródlądowe (stojące i płynące) zajmują 14% obszaru, torfowiska, bagna, siedliska łąkowe i zaroślowe i roślinność przybrzeżna - 35%, a siedliska leśne 31 %. Obszar jest wykorzystywany rolniczo, a także podlega działaniom z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Plan zadań ochronnych obszaru reguluje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r (Dz. Urz. Woj. 2014.1934 z późn. zm.).

Tabela 35. Plan zadań ochronnych Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A021 Bąk (<i>Botaurus stellaris</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; F03.01 polowanie; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	- Utrzymać odpowiednią strukturę siedlisk lęgowych gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze, zwłaszcza rozległych płatów trzcinowisk zalanych płytką wodą. - Kontrola populacji lęgowej - liczenia terytorialnych samców IV-VI, 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji lęgowej - liczenia terytorialnych samców IV-VI; 3 kontrole co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ w Szczecinie, właściciele gruntów, organizacje pozarządowe.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	występujące nieregularnie.			
A027 Czapla biała (<i>Egretta alba</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F03.01 Polowanie Spadek	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	- Kontrola populacji V,VI, 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych w przypadku stwierdzenia lęgów. - Monitoring stanu populacji V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych w przypadku stwierdzenia lęgów z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ w Szczecinie, organizacje pozarządowe.
A030 Bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>)	D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.03 pojazdy zmotoryzowane; H06.01.01 zanieczyszczenia hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; A02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; B01 zalesianie terenów otwartych; E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy.	B02.02 wycinka lasu; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	- W hodowli lasu dążyć do tworzenia mozaiki różnowiekowych i różnogatunkowych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - W miarę możliwości wzmożenie patroli przez służby leśne mające na celu ograniczenie nielegalnych przejazdów motocrossowych. - Kontrola populacji lęgowej V,VII; co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wszystkie nowo stwierdzone stanowiska objąć ochroną strefową (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt).Ochronę strefową należy utrzymać przez minimum 3 lata dla A073 i A074 oraz 5 lat dla pozostałych gatunków, mimo ewentualnego opuszczenia gniazda przez ptaka. - Monitoring stanu populacji lęgowej V,VII; co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właścicielem gruntów, RDLP Szczecin, właściwy miejscowo nadleśniczy, RDOŚ w Szczecinie, LP, organizacje pozarządowe
A038 Łabędź krzykliwy (<i>Cygnus</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne;	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków	- Kontrola populacji lęgowej i migrującej A038 Łabędź krzykliwy V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
cyngus)	K03.04 drapieżnictwo; F03.01 polowanie; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.	ochronnych (w przypadku wykrycia łęgów; III, XI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łęgowej i migrującej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych (w przypadku wykrycia łęgów) z jednoczesną oceną stanu siedlisk; III, XI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk zerowiskowych.	
A068 Bielaczek (<i>Mergus albellus</i>)	F03.01 polowanie; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak.	J.02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych, J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji, C03.03 produkcja energii wiatrowej.	- Kontrola populacji zimującej XI, I; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A072 Trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>)	G01.03 pojazdy zmotoryzowane; H06.01.01 zanieczyszczenia hałasem ze źródeł punktowych lub	B02.02 wycinka lasu; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;	- W hodowli lasu dążyć do tworzenia mozaiki różnowiekowych i różnogatunkowych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - W miarę możliwości wzmożenie patroli przez służby leśne mające na celu ograniczenie nielegalnych przejazdów motocrossowych. - Kontrola populacji łęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w	RDLP Szczecin, właściwy miejscowo nadleśniczy, RDOŚ w Szczecinie, RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	występujące nieregularnie.	B01 zalesianie terenów otwartych; A02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; C03.03 produkcja energii wiatrowej; E01.04 inne typy zabudowy. Spadek	ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Podjęć monitoring gatunku – inwentaryzacja rewirów(stanowisk) obejmująca min.50% obszaru OSO co 3 lata. - Monitoring stanu populacji lęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	
A073 Kania czarna (<i>Milvus migrans</i>)	D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.03 pojazdy zmotoryzowane; H06.01.01 zanieczyszczenia hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie.	C03.03 produkcja energii wiatrowej; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; B02.02 wycinka lasu; B.02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; A02.01 intensyfikacja rolnictwa; A.02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; B01 zalesianie terenów otwartych; E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie	- W hodowli lasu dążyć do tworzenia mozaiki różnowiekowych i różnogatunkowych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - W miarę możliwości wzmożenie patroli przez służby leśne mające na celu ograniczenie nielegalnych przejazdów motocrossowych. - W krajobrazie otwartym odstąpić od wycinki drzew i krzewów oraz łożowisk (szczególnie, nie wskazana jest wycinka w okresie od kwietnia do sierpnia), za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. - Kontrola populacji lęgowej V,VI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wszystkie nowo stwierdzone stanowiska objąć ochroną strefową (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt). Ochronę strefową należy utrzymać przez minimum 3 lata dla A073 i A074 oraz 5 lat dla pozostałych gatunków, mimo ewentualnego opuszczenia gniazda przez ptaka. - Monitoring stanu populacji lęgowej V,VI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właścicielem gruntów, RDLP Szczecin, właściwy miejscowo nadleśniczy, RDOŚ w Szczecinie, właściwe miejscowo gminy, właściwe miejscowo starostwa, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A074 Kania ruda (<i>Milvus milvus</i>)	D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;	C03.03 produkcja energii wiatrowej; G.05.11 śmierć lub uraz w	- W hodowli lasu dążyć do tworzenia mozaiki różnowiekowych i różnogatunkowych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - W miarę możliwości wzmożenie patroli przez służby leśne mające na	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właścicielem gruntów,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.03 pojazdy zmotoryzowane; H06.01.01 zanieczyszczenia hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie.	wyniku kolizji; A02.01 intensyfikacja rolnictwa; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; B02.02 wycinka lasu; B.02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; A02.01 intensyfikacja rolnictwa; A.02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; B01 zalesianie terenów otwartych E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy.	celu ograniczenie nielegalnych przejazdów motocrossowych. - W krajobrazie otwartym odstąpić od wycinki drzew i krzewów oraz łożowisk (szczególnie, nie wskazana jest wycinka w okresie od kwietnia do sierpnia), za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. - Kontrola populacji łęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wszystkie nowo stwierdzone stanowiska objąć ochroną strefową (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt).Ochronę strefową należy utrzymać przez minimum 3 lata dla A073 i A074 oraz 5 lat dla pozostałych gatunków, mimo ewentualnego opuszczenia gniazda przez ptaka. - Monitoring stanu populacji łęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDLP Szczecin, właściwy miejscowo nadleśniczy, RDOŚ w Szczecinie, właściwe miejscowo gminy, właściwe miejscowo starostwa, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A075 Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.03 pojazdy zmotoryzowane; H06.01.01 zanieczyszczenia hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie	C03.03 produkcja energii wiatrowej; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; E01.04 inne typy zabudowy; A02.01 intensyfikacja rolnictwa; J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; B02.02 wycinka lasu; B.02.04 usuwanie martwych i umierających drzew.	- W hodowli lasu dążyć do tworzenia mozaiki różnowiekowych i różnogatunkowych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - W miarę możliwości wzmoczenie patroli przez służby leśne mające na celu ograniczenie nielegalnych przejazdów motocrossowych. - W krajobrazie otwartym odstąpić od wycinki drzew i krzewów oraz łożowisk (szczególnie, nie wskazana jest wycinka w okresie od kwietnia do sierpnia), za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. - Kontrola populacji łęgowej II,V; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wszystkie nowo stwierdzone stanowiska objąć ochroną strefową (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt).Ochronę strefową należy utrzymać przez minimum 3 lata dla A073 i A074 oraz 5 lat dla pozostałych gatunków, mimo ewentualnego opuszczenia gniazda przez ptaka. - Monitoring stanu populacji łęgowej II,V; 2 kontrole, co najmniej	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właścicielem gruntów, RDLP Szczecin, właściwy miejscowo nadleśniczy, RDOŚ w Szczecinie, właściwe miejscowo gminy, właściwe miejscowo starostwa, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	
A081 Błotniak stawowy (<i>Circus aeruginosus</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; F03.01 polowanie.	A02.01 intensyfikacja rolnictwa; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; A.02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; B01 zalesianie terenów otwartych; E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji, C03.03 produkcja energii wiatrowej.	- Kontrola populacji lęgowej V,VII; 4 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji lęgowej V,VII; 4 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A084 Błotniak łąkowy (<i>Circus pygargus</i>)	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A094 Rybotów (<i>Pandion haliaetus</i>)	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A103 Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	U nieznanne zagrożenie lub nacisk	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A119 Kropiatka (<i>Porzana porzana</i>)	A03.03 zaniechanie/brak koszenia; G05.07 niewłaściwe realizowane działania ochronne lub ich brak; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo.	J.02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	- Promować wdrażanie działań w ramach programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości oraz w ramach programów, których celem jest utrzymanie i poprawa jakości siedliska przedmiotu ochrony, poprzez organizowanie warsztatów i szkoleń z zakresu zasad i potrzeb ochrony gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze z doradcami rolnośrodowiskowymi i ekspertami przyrodniczymi, przynajmniej 1 raz/3 lata. - Kontrola populacji lęgowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wdrożyć realizację monitoringu gatunku w oparciu o cenzusy na powierzchniach próbnych, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku (GIOŚ).	ARiMR, WODR, RDOŚ w Szczecinie, właściciele gruntów, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe, RDLP Szczecin

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			- Monitoring stanu populacji łąkowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	
A120 Zielonka (<i>Porzana parva</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo.	J.02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; A02.01 intensyfikacja rolnictwa	- Kontrola populacji łąkowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wdrożyć realizację monitoringu gatunku w oparciu o cenzusy na powierzchniach próbnych, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku (GIOŚ). - Monitoring stanu populacji łąkowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A122 Derkacz (<i>Crex crex</i>)	A04.01 intensywny wypas; A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 zaniechanie/brak koszenia; I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo.	A.02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; B01 zalesianie terenów otwartych; B01 zalesianie terenów otwartych; E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy.	- Promować wdrażanie działań w ramach programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości oraz w ramach programów, których celem jest utrzymanie i poprawa jakości siedliska przedmiotu ochrony, poprzez organizowanie warsztatów i szkoleń z zakresu zasad i potrzeb ochrony gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze z doradcami rolnośrodowiskowymi i ekspertami przyrodniczymi, przynajmniej 1 raz/3 lata. - Kontrola populacji łąkowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łąkowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	ARIMR, WODR, RDOŚ w Szczecinie, właściciele gruntów, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A127 Żuraw (<i>Grus grus</i>)	F03.01 polowanie;.	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 wyschnięcie	- Kontrola populacji łąkowej IV-VI; 8 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łąkowej IV-VI; 8 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe.
A130 Ostrygojad (<i>Haematopus ostralegus</i>)	U nieznanne zagrożenie lub nacisk	U nieznanne zagrożenie lub nacisk	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A142 Czajka (<i>Vanellus vanellus</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; G05.07 niewłaściwie	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii	- Kontrola populacji łąkowej IV,V;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Promować wdrażanie działań w ramach programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości oraz w ramach programów, których celem jest utrzymanie i poprawa jakości siedlisk przedmiotów ochrony, poprzez organizowanie warsztatów i szkoleń dla rolników, z zakresu	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	realizowane działania ochronne lub ich brak; A03.03 zaniechanie/brak koszenia K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji	zasad i potrzeb ochrony gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze z doradcami rolnośrodowiskowymi i ekspertami przyrodniczymi, przynajmniej 1 raz/3 lata.	
A151 Batalion (<i>Philomachus pugnax</i>)	U nieznanne zagrożenie lub nacisk	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A166 Brodziec leśny <i>Tringa glareola</i>	U nieznanne zagrożenie lub nacisk	U nieznanne zagrożenie lub nacisk	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A176 Mewa czarnogłowa (<i>Larus melanocephalus</i>)	K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie.	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	- Kontrola populacji lęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji lęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A177 Mewa mała (<i>Larus minutus</i>)	K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie.	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	- Kontrola populacji migrującej VI-VIII, 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji migrującej VI-VIII, 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A193 Rybitwa rzeczna (<i>Sterna hirundo</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; G05.04 wandalizm;	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata	- Ograniczenie naturalnej sukcesji na wyspach w żwirowniach poprzez usuwanie krzewów i podrostów drzew. - Kontrola populacji lęgowej IV-VI; 8 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właścicielami gruntów, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	określonych cech siedliska.	- Monitoring stanu populacji lęgowej IV-VI; 8 kontroli, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	
A195 Rybitwa białoczelna (<i>Sterna albifrons</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; G05.04 wandalizm; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	- Ograniczenie naturalnej sukcesji na wyspach w żwirowniach poprzez usuwanie krzewów i podrostów drzew. - Kontrola populacji lęgowej IV-VI; 8 kontroli, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji lęgowej IV-VI; 8 kontroli, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właścicielami gruntów, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A197 Rybitwa czarna (<i>Chlidonias niger</i>)	I01 obce gatunki inwazyjne; K03.04 drapieżnictwo; G05.04 wandalizm; K01.02 zamulenie; I01 obce gatunki inwazyjne; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	- Utrzymać charakter głównych kanałów i rzek w stanie zbliżonym do aktualnego zapewniającym istnienie zróżnicowania budowy koryta i brzegu zapewniającego zróżnicowanie siedlisk i biotopów. Prowadzone działania nie mogą przyczynić się do występowania podtopień zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia. - Kontrola populacji lęgowej IV-VI; 8 kontroli, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Budowa i instalacja 150 platform gniazdowych. Utrzymywanie ich w sezonie lęgowym. - Monitoring stanu populacji lęgowej IV-VI; 8 kontroli, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ w Szczecinie, właściciele gruntów, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A215 Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.03 pojazdy	C03.03 produkcja energii wiatrowej; G.05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; B02.02 wycinka lasu; B.02.04 usuwanie martwych i	- Poprawić warunki gniazdowania puchacza poprzez wykonanie i utrzymywanie przez cały okres realizacji sztucznych gniazd - do 9 szt. - W hodowli lasu dążyć do tworzenia mozaiki różnowiekowych i różnogatunkowych drzewostanów zgodnych z siedliskiem. - W miarę możliwości wzmożenie patroli przez służby leśne mające na celu ograniczenie nielegalnych przejazdów motocrossowych.	RDOŚ w Szczecinie w porozumieniu z właściwym miejscowo nadleśniczym lub właścicielem gruntów, RDLP Szczecin, właściwy miejscowo nadleśniczy, właściwe miejscowo gminy, właściwe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	zmotoryzowane; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F03.01 polowanie; G01.01.01 motorowe sporty wodne; F06 Inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej	umierających drzew; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03.07 inne formy międzygatunkowej konkurencji wśród zwierząt; G05.07 niewłaściwie przeprowadzane działania ochronne lub ich brak; A02.03 usuwanie trawy pod grunty orne; B01 zalesianie terenów otwartych; B01 zalesianie terenów otwartych; E01.03 zabudowa rozproszona; E01.04 inne typy zabudowy.	- W krajobrazie otwartym odstąpić od wycinki drzew i krzewów oraz łożowisk (szczególnie, nie wskazana jest wycinka w okresie od kwietnia do sierpnia), za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. - Kontrola populacji łęgowej II,VI; 2 kontrole co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wszystkie nowo stwierdzone stanowiska objąć ochroną strefową (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt). Ochronę strefową należy utrzymać przez minimum 3 lata dla A073 i A074 oraz 5 lat dla pozostałych gatunków, mimo ewentualnego opuszczenia gniazda przez ptaka. - Monitoring stanu populacji łęgowej II,VI; 2 kontrole co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	miejscowo starostwa, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A222 Uszatka błotna (<i>Asio flammeus</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A229 Zimorodek (<i>Alcedo atthis</i>)	X brak zagrożeń i nacisków.	J02.10 gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; G05.04 wandalizm	- Zachować wszystkie aktualne zadrzewienia i łożowska przy ciekach naturalnych i sztucznych, za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. W sytuacjach gdy nie jest możliwe inne rozwiązanie nie powinno się przy tym blokować niezbędnych zadań wynikających z nadrzędnego interesu publicznego jakim jest ochrona przeciwpowodziowa oraz sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu życia i mienia. - Utrzymać charakter głównych kanałów i rzek w stanie zbliżonym do aktualnego zapewniającym istnienie różnicowania budowy koryta i brzegu zapewniającego zróżnicowanie siedlisk i biotopów. Prowadzone działania nie mogą przyczynić się do występowania podtopień zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mienia. - Kontrola populacji łęgowej V,VI; co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łęgowej V,VI; co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RZGW, ZZMiUW w Szczecinie, właściciele gruntów, RDOŚ w Szczecinie, właściciele gruntów, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A272 Podróżniczek	K03.04 drapieżnictwo;	J02.10 gospodarka	- Zachować wszystkie aktualne zadrzewienia i łożowska przy ciekach	RZGW, ZZMiUW w Szczecinie,

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>(Luscinia svecica)</i>	I01 obce gatunki inwazyjne; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnienia; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	naturalnych i sztucznych, za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. W sytuacjach gdy nie jest możliwe inne rozwiązanie nie powinno się przy tym blokować niezbędnych zadań wynikających z nadrzędnego interesu publicznego jakim jest ochrona przeciwpowodziowa oraz sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu życia i mienia. - Utrzymać śródłukowe i śródpolne zadrzewienia i zakrzaczenia, za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. - Kontrola populacji łęgowej V,VI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łęgowej V,VI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	właściciele gruntów, RDOŚ w Szczecinie, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A292 Brzęczka (<i>Locustella luscinioides</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A294 Wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>)	J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja); A03.03 zaniechanie/brak koszenia.	- Kontrola populacji łęgowej V,VI; co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Promować wdrażanie działań w ramach programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości oraz w ramach programów, których celem jest utrzymanie i poprawa jakości siedlisk przedmiotów ochrony, poprzez organizowanie warsztatów i szkoleń dla rolników, z zakresu zasad i potrzeb ochrony gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze z doradcami rolnośrodowiskowymi i ekspertami przyrodniczymi, przynajmniej 1 raz/3 lata. - Podjęcie działań zmierzających do odtwarzania i utrzymania siedlisk łąkowych i pastwiskowych na wybranych obszarach Międzyodrza. - Monitoring stanu populacji łęgowej V,VI; co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	ARiMR, RDOŚ w Szczecinie, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A307 Jarzębatka (<i>Sylvia nisoria</i>)	X brak zagrożeń i nacisków.	A02.01 intensyfikacja rolnictwa; J02.10 gospodarka roślinnością wodną i przybrzeżną na potrzeby odwodnień; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	- Zachować wszystkie aktualne zadrzewienia i łożyska przy ciekach naturalnych i sztucznych, za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych. W sytuacjach gdy nie jest możliwe inne rozwiązanie nie powinno się przy tym blokować niezbędnych zadań wynikających z nadrzędnego interesu publicznego jakim jest ochrona przeciwpowodziowa oraz sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu życia i mienia. - Utrzymać śródłukowe i śródpolne zadrzewienia i zakrzaczenia, za wyjątkiem usuwania gatunków obcych ekspansywnych.	RZGW, ZZMiUW w Szczecinie, właściciele gruntów, RDOŚ w Szczecinie, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
			- Kontrola populacji łęgowej V,VI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łęgowej V,VI; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	
A323 Wąsatka (<i>Panurus biarmicus</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A036 Łabędź niemy (<i>Cygnus olor</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.	- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji łęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk żerowiskowych.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A039 Gęś zbożowa (<i>Anser fabalis</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;	- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk żerowiskowych.	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.</p>		
A041 Gęś białoczelna (<i>Anser albifrons</i>)	<p>F03.01 polowanie;</p> <p>K03.04 drapieżnictwo;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk żerowiskowych.</p>	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)</p>			
A043 Gęgawa (<i>Anser anser</i>)	<p>F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji lęgowej V,VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk żerowiskowych.</p>	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A050 Świstun (<i>Anas penelope</i>)	<p>F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej</p>	RDOŚ Szczecin, LP, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.</p>	<p>dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.</p>	
A051 Krakwa (<i>Anas strepera</i>)	<p>F03.01 polowanie;</p> <p>K03.04 drapieżnictwo;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring stanu populacji lęgowej V, VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.</p>	<p>RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe</p>

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja)			
A053 Krzyżówka (<i>Anas platyrhynchos</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji	- Kontrola populacji zimującej kontrola pierzowisk XI, I; III; 3 kontrole co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Kontrola pierzowisk VII, co najmniej dwukrotnie w czasie obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A059 Głowienka (<i>Aythya ferina</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo;	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków	- Kontrola populacji zimującej, XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych; kontrola pierzowisk; VII, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy połowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>F02 rybołówstwo i zbieranie i zasobów wodnych</p>	<p>wodnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.</p>	<p>ochronnych.</p> <p>- Monitoring stanu populacji łęgowej V, VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Monitoring stanu populacji zimującej, XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk; kontrola pierzowisk VII, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.</p>	
A061 Czernica (<i>Aythya fuligula</i>)	<p>F03.01 polowanie;</p> <p>K03.04 drapieżnictwo;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych, kontrola pierzowisk; VII, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring stanu populacji łęgowej V, VII; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk; kontrola pierzowisk VII, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.</p>	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>			
A070 Nurogęś (<i>Mergus merganser</i>)	<p>F03.01 polowanie;</p> <p>K03.04 drapieżnictwo;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.</p> <p>- Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.</p>	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A125 Łyska (<i>Fulica atra</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji	- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
A391 Kormoran (<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>)	F03.01 polowanie; K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.	- Kontrola populacji lęgowej V,VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Monitoring stanu populacji migrującej VII, IX, XI;3kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk. Monitoring stanu populacji zimującej I, III; 2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w czasie obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
	<p>zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p>			
A054 Rożeniec (<i>Anas acuta</i>)	<p>F03.01 polowanie;</p> <p>K03.04 drapieżnictwo;</p> <p>I01 obce gatunki inwazyjne;</p> <p>D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji;</p> <p>G01.01.01 motorowe sporty wodne;</p> <p>H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie;</p> <p>F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej;</p> <p>G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak;</p> <p>K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja).</p>	<p>J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych;</p> <p>J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska;</p> <p>C03.03 produkcja energii wiatrowej;</p> <p>G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.</p>	<p>- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.</p>	<p>RDOŚ Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe</p>
A062 Ogorzałka	F03.01 polowanie;	J02 spowodowane przez	- Kontrola populacji zimującej XI, I; III; 3 kontrole, co najmniej	RDOŚ Szczecin, placówki

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>(Aythya marila)</i>	D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji; G01.01.01 motorowe sporty wodne; H06.01.01 zanieczyszczenie hałasem ze źródeł punktowych lub występujące nieregularnie; F06 inne formy polowania, łowienia ryb i kolekcjonowania nie wymienione powyżej; G05.07 niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak..	człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji	dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych.	naukowe, organizacje pozarządowe
A048 Ohar (<i>Tadorna tadorna</i>)	K03.04 drapieżnictwo; I01 obce gatunki inwazyjne; D02.01.01 napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji.	J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; C03.03 produkcja energii wiatrowej; G05.11 śmierć lub uraz w wyniku kolizji	- Promować wdrażanie działań w ramach programów wsparcia z tytułu obniżenia dochodowości oraz w ramach programów, których celem jest utrzymanie i poprawa jakości siedliska przedmiotu ochrony, poprzez organizowanie warsztatów i szkoleń z zakresu zasad i potrzeb ochrony gatunków będących przedmiotem ochrony w obszarze z doradcami rolnośrodowiskowymi i ekspertami przyrodniczymi, przynajmniej 1 raz/3 lata. - Kontrola populacji lęgowej IV-VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu trwania planu zadań ochronnych. - Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku. - Monitoring stanu populacji lęgowej IV-VI;2 kontrole, co najmniej dwukrotnie w ciągu obowiązywania planu zadań ochronnych z jednoczesną oceną stanu siedlisk.	ARiMR, WODR, RDOŚ w Szczecinie, właściciele gruntów, placówki naukowe, organizacje pozarządowe, RDLP Szczecin
A052 Cyraneczka (<i>Anas crecca</i>)	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	U nieznanne zagrożenie lub nacisk.	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Przedmiot ochrony	Zagrożenie		Działania ochronne	
	istniejące	potencjalne	Działania ochronne	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
A067 Gągoł (<i>Bucephala clangula</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk.	U nieznane zagrożenie lub nacisk.	- Wdrożyć realizację monitoringu gatunku, zgodnie z metodyką monitoringu gatunku.	RDLP Szczecin, placówki naukowe, organizacje pozarządowe
Wszystkie przedmioty ochrony	-	-	Prowadzenie cyklicznych badań i analiz w zakresie zgodności sposobu użytkowania gruntów z ewidencją, ze szczególnym naciskiem na utrzymanie we właściwym stanie gruntów oznaczonych w ewidencji jako nieużytki, łąki i pastwiska oraz grunty orne (N, Ł, Ps, R). Co najmniej dwukrotnie w czasie obowiązywania planów zadań ochronnych.	RDOŚ

Źródło: Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry z późn. zm. (PLB320003)

KORYTARZ EKOLOGICZNY

Rzez teren Miasta przebiegają korytarze ekologiczne ogólnokrajowe: korytarz rzeki Warty i rzeki Odry oraz korytarz lokalny rzeki Postomii. W związku z położeniem korytarzy ekologicznych głównymi zagrożeniami jakie mogą zaistnieć dla funkcjonowania ich poszczególnych odcinków są zagrożenia wynikające z lokalizacji dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych. Taka sytuacja prowadzi do występowania kolizji pomiędzy drogą a korytarzem, przez co podczas wzmożonego ruchu pojazdów może prowadzić do zaistnienia niebezpiecznych sytuacji. W związku z tym istotnym jest aby przy drogach znajdowały się znaki informujące, o tym że możliwe jest pojawienie się zwierząt na drodze oraz że należy zachować szczególną ostrożność szczególnie w okresach migracji zwierząt.

Minimalizacja oddziaływania bariery psychofizycznej w zasięgu korytarzy migracyjnych polega na następujących działaniach o charakterze osłonowym:

- budowanie osłon (ekranów) antyolśnieniowych – chronią zwierzęta przed oślepieniem przez przejeżdżające pojazdy; osłony powinny być lokowane przede wszystkim na powierzchni i w otoczeniu przejść dla zwierząt;
- budowanie ekranów akustycznych – ograniczają poziom hałasu obszarach sąsiadujących z drogą; powinny być stosowane w przypadku stwierdzenia oddziaływania o charakterze znaczącym na konkretne gatunki zwierząt;
- wprowadzanie osłonowych i izolacyjnych nasadzeń roślinności – ograniczają poziom hałasu i emisji chemicznych w obszarach sąsiadujących z drogą.

Źródło: <http://korytarze.pl/>

Ponadto do zagrożeń o podobnej randze jak wskazane powyżej należą zagrożenia związane z presją inwestycja na tereny korytarzy ekologicznych, w tym. zabudowa mieszkaniowa, usługowa oraz inwestycje narciarskie.

Do negatywnych form oddziaływania na łączność ekologiczną rozwoju zabudowy kubaturowej należy: tworzenie barier ekologicznych oraz zniszczenia i degradacja siedlisk.

Usuwanie roślinności, niszczenie gleb, budowa budynków i towarzyszących im obiektów oraz instalacji, wpływa na powstanie obszarów o warunków niekorzystnych dla bytowania i przemieszczenia się zwierząt. Obszary zabudowane charakteryzują się występowaniem sieci komunikacyjnych, terenów rolniczych i przemysłowych stanowiących bariery ekologiczne i wpływających na fragmentacje przestrzeni przyrodniczej. Uniemożliwiają one przemieszczanie się wielu gatunków zwierząt, powodując izolację populacji i obszarów cennych przyrodnicze. Ponadto zabudowania odstrasza zwierzęta i są źródłem degradacji otaczających siedlisk – brak odpowiednich warunków osłonowych, emisja nadmiernego hałasu i sztucznego światła, zwiększone zanieczyszczenie, promieniowanie cieplne, co wpływa szkodliwie na całe ekosystemy zmieniając je i pogarszając warunki bytowania.

Inwestycje narciarskie wymagają dostępności ogromnej powierzchni, co wpływa na degradację terenu oraz zniszczenia obszarów leśnych. Obszary bezleśne mają znaczący wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, gdyż utrudniają dyspersję i ekspansję zwierząt.

Działania minimalizujące ww. zagrożenia to przede wszystkich zalesianie terenów w obrębie korytarzy, w postaci tworzenia płatów zadrzewień i powierzchni leśnych rozmieszczonych gęsto uzupełnianych cennymi terenami otwartymi, a także prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnych mających na celu podniesienie poziomu wiedzy przyrodniczej.

Ponadto utrzymanie korytarzy i właściwe gospodarowanie w ich obrębie może mieć istotne znaczenie dla ochrony siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000, dlatego w planowaniu przestrzennym należy wziąć je pod uwagę. Zachowanie drożności i ciągłości korytarzy jest kluczowe dla zachowania spójności sieci.

Źródło: <http://poznajnature.pl/>

Zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji inwestycji na terenie Miasta nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków. Uciążliwości mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań, jednakże podczas ich trwania zostaną zapewniono odpowiednie działania ochronne, a prowadzone prace będą zgodne z przepisami dotyczącymi ochrony przyrody. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

W przypadku zaistnienia takiej konieczności, podjęte zostaną działania mające na celu kompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań, prowadzące do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowa schronień dla ptaków). W przypadku planowania inwestycji na obszarze Miasta, gdzie znajdują się obszary chronione uwzględnione zostało ewentualne ryzyko ich oddziaływania. Jednakże ich realizacja poprzedzona będzie uzyskaniem stosownych pozwoleń i decyzji środowiskowych, co ma na celu zminimalizowanie wystąpienia negatywnych skutków.

Wobec powyższego nie stwierdza się wystąpienia podczas realizacji zadań istotnych problemów oddziałujących na występujące na tym terenie formy ochrony przyrody. W efekcie zapisy Programu zapewniają ochronę tutejszym siedliskom i gatunkom flory i fauny, pozwalają na ich zachowanie, a nawet wzbogacenie, tym samym przyczyniając się do spełniania założeń wyznaczonych w odpowiednich aktach dla obszarów cennych przyrodniczo, stanowiąc ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków.

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji zadania z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie Miasta oraz zachowanie i wzbogacenie walorów obszarów chronionych. W związku z tym, realizacji Programu nie będzie prowadzić do pogorszenia elementów środowiska oraz wpływać negatywnie na obszary wyznaczone w ustawie o ochronie przyrody.

- Oddziaływanie planowanych inwestycji na Park Narodowy
Analiza nie wykazała zachwiania stanu ekosystemów i występujących na tym terenie gatunków. Ponadto nie wywiera niekorzystnego wpływu na przestrzeń krajobrazową i korytarze migracji. Wobec powyższego inwestycje nie będą miały negatywnego wpływu na obszar Parku Narodowego.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na terenie Parku Krajobrazowego
Analiza nie wykazała negatywnego oddziaływania zadań na występujące tutaj gatunki fauny i flory, a także na przestrzeń krajobrazową i korytarze migracji.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na Obszar Natura 2000
Wstępna analiza nie wykazała negatywnego oddziaływania zadań na występujące tutaj gatunki roślin i zwierząt oraz typy siedlisk, które są przedmiotem ochrony na tych obszarach. Realizacja zaplanowanych w POŚ działań nie wpłynie na naruszenie integralności i spójności tych obszarów.
- Oddziaływania planowanych inwestycji na pomniki przyrody
Negatywne oddziaływanie na pomniki nie powinno wystąpić w wyniku realizacji zaplanowanych inwestycji.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • atrakcyjne położenie, • bogactwo walorów naturalnych, • występowanie form ochrony przyrody, • duży potencjał przyrodniczy, • bliskość cieków wodnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niechęć do stosowania przepisów ochrony środowiska i przyrody przez część społeczeństwa i podmioty gospodarcze, • podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia Środowiska.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, • regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości środowiska, • wzrastające zainteresowanie zdrowym stylem życia wśród mieszkańców, • wzrost świadomości społeczeństwa na temat istoty ochrony środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> • dewastacja środowiska, • wciąż zbyt niska świadomość ekologiczna mieszkańców, • niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Miast Kostrzyn nad Odrą występuje specjalna strefa ekonomiczna, gdzie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których potencjalnie istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia awarii. Jednakże Zakłady te nie są zaklasyfikowane do grupy zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie w powiecie gorzowskim oraz dla Miasta Kostrzyn nad Odrą stanowić może transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym, kolejowym i wodnym. Obecność na tym terenie ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Miasta, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

INNE ZAGROŻENIA

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie Miasta, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie,

epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Z informacji uzyskanych z Urzędy Miasta wynika, że na terenie Kostrzyna nad Odrą w ostatnich latach nie wystąpiły problemy związane z poważnymi awariami.

PODSUMOWANIE ANALIZA SWOT

Tabela 37. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • brak zakładów przemysłowych zaliczanych do zakładów o zwiększonym ryzyku wyępienia awarii. • brak poważnych awarii przemysłowych w ostatnich latach. 	<ul style="list-style-type: none"> • transport drogowy ładunków niebezpiecznych. • zagrożenie powodziowe
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie pożarowe, • nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne), • powstanie zakładu o zwiększonym ryzyku wyępienia awarii

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

RACJONALIZACJA UŻYTKOWANIA WODY DO CELÓW PRODUKCYJNYCH I KONSUMPCYJNYCH

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Miasta, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez jednostki komunalne, gospodarujące gminną infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS w Mieście Kostrzyn nad Odrą zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2018 r. wynosiło 33,8 m³.

Funkcjonujące na terenie powiatu gorzowskiego i Miasta Kostrzyn nad Odrą zakłady przemysłowe korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię, powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znaczenie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców miasta. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane

w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Miasta. Dotychczasowe doświadczenia (zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii”), wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spluczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody”.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE ENERGII

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy miasta. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i cieplnej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,
- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania,

świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych

urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania. Ponadto istotne jest prowadzenie prac termomodernizacyjnych w istniejących budynkach użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Działania przyczyniając się do wzrostu efektywności budynków, ograniczając straty ciepła i zużycie energii w obiektach. Ponadto ma to również wpływ na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery, przyczyniając się do poprawy środowiska i zdrowia mieszkańców danego obszaru.

ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego-koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki”.

Źródło: Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych
Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą. Motywację do podjęcia działań w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające

materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

3.4 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska. W niniejszym rozdziale przedstawiono zagadnienia w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz działań edukacyjnych, natomiast pozostałe zagadnienia horyzontalne tj. nadzwyczajne zagrożenia środowiska i monitoring środowiska zostały przedstawione w pozostałych rozdziałach dokumentu.

3.4.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W ostatnich latach odnotowuje się tego rodzaju zjawiska, np. huragany, trąby powietrzne, deszcze nawalne, susze itp. Obszary zurbanizowane ze względu na

zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. Również obszary wiejskie, na których brak centralnych systemów ciepłowniczych, gdzie dominuje ogrzewanie indywidualne z kotłowni przydomowych, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Zachodnia granica województwa lubuskiego pokrywa się z odcinkami dwóch rzek – Odry i Nysy Łużyckiej, a przez województwo przepływa kilka innych większych polskich rzek (Warta, Bóbr, Noteć). Województwo charakteryzuje się relatywnie dużymi i bogatymi zasobami kapitału przyrodniczego. Wskaźnik lesistości znacznie przekracza średnią krajową. Jednym z atutów województwa lubuskiego są dogodne warunki do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności przy wykorzystaniu energii wiatrowej, biomasy oraz energetyki wodnej. Rozwój województwa lubuskiego, zależeć będzie w znaczącym stopniu od rozbudowy potencjałów miast wraz z ich aglomeracjami oraz ośrodków miejskich. Ogólny stan jakości wód w rzekach jest zły. Istnieje duża dysproporcja między miastem a wsią w zakresie dostępu do wodociągów i kanalizacji. Struktura demograficzna wykazuje tendencję do starzenia się społeczeństwa. Głównym zagrożeniem jest niebezpieczeństwo powodziowe obszarów miejskich i wiejskich położonych w dolinach rzek.

Rekomendowane kierunki działań adaptacyjnych na terenie Miasta:

- rozwój systemów odprowadzania wód opadowych w miastach, a także zwiększenie wykorzystania tych wód dla potrzeb gospodarczych zwłaszcza na obszarach wiejskich,
- ochrona terenów rolniczych i leśnych oraz cennych przyrodniczo przed deficytem wody oraz rozpoznanie możliwości uprawy roślin ciepłolubnych, takich jak kukurydza czy sorgo w celu zwiększenia możliwości przygotowania wysokowydajnych pasz dla zwierząt,
- przygotowanie programów zabezpieczenia w wodę dobrej jakości w warunkach dłuższych okresów suszy i niedoborów wody zwłaszcza na mniejszych rzekach,
- rozwój systemów ochrony bioróżnorodności i lasów przed skutkami ocieplenia (m.in. inwazji obcych gatunków roślin, szkodników i chorób, pożarów lasów), przebudowa gatunkowa lasów.

Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego coraz bardziej istotne jest przygotowanie Miasta i jego infrastruktury na zmiany klimatu. Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków. Należą do nich m.in. działania służące przede wszystkim ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w zakresie: efektywności energetycznej, transportu – poprawy jakości dróg, w dziedzinie gospodarki odpadami – ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów, powstających ścieków oraz ich efektywnego zagospodarowania, zaangażowanie społeczne i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, uwzględnianie zmian klimatu w dokumentach planistycznych.

3.4.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska*, problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: kampanie ekologiczne, konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony ptaków, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów, zajęcia plenerowe.

Ocenia się jednak, że w dalszym ciągu należy podnosić poziom świadomości mieszkańców Miasta oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii. W związku z tym, władze lokalne powinny podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie miasta,

— działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.4.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane zostało w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

W chwili obecnej pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej i jest definiowane jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Obszar Miasta Kostrzyn nad Odrą nie należy do rejonów o wysokim ryzyku wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska. Na terenie jednostki istnieje zagrożenie powodziowe. Ewentualne nadzwyczajne i poważne zdarzenia mogą wystąpić podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych przez teren Miasta, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa pożarowego. W związku z powyższym, na terenie

Miasta nadzwyczajne zagrożenia środowiska dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody.

3.4.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335 z późn. zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymany standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów;
- występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych

Państwowy Monitoring Środowiska realizowany jest na podstawie:

- wieloletnich programów państwowego monitoringu środowiska opracowanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez ministra właściwego do spraw środowiska,
- wojewódzkich programów monitoringu opracowanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska i zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą istnieje potrzeba wykonywania monitoringu elementów środowiska przez jednostkę samorządu terytorialnego, obejmującego jakość powietrza, ilość oraz jakość pobieranej i dostarczanej mieszkańcom wody w wodociągach, wprowadzanych do środowiska ścieków oraz ilości zbieranych od mieszkańców odpadów.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Nadrzędny cel programu

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ WPŁYWAJĄCY NA ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚĆ ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW

4.2 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Miasta, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione w tym Obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinni każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

HARMONOGRAM RZECZOWO – FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.), w przedmiotowym dokumencie należy zamieścić harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji zadań własnych samorządu opracowującego POŚ. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie wszystkich planowanych do realizacji działań w ramach *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023 - 2026*.

Tabela 38. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Wartość średniorocznych stężeń zanieczyszczeń powietrza w roku kalendarzowym dla: dwutlenku azotu (NO ₂) dwutlenku siarki (SO ₂) pyłu PM10 pyłu PM2,5 benzenu (C ₆ H ₆) ołowiu (Pb) (WIOŚ)	NO ₂ : 8-11 µg/m ³ , SO: 2-3 µg/m ³ , Pył zawieszony PM10: 26-27 µg/m ³ , Pył zawieszony PM 2,5: 19-20 µg/m ³ , Benzen: 1 µg/m ³ , Ołów: 0,01 µg/m ³ (WIOŚ 2018)	NO ₂ : < 8 µg/m ³ , SO: < 2 µg/m ³ , Pył zawieszony PM10: < 26 µg/m ³ , Pył zawieszony PM 2,5 < 19 µg/m ³ , Benzen < 1 µg/m ³ , Ołów < 0,01 µg/m ³ . Spadek zanieczyszczeń	Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Brak środków finansowych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
					Poprawa efektywności energetycznej			
					Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza	Zmiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Brak środków finansowych; nie dotarcie do wszystkich interesariuszy
Poprawa efektywności energetycznej								
ZAGROŻENIA HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKTYSTYCZNEGO	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu	-	Utrzymanie dopuszczalnej wartości hałasu poniżej maksymalnej wartości	Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Modernizacja i naprawy nawierzchni dróg	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych
					Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych			
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM	Utrzymanie natężenia pola elektromagnetycznego o poniżej stanu dopuszczalnego (WIOŚ)	-	(< 7 V/m)	Ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	Wprowadzanie do mzpz zapisów w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne i	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Zmiana uwarunkowań prawnych
GOSPODAROWANIE WODAMI	DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH	Długość wykoszonych i odtworzonych rowów melioracji szczegółowej (km)	bd	bd	Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Budowa i odtwarzanie systemów melioracji szczegółowej	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Brak środków finansowych

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO CZYSTEJ WODY	Długość modernizowanej sieci wodociągowej (km)	-	Wzrost zmodernizowanej sieci wodociągowej	Rozbudowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	Modernizacja sieci wodociągowej	MZK Sp. z o.o.	Brak środków finansowych, zmiana uwarunkowań prawnych
		Długość modernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	-	Wzrost zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	Rozbudowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	Modernizacja sieci kanalizacyjnej	MZK Sp. z o.o.	Brak środków finansowych, zmiana uwarunkowań prawnych
		Długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km)	-	Wzrost długości sieci wodociągowej	Rozbudowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	Rozbudowa sieci wodociągowej	MZK Sp. z o.o.	Brak środków finansowych, zmiana uwarunkowań prawnych
		Długość modernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	-	Wzrost długości sieci kanalizacyjnej	Rozbudowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	MZK Sp. z o.o.	Brak środków finansowych, zmiana uwarunkowań prawnych
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.)	0	1	Rozbudowa infrastruktury wodno - kanalizacyjnej	Modernizacja oczyszczalni ścieków	MZK Sp. z o.o.	Brak środków finansowych, zmiana uwarunkowań prawnych
ZASOBY GEOLOGICZNE	OCHRONA ZASOBOW ZŁÓŻ KOPALIN	Stopień realizacji obowiązku wprowadzania do MPZP zapisów dotyczących ochrony zasobów geologicznych	-	100%	Racjonalne gospodarowanie zasobami	Ochrona zasobów geologicznych w planie zagospodarowania przestrzennego	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Zmiana uwarunkowań prawnych, niewystarczający zasięg
GLEBY	OCHRONA PRZED DEGRADACJĄ GLEB	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych	0 szt.	>1 szt.	Poprawa jakości gleb w tym użytkowanych w celach rolniczych	Promocja rolnictwa ekologicznego i stosowanie dobrych praktyk rolniczych	ODR, ARIMR	Nie dotarcie do wszystkich interesariuszy
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022	Liczba usuniętych wyrobów azbestowych (kg)	-	-	Unieszkodliwianie wyrobów azbestowych	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych zawierających azbest	Miasto Kostrzyn nad Odrą	„Zmiana uwarunkowań prawnych
		Prowadzenie systemu odbierania i	Prowadzenie systemu	Utrzymanie wskaźnika i	Ograniczenie ilości odpadów	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów	Miasto Kostrzyn nad	„Zmiana uwarunkowań

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		zagospodarowania odpadów komunalnych	odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych	dalsze prowadzenie systemu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych	Selektywne zbieranie odpadów	komunalnych powstałych i zebranych w gospodarstwach domowych	Odrą	prawnych
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk (szt.)	-	Zlikwidowanie wszystkich zgłoszonych dzikich wysypisk	Ograniczenie ilości odpadów	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Zmiana uwarunkowań prawnych, niewystarczający zasięg
		Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.)	0	>1	Ograniczenie ilości odpadów Selektywne zbieranie odpadów	Działania edukacyjne	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Niewystarczający zasięg, nie dotarcie do wszystkich interesariuszy
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	Powierzchnia terenów/obszarów leśnych na terenie Miasta	1 839,67ha	Utrzymanie co najmniej wartości bazowej: 1 839,67 ha	Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących	Nasadenia roślinności	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Brak środków finansowych, niewystarczający zasięg
		Liczba utrzymanych form ochrony przyrody na terenie Miasta	12	12	Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących	Rewaloryzacja terenów zieleni	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Brak środków finansowych, niewystarczający zasięg
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii (GIOŚ)	0	0	Minimalizacja możliwości wyłączenia poważnych awarii	Wyposażenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt, dofinansowanie ich funkcjonowania	Miasto Kostrzyn nad Odrą, Urząd Wojewódzki	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)									Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej	Miasto Kostrzyn nad Odrą	-	651 000	1 329 000	613 000	-	-	-	-	2 593 000	Budżet Miasta Fundusze Unijne
	Zmiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Miasto Kostrzyn nad Odrą	60 000	70 000	50 000	50 000	50 000	-	-	-	280 000	Środki własne mieszkańców Budżet Miasta
	Budowa nowoczesnych źródeł OZE na obiektach użyteczności publicznej	Miasto Kostrzyn nad Odrą	-	122 000	741 000	389 000	-	-	-	-	1 252 000	Budżet Miasta Fundusze Unijne
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Modernizacja i naprawy nawierzchni dróg	Miasto Kostrzyn nad Odrą	150 000	180 000	200 000	250 000	-	-	-	-	780 000	Budżet Miasta
	Przebudowa dróg	Miasto Kostrzyn nad Odrą	5 700 000	12 600 000	7 000 000	1 000 000	-	-	-	-	14 960 000	Urząd Wojewódzki, Budżet Miasta
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Wprowadzanie do mpzp zapisów w zakresie możliwości lokalizacji urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne i	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Koszty w ramach opracowań mpzp									Budżet Miasta

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)									Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Razem	
GOSPODAROWANIE WODAMI	Budowa i odtwarzanie systemów melioracji szczegółowej	Miasto Kostrzyn nad Odrą	2 000	7 000	9 000	3 000		-	-	-	21 000	Budżet Miasta
GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA	Modernizacja sieci wodociągowej	MZK Sp. z o.o.	425 000	720 000	90 000	-	-	-	-	-	1 235 000	Środki własne MZK
	Modernizacja sieci kanalizacyjnej	MZK Sp. z o.o.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	Środki własne MZK
	Rozbudowa sieci wodociągowej	MZK Sp. z o.o.	835 000	140 000	500 000	-	-	-	-	-	1 475 000	Środki własne MZK
	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej	MZK Sp. z o.o.	1 545 000	1 840 000	755 000	-	-	-	-	-	4 135 000	Środki własne MZK
	Modernizacja oczyszczalni ścieków	MZK Sp. z o.o.	200 000	50 000	-	-	-	-	-	-	250 000	Środki własne MZK
ZASOBY GEOLOGICZNE	Ochrona zasobów geologicznych w planie zagospodarowania przestrzennego	Miasto Kostrzyn nad Odrą	Koszty w ramach opracowań mpzp									Budżet Miasta
GLEBY	Promocja rolnictwa ekologicznego i	ODR, ARiMR	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	Bd	Budżet ODR, AMiR

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)									Źródła finansowania	
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Razem		
	stosowanie dobrych praktyk rolniczych												
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych zawierających azbest	Miasto Kostrzyn nad Odrą	5 000	10 000	15 000	15 000	20 000	15 000	-	-	80 000	Budżet Miasta WFOŚiGW NFOŚiGW	
	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstałych i zebranych w gospodarstwach domowych	Miasto Kostrzyn nad Odrą	3 305 000	3 636 000	3 636 000	3 636 000	4 000 000	4 000 000	-	-	18 577 000	Budżet Miasta	
	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających	Miasto Kostrzyn nad Odrą	38 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	-	-	188 000	Budżet Miasta	
	Działania edukacyjne	Miasto Kostrzyn nad Odrą	35 000	35 000	35 000	25 000	25 000	25 000	-	-	180 000	Budżet Miasta	
ZASOBY PRZYRODNICZE	Nasadzenia roślinności	Miasto Kostrzyn nad Odrą	1 000	1 000	2 000	2 000	3 000	3 000	-	-	12 000	Budżet Miasta	

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)									Źródła finansowania
			2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Razem	
	Rewaloryzacja terenów zieleni	Miasto Kostrzyn nad Odrą	1 700 000	1 800 000	300 000	500 000	-	-	-	-	4 300 000	Budżet Miasta
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wypożyczenie jednostek OSP w odpowiedni sprzęt, dofinansowanie ich funkcjonowania	Miasto Kostrzyn nad Odrą, Urząd Wojewódzki	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	Budżet Miasta, Dotacje z Województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą

Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoringu natężenia pól elektromagnetycznych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Urząd Marszałkowski, WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom	Urząd Marszałkowski,	Zgodnie z planem budżetu	Środki własne	-

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYŃ NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
		gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	ODR, Właściciele gospodarstw rolnych	jednostek realizujących zadanie	jednostek realizujących	
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	WIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, WIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.3 Instrumenty realizacji programu

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnictwo, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. ”Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2017-2020” oraz „Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2020”.

Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

- pozwolenie wodnoprawne,
- decyzję o emisji do powietrza,
- decyzję dotyczącą hałasu,
- decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko istniejącego obiektu,
- decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- emisja obligacji komunalnych,
- budżet powiatu,
- kredyty bankowe,
- fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Fundusz LIFE);

Instrumenty społeczne

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

Instrumenty strukturalne

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Miasto musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

ZASOBY FINANSOWE

Realizacja zadań *Programu Ochrony Środowiska* wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Miasta.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW, Bank Ochrony Środowiska S.A. oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

ZASOBY ORGANIZACYJNE

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Miasta.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Miasta. Jednostka samorządu terytorialnego dysponuje

odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

ZASOBY INFRASTRUKTURALNE

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Miasta oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Miasta, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w programie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Miasta oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem Programu, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysonowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W PROGRAMIE

Określone w *Programie Ochrony Środowiska* cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta wymagają wskazania podmiotów, do których adresowane są obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie Programem,
- realizacja celów i zadań określonych w Programie,

— nadzór i monitoring realizacji Programu.

Ponadto określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji Programu odgrywają mieszkańcy Kostrzyna nad Odrą. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Miasta, a w szczególności do:

- Urzędu Miasta Kostrzyn nad Odrą,
- Starostwa Powiatowego w Gorzowie Wielkopolskim,
- Wojewody Lubuskiego,
- Nadleśnictwa Zielona Góra;
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

5.2 Struktura zarządzania programem

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Burmistrz Miasta Kostrzyn nad Odrą,
- Rada Miasta Kostrzyn nad Odrą.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty *Programu* należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, Wody Polskie, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),

— Podmioty finansujące realizację zadań,

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze miasta.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Miasta Kostrzyn nad Odrą, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.3 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396), organ wykonawczy Miasta jest zobowiązany sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach Rady Miasta, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty *Programu Ochrony Środowiska* były wprowadzane w drodze uchwały rady miasta. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą na lata 2019-2022 z perspektywą na lata 2023-2026* powinien zostać przygotowany za lata 2019-2020, a następny za lata 2021-2022.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska, którego przykładowa struktura powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań;
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;
- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRA NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu*.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska*.

Tabela 41. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Wskaźnik		
	Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Wartość średniorocznych stężeń zanieczyszczeń powietrza w roku kalendarzowym dla: dwutlenku azotu (NO ₂) dwutlenku siarki (SO ₂) pyłu PM10 pyłu PM2,5 benzenu (C6H6) ołowiu (Pb) (WIOŚ)	NO ₂ : 8-11 µg/m ³ , SO: 2-3 µg/m ³ , Pył zawieszony PM10: 26-27 µg/m ³ , Pył zawieszony PM 2,5: 19-20 µg/m ³ , Benzen: 1 µg/m ³ , Ołów: 0,01 µg/m ³ (WIOŚ 2018)	NO ₂ : < 8 µg/m ³ , SO: < 2µg/m ³ , Pył zawieszony PM10: < 26 µg/m ³ , Pył zawieszony PM 2,5 <19 µg/m ³ , Benzen < 1 µg/m ³ , Ołów < 0,01 µg/m ³ . Spadek zanieczyszczeń
ZAGROŻENIA HAŁASEM	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu	-	Utrzymanie dopuszczalnej wartości hałasu poniżej maksymalnej wartości
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Utrzymanie natężenia pola elektromagnetycznego poniżej stanu dopuszczalnego (WIOŚ)	-	(<7 V/m)
GOSPODAROWANIE WODAMI	Długość wykoszonych i odtworzonych rowów melioracji szczegółowej (km)	bd	bd
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	Długość modernizowanej sieci wodociągowej (km)	-	Wzrost zmodernizowanej sieci wodociągowej
	Długość modernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	-	Wzrost zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej
	Długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km)	-	Wzrost długości sieci wodociągowej
	Długość modernizowanej sieci kanalizacyjnej (km)	-	Wzrost długości sieci kanalizacyjnej
	Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.)	0	1
ZASOBY GEOLOGICZNE	Stopień realizacji obowiązku wprowadzania do MPZP zapisów dotyczących ochrony zasobów geologicznych	-	100%

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ NA LATA 2019-2022
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2023-2026**

Obszar interwencji	Wskaźnik		
	Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
GLEBY	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych	0 szt.	>1 szt.
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Liczba usuniętych wyrobów azbestowych (kg)	-	Do 2032: 41 703
	Prowadzenie systemu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych	Prowadzenie systemu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych	Utrzymanie wskaźnika i dalsze prowadzenie systemu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych
	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk (szt.)	-	Zlikwidowanie wszystkich zgłoszonych dzikich wysypisk
	Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych (szt.)	0	>1
ZASOBY PRZYRODNICZE	Powierzchnia terenów/obszarów leśnych na terenie Miasta	1 839,67ha	Utrzymanie co najmniej wartości bazowej: 1 839,67 ha
	Liczba utrzymanych form ochrony przyrody na terenie Miasta	12	12
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii (GIOŚ)	0	0

Źródło: Opracowanie własne

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie *Programu Ochrony Środowiska* wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396). Niniejszy *Program* zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie jednostki oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Miasto Kostrzyn nad Odrą to Miasto będące gminą miejską położoną w województwie lubuskim w powiecie gorzowskim. Większość obszaru miasta stanowią grunty leśne.

Stan zaopatrzenia Miasta w sieć wodociągową i kanalizacyjną jest bardzo dobre. Sieć komunikacyjna na terenie Miasta jest również dobrze rozwinięta. Przez obszar Kostrzyna nad Odrą przebiegają drogi gminne, powiatowe, wojewódzkie i drogi krajowe. Ponadto komunikacja odbywa się tutaj poprzez ruch kolejowy i wodny. Na terenie tym istnieje sieć ciepłownicza i gazowa. Kostrzyn nad Odrą jest zelektryfikowany, a sieć jest w dobrym stanie

technicznym. Istnieje także uporządkowany system gospodarki odpadami. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku.

Na obszarze Miasta występują Obszary Natura 2000, Park Narodowy, Park Krajobrazowy oraz pomniki przyrody. Stan środowiska przyrodniczego na terenie Miasta ogólnie można ocenić jako dobry. Stan powietrza atmosferycznego, stan wód powierzchniowych i podziemnych poddawane są regularnym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Zielonej Górze. Ze względu na sąsiedztwo dwóch dużych rzek Kostrzyn nad Odrą jest narażony na występowanie zagrożeń naturalnych takich podtopienia i powódzie.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą*, który brzmi:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA KOSTRZYN NAD ODRĄ WPŁYWAJĄCY NA
ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH ORAZ ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ
JAKOŚĆ ŻYCIA JEGO MIESZKAŃCÓW**

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, cele i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własnych samorządu gminnego.

Wdrażanie *Programu* odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania.

Działania mające na celu kontrolę wdrażania *Programu* będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska* co dwa lata oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie.

7. Spis tabel

Tabela 1. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony w latach 2014-2015	10
Tabela 2. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony w latach 2016-2018	16
Tabela 3. Położenie Miasta Kostrzyn nad Odrą wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	46
Tabela 4. Struktura zagospodarowania gruntów Miasta Kostrzyna nad Odrą	47
Tabela 5. Liczba ludności na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018	48
Tabela 6. Przyrost naturalny na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018.....	48
Tabela 7. Liczba osób wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018 uwzględnieniem płci.....	49
Tabela 8. Migracje wewnętrzne na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018 ..	49
Tabela 9. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018	50
Tabela 10. Sieć gazowa na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w sieć gazową w latach 2013-2017	54
Tabela 11. Szlaki turystyczne na terenie Kostrzyna nad Odrą	62
Tabela 12. Zabytki na terenie Kostrzyna nad Odrą	63
Tabela 13. Wynikowa klasyfikacja roczna dla strefy lubuskiej w 2018 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia.....	75
Tabela 14. Wartości stężeń średniorocznych poszczególnych substancji w Mieście Kostrzyn nad Odrą	76
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	81
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	83
Tabela 17. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.....	85
Tabela 18. Charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą	87
Tabela 19. Stan badanych JCWP rzecznych na obszarze Miasta Kostrzyn nad Odrą (2017 r.)	90
Tabela 20. Charakterystyka JCWP badanych w roku 2018	94
Tabela 21. Jednolite wody podziemne Kostrzyna nad Odrą	96
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	100
Tabela 23. Sieć kanalizacyjna na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018 ..	101
Tabela 24. Średnie roczne wartości wskaźników w ściekach odpływających oczyszczalni w Mieście Kostrzyn nad Odrą w roku 2018.....	102
Tabela 25. Sieć wodociągowa na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą w latach 2013-2018 ..	102
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.....	103
Tabela 27. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	106
Tabela 28. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	106
Tabela 29. Odpady zebrane w 2017 roku na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	108
Tabela 30. Masa wyrobów azbestowych	109
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	109
Tabela 32. Tereny leśne na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą	110
Tabela 33. Pomniki przyrody na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	113
Tabela 34. Zagrożenia i działania ochronne dla obszaru Natura 2000 Dolna Odra.....	119
Tabela 35. Plan zadań ochronnych Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Odry	153
Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze	177
Tabela 37. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	179
Tabela 38. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą	188
Tabela 39. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	191
Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	194
Tabela 41. Propozycje wskaźników monitorowania celów	201

8. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ.....	28
Rysunek 2. Położenie Miasta Kostrzyn nad Odrą na tle powiatu gorzowskiego i województwa lubuskiego.....	46
Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne w obrębie Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	47
Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu.....	56
Rysunek 5. Okręgi geotermalne Polski i mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.	59
Rysunek 6. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.....	59
Rysunek 7. Ustłonecznienie względne na terenie Polski.....	61
Rysunek 8. Mapa szlaków turystycznych na terenie Kostrzyna nad Odrą.....	63
Rysunek 9. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn.....	70
Rysunek 10. Rozkład stężeń rocznych substancji w 2018 roku na obszarze Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	77
Rysunek 11. Wody powierzchniowe na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	86
Rysunek 12. Podział jednolitych części wód podziemnych ukazany na mapie Kostrzyna nad Odrą.....	96
Rysunek 13. Obszar objęty ewentualną powodzią.....	100
Rysunek 14. Region centralny gospodarowania odpadami komunalnymi.....	107
Rysunek 15. Rozmieszczenie form ochrony przyrody w Kostrzynie nad Odrą.....	112

9. Spis wykresów

Wykres 1. Podmioty gospodarcze wg sekcji działów PKD 2007 w 2018 roku.....	51
Wykres 2. Średnioroczna wartość stężenia substancji w wybranych rzekach na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą.....	91